

大方广佛华严经

(八十卷：第三十三卷至第三十六卷)

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

南無本師釋迦牟尼佛

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一八年四月

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
开经偈	- 1 -
大方广佛华严经卷第三十三	- 2 -
十回向品第二十五之十一	- 2 -
补阙真言	- 21 -
举赞	- 21 -
举字母赞	- 21 -
华严字母	- 22 -
回向偈	- 23 -
大方广佛华严经卷第三十四	- 24 -
十地品第二十六之一	- 24 -
补阙真言	- 54 -
举赞	- 54 -
举字母赞	- 54 -
华严字母	- 55 -
回向偈	- 56 -
大方广佛华严经卷第三十五	- 57 -
十地品第二十六之二	- 57 -
补阙真言	- 79 -
举赞	- 79 -
举字母赞	- 79 -
华严字母	- 80 -
回向偈	- 81 -
大方广佛华严经卷第三十六	- 82 -
十地品第二十六之三	- 82 -
补阙真言	- 101 -
举赞	- 101 -
举字母赞	- 101 -
华严字母	- 102 -
回向偈	- 103 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì

开经偈

(一遍)

wú shàng shèn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

ná mó dà fāng guǎng fó huā yán jīng
南无大方广佛华严经 (合掌三称)

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí sān 大方广佛华严经卷第三十三

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí huí xiàng pǐn dì èr shí wǔ zhī shí yī 十回向品第二十五之十一

fó zǐ pú sà mó hē sà fù yǐ fǎ shī suǒ xiū shàngēn rú
“佛子！菩萨摩诃萨复以法施所修善根如

shì huí xiàng yuàn yī qiè fó chà jiē xī qīngjìng yǐ bù kě shuō bù
是回向：‘愿一切佛刹皆悉清净，以不可说不

kě shuō zhuāngyán jù ér zhuāngyán zhī yī yī fó chà qí liàngguǎng
可说庄严具而庄严之。一一佛刹，其量广

dà tóng yú fǎ jiè chúnshàn wú ài qīngjìng guāngmíng zhū fó
大，同于法界，纯善无碍，清净光明，诸佛

yú zhōngxiànchéngzhèngjué yī fó chàzhōngqīngjìngjìngjiè xī néng
于中现成正觉。一佛刹中清净境界，悉能

xiǎnxiàn yī qiè fó chà rú yī fó chà yī qiè fó chà yì fù rú shì
显现一切佛刹；如一佛刹，一切佛刹亦复如是。

qí yī yī chà xī yǐ děng fǎ jiè wú liàng wú biānqīngjìng miào bǎo
其一刹，悉以等法界无量无边清净妙宝

zhuāngyán zhī jù ér wéiyán shì suǒ wèi ā sēng qí qīngjìng bǎozuò
庄严之具而为严饰。所谓：阿僧祇清净宝座，

fū zhòngbǎo yī ā sēng qí bǎozhàng bǎowǎngchuí bù ā sēng qí
敷众宝衣；阿僧祇宝帐，宝网垂布；阿僧祇

bǎogài yī qiè miào bǎo hù xiāngyìngchè ā sēng qí bǎoyún pǔ yǔ
宝盖，一切妙宝互相映彻；阿僧祇宝云，普雨

zhòngbǎo ā sēng qí bǎohuā zhōubiànqīngjìng ā sēng qí zhòngbǎo
众宝；阿僧祇宝华，周遍清净；阿僧祇众宝

suǒchénglán shǔn xuān jiàn qīngjìng zhuāngyán ā sēng qí bǎo
所成栏、楯、轩、槛，清净庄严；阿僧祇宝

líng chángyǎnzhū fó wēimiào yīn shēng zhōu liú fǎ jiè ā sēng qí
铃，常演诸佛微妙音声，周流法界；阿僧祇

bǎoliánhuā zhǒngzhǒngbǎo sè kāi fū róngyào ā sēng qí bǎoshù
宝莲华，种种宝色开敷荣耀；阿僧祇宝树，

zhōu zā háng liè wú liàng miào bǎo yǐ wéi huā guǒ ā sēng qí bǎo gōng
周匝行列，无量妙宝以为华果；阿僧祇宝宫

diàn wú liàng pú sà zhǐ zhù qí zhōng ā sēng qí bǎo lóu gé guǎng
殿，无量菩萨止住其中，阿僧祇宝楼阁，广

bó chóng lì yán mào yuǎn jìn ā sēng qí bǎo què dí dà bǎo suǒ
博崇丽，延袤远近；阿僧祇宝却敌，大宝所

chéng zhuāng yán miào hǎo ā sēng qí bǎo mén tà miào bǎo yīng luò
成，庄严妙好；阿僧祇宝门闼，妙宝璎珞

zhōu zā chuí bù ā sēng qí bǎo chuāng yǒu bù sī yì bǎo qīng jìng
周匝垂布；阿僧祇宝窗牖，不思議宝清净

zhuāng yán ā sēng qí bǎo duō luó xíng rú bàn yuè zhòng bǎo jí chéng
庄严；阿僧祇宝多罗，形如半月，众宝集成。

rú shì yī qiè xī yǐ zhòng bǎo ér wéi yán shì lí gòu qīng jìng bù
如是一切，悉以众宝而为严饰，离垢清净，不

kě sī yì wú fēi rú lái shàn gēn suǒ qǐ jù zú wú shù bǎo zàng zhuāng
可思议，无非如来善根所起，具足无数宝藏庄

yán fù yǒu ā sēng qí bǎo hé liú chū yī qiè qīng jìng shàn fǎ ā
严。复有阿僧祇宝河，流出一切清净善法；阿

sēng qí bǎo hǎi fǎ shuǐ yíng mǎn ā sēng qí bǎo fēn tuó lì huā cháng
僧祇宝海，法水盈满；阿僧祇宝芬陀利华，常

chū miào fǎ fēn tuó lì shēng ā sēng qí bǎo xū mí shān zhì huì shān
出妙法芬陀利声；阿僧祇宝须弥山，智慧山

wáng xiù chū qīng jìng ā sēng qí bā léng miào bǎo bǎo xiàn guàn chuān
王秀出清净；阿僧祇八楞妙宝，宝线贯穿，

yán jìng wú bǐ ā sēng qí jìng guāng bǎo cháng fàng wú ài dà zhì guāng
严净无比；阿僧祇净光宝，常放无碍大智光

míng pǔ zhào fǎ jiè ā sēng qí bǎo líng duó gèng xiāng kòu jī chū
明，普照法界；阿僧祇宝铃铎，更相扣击，出

miào yīn shēng ā sēng qí qīng jìng bǎo zhū pú sà bǎo jù zú chōng mǎn
妙音声；阿僧祇清净宝，诸菩萨宝具足充满；

ā sēng qí bǎo zēng cǎi chù chù chuí xià sè xiàng guāng jié ā sēng
阿僧祇宝缯彩，处处垂下，色相光洁；阿僧

qí miào bǎo chuāng yǐ bǎo bàn yuè ér wéi yán shì ā sēng qí bǎo fān
祇妙宝幢，以宝半月而为严饰；阿僧祇宝幡，

xī néng pǔ yǔ wú liàng bǎo fān ā sēng qí bǎo dài chuí bù kōng zhōng
悉能普雨无量宝幡；阿僧祇宝带，垂布空中，

zhuāng yán shū miào ā sēng qí bǎo fū jù néng shēng zhǒng zhǒng wēi xì
庄严殊妙；阿僧祇宝敷具，能生种种微细

lè chù ā sēng qí miàobǎoxuán shì xiàn pú sà yī qiè zhì yǎn ā
乐触；阿僧祇妙宝旋，示现菩萨一切智眼；阿

sēng qí bǎoyīngluò yī yī yīngluò bǎiqiān pú sà shàngmiào zhuāngyán
僧祇宝瓔珞，一一瓔珞百千菩萨上妙庄严；

ā sēng qí bǎogōngdiàn chāoguò yī qiè miào jué wú bǐ ā sēng qí
阿僧祇宝宫殿，超过一切妙绝无比；阿僧祇

bǎozhuāngyán jù jīn gāngmó ní yǐ wéiyán shì ā sēng qí zhǒngzhǒng
宝庄严具，金刚摩尼以为严饰；阿僧祇种种

miàobǎozhuāngyán jù chángxiàn yī qiè qīngjìng miào sè ā sēng qí
妙宝庄严具，常现一切清净妙色；阿僧祇

qīngjìngbǎo shūxíng yì cǎi guāngjiàn yìngchè ā sēng qí bǎoshān
清净宝，殊形异彩，光鉴映彻；阿僧祇宝山，

yǐ wéiyuánqiáng zhōu zā wéirào qīngjìng wú ài ā sēng qí bǎoxiāng
以为垣墙，周匝围绕，清净无碍；阿僧祇宝香，

qí xiāng pǔ xūn yī qiè shì jiè ā sēng qí bǎohuà shì yī yī huà shì
其香普熏一切世界；阿僧祇宝化事，一一化事

zhōubiàn fǎ jiè ā sēng qí bǎoguāngmíng yī yī guāngmíngxiàn yī qiè
周遍法界；阿僧祇宝光明，一一光明现一切

guāng fù yǒu ā sēng qí bǎoguāngmíng qīngjìng zhì guāngzhào liǎo zhū
光。复有阿僧祇宝光明，清净智光照了诸

fǎ fù yǒu ā sēng qí wú ài bǎoguāngmíng yī yī guāngmíngzhōubiàn
法。复有阿僧祇无碍宝光明，一一光明周遍

fǎ jiè yǒu ā sēng qí bǎochù yī qiè zhū bǎo jiē xī jù zú ā sēng
法界。有阿僧祇宝处，一切诸宝皆悉具足。阿僧

qí bǎozàng kāi shì yī qiè zhèng fǎ zàngbǎo ā sēng qí bǎochuáng
祇宝藏，开示一切正法藏宝。阿僧祇宝幢，

rú lái chuángxiàng jiǒngráng gāochū ā sēng qí bǎoxián dà zhì xiánxiàng
如来幢相迥然高出。阿僧祇宝贤，大智贤像，

jù zú qīngjìng ā sēng qí bǎoyuán shēngzhū pú sà sān mèikuài lè
具足清净。阿僧祇宝园，生诸菩萨三昧快乐。

ā sēng qí bǎoyīn rú lái miào yīn pǔ shì shì jiān ā sēng qí bǎo
阿僧祇宝音，如来妙音，普示世间。阿僧祇宝

xíng qí yī yī xíng jiē fàng wú liàng miào fǎ guāngmíng ā sēng qí bǎo
形，其一一形皆放无量妙法光明。阿僧祇宝

xiàng qí yī yī xiàng xī chāozhòngxiàng ā sēng qí bǎowēi yí jiàn
相，其一一相悉超众相。阿僧祇宝威仪，见

zhě jiē shēng pú sà xǐ yào ā sēng qí bǎo jù jiàn zhě jiē shēng zhì huì
者皆生菩萨喜乐。阿僧祇宝聚，见者皆生智慧

bǎo jù ā sēng qí bǎo ān zhù jiànzhě jiē shēngshànzhù bǎo xīn ā
宝聚。阿僧祇宝安住，见者皆生善住宝心。阿

sēng qí bǎo yī fú qí yǒuzhuózhě shēngzhū pú sà wú bǐ sānmèi
僧祇宝衣服，其有著者，生诸菩萨无比三昧。

ā sēng qí bǎo jiā shā qí yǒuzhuózhě cái shǐ fā xīn zé dé shànjiàn
阿僧祇宝袈裟，其有著者，才始发心则得善见

tuó luó ní mén ā sēng qí bǎo xiū xí qí yǒujiànzhě zhī yī qiè bǎo
陀罗尼门。阿僧祇宝修习，其有见者，知一切宝

jiē shì yè guǒ jué dìngqīngjìng ā sēng qí bǎo wú ài zhī jiàn qí yǒu
皆是业果，决定清净。阿僧祇宝无碍知见，其有

jiànzhě dé liǎo yī qiè qīngjìng fǎ yǎn ā sēng qí bǎo guāng zàng qí
见者，得了一切清净法眼。阿僧祇宝光藏，其

yǒujiànzhě zé dé chéng jiù dà zhì huì zàng ā sēng qí bǎo zuò fó
有见者，则得成就大智慧藏。阿僧祇宝座，佛

zuò qí shàng dà shī zǐ hǒu ā sēng qí bǎo dēng cháng fàng qīngjìng zhì
坐其上大师子吼。阿僧祇宝灯，常放清净智

huì guāng míng ā sēng qí bǎo duō luó shù cì dì háng liè liáo yǐ bǎo
慧光明。阿僧祇宝多罗树，次第行列，缭以宝

shéng zhuāng yán qīngjìng qí shù fù yǒu ā sēng qí bǎo gàn cóng shēn
绳，庄严清净。其树复有阿僧祇宝干，从身

sōng zhuó duān zhí yuán jié ā sēng qí bǎo zhī zhǒng zhǒng zhòng bǎo
耸擢，端直圆洁；阿僧祇宝枝，种种众宝

zhuāng yán chóu mì bù sī yì niǎo xiáng jí qí zhōng cháng tǔ miào yīn
庄严稠密，不思議鸟翔集其中，常吐妙音

xuān yáng zhèng fǎ ā sēng qí bǎo yè fàng dà zhì guāng biàn yī qiè
宣扬正法；阿僧祇宝叶，放大智光，遍一切

chù ā sēng qí bǎo huā yī yī huā shàng wú liàng pú sà jié jiā fū
处；阿僧祇宝华，一一华上，无量菩萨结跏趺

zuò biàn yóu fǎ jiè ā sēng qí bǎo guǒ jiànzhě dāng dé yī qiè zhì zhì
坐遍游法界；阿僧祇宝果，见者当得一切智智

bú tuì zhuǎnguǒ ā sēng qí bǎo jù luò jiànzhě shě lí shì jù luò fǎ
不退转果。阿僧祇宝聚落，见者舍离世聚落法。

ā sēng qí bǎo dū yì wú ài zhòngshēng yú zhōng yíng mǎn ā sēng qí
阿僧祇宝都邑，无碍众生于中盈满。阿僧祇

bǎo gōng diàn wáng chǔ qí zhōng jù zú pú sà nà luó yán shēn yǒng
宝宫殿，王处其中，具足菩萨那罗延身，勇

měng jiān gù pī fǎ jiǎ zhòu xīn wú tuì zhuǎn ā sēng qí bǎo shè
猛坚固，被法甲冑，心无退转。阿僧祇宝舍，

rù zhě néng chú liàn shè zhái xīn ā sēng qí bǎo yī zhuó zhě néng lìng jiě
入者能除恋舍宅心。阿僧祇宝衣，著者能令解

liǎo wú zhuó ā sēng qí bǎo gōng diàn chū jiā pú sà chōng mǎn qí zhōng
了无著。阿僧祇宝宫殿，出家菩萨充满其中。

ā sēng qí bǎo zhēn wán jiàn zhě xián shēng wú liàng huān xǐ ā sēng qí
阿僧祇宝珍玩，见者咸生无量欢喜。阿僧祇

bǎo lún fàng bù sī yì zhì huì guāng míng zhuàn bù tuì lún ā sēng qí
宝轮，放不思議智慧光明转不退轮。阿僧祇

bǎo bá tuó shù yīn tuó luó wǎng zhuāng yán qīng jìng ā sēng qí bǎo dì
宝跋陀树，因陀罗网庄严清净。阿僧祇宝地，

bù sī yì bǎo jiàn cuò zhuāng yán ā sēng qí bǎo chuī qí yīn qīng liàng
不思議宝间错庄严。阿僧祇宝吹，其音清亮

chōng mǎn fǎ jiè ā sēng qí bǎo gǔ miào yīn kè xié qióng jié bù
充满法界。阿僧祇宝鼓，妙音克谐，穷劫不

jué ā sēng qí bǎo zhòng shēng jìn néng shè chí wú shàng fǎ bǎo ā
绝。阿僧祇宝众生，尽能摄持无上法宝。阿

sēng qí bǎo shēn jù zú wú liàng gōng dé miào bǎo ā sēng qí bǎo kǒu
僧祇宝身，具足无量功德妙宝。阿僧祇宝口，

cháng yǎn yī qiè miào fǎ bǎo yīn ā sēng qí bǎo xīn jù qīng jìng yì dà
常演一切妙法宝音。阿僧祇宝心，具清净意大

zhì yuàn bǎo ā sēng qí bǎo niàn duàn zhū yú huò jiū jìng jiān gù yī
智愿宝。阿僧祇宝念，断诸愚惑，究竟坚固一

qiè zhì bǎo ā sēng qí bǎo míng sòng chí yī qiè zhū fó fǎ bǎo ā
切智宝。阿僧祇宝明，诵持一切诸佛法宝。阿

sēng qí bǎo huì jué liǎo yī qiè zhū fó fǎ zàng ā sēng qí bǎo zhì
僧祇宝慧，决了一切诸佛法藏。阿僧祇宝智，

dé dà yuán mǎn yī qiè zhì bǎo ā sēng qí bǎo yǎn jiàn shí lì bǎo
得大圆满一切智宝。阿僧祇宝眼，鉴十力宝，

wú suǒ zhàng ài ā sēng qí bǎo ěr tīng wén wú liàng jìn fǎ jiè shēng
无所障碍。阿僧祇宝耳，听闻无量，尽法界声，

qīng jìng wú ài ā sēng qí bǎo bí cháng xiù suí shùn qīng jìng bǎo xiāng
清净无碍。阿僧祇宝鼻，常嗅随顺清净宝香。

ā sēng qí bǎo shé néng shuō wú liàng zhū yǔ yán fǎ ā sēng qí bǎo shēn
阿僧祇宝舌，能说无量诸语言法。阿僧祇宝身，

biàn yóu shí fāng ér wú guà ài ā sēng qí bǎo yì cháng qín xiū xí pǔ
遍游十方而无罣碍。阿僧祇宝意，常勤修习普

xián xíng yuàn ā sēng qí bǎo yīn jìng miào yīn shēng biàn shí fāng jiè
贤行愿。阿僧祇宝音，净妙音声遍十方界。

ā sēng qí bǎoshēn yè yī qiè suǒ zuò yǐ zhì wéi shǒu ā sēng qí bǎo
阿僧祇宝身业，一切所作以智为首。阿僧祇宝
yǔ yè chángshuō xiū xíng wú ài zhì bǎo ā sēng qí bǎo yì yè dé
语业，常说修行无碍智宝。阿僧祇宝意业，得
wú zhàng ài guǎng dà zhì bǎo jiū jìng yuán mǎn
无障碍广大智宝，究竟圆满。’

fó zǐ pú sà mó hē sà yú bǐ yī qiè zhū fó chà zhōng
“佛子！菩萨摩诃萨于彼一切诸佛刹中，
yú yī fó chà yī fāng yī chù yī máoduān liàng yǒu wú liàng wú
于一佛刹、一方、一处、一毛端量，有无量无
biān bù kě shuō shù zhū dà pú sà jiē xī chéng jiù qīng jìng zhì huì
边不可说数诸大菩萨，皆悉成就清净智慧，
chōng mǎn ér zhù rú yī fó chà yī fāng yī chù yī máoduān
充满而住。如一佛刹、一方、一处、一毛端
liàng rú shì jìn xū kōng biàn fǎ jiè yī yī fó chà yī yī fāng yī
量，如是尽虚空遍法界一一佛刹、一一方、一
yī chù yī yī máoduān liàng xī yì rú shì shì wéi pú sà mó hē
一处、一一毛端量，悉亦如是。是为菩萨摩诃
sà yǐ zhū shàn gēn ér wéi huí xiàng pǔ yuàn yī qiè zhū fó guó tǔ xī jù
萨以诸善根而为回向，普愿一切诸佛国土悉具
zhǒng zhǒng miào bǎo zhuāng yán rú bǎo zhuāng yán rú shì guǎng shuō
种种妙宝庄严。如宝庄严，如是广说；
rú shì xiāng zhuāng yán huā zhuāng yán mán zhuāng yán tú xiāng zhuāng
如是香庄严、华庄严、鬘庄严、涂香庄
yán shāo xiāng zhuāng yán mò xiāng zhuāng yán yī zhuāng yán gài
严、烧香庄严、末香庄严、衣庄严、盖
zhuāng yán chuáng zhuāng yán fān zhuāng yán mó ní bǎo zhuāng yán
庄严、幢庄严、幡庄严、摩尼宝庄严，
cì dì nǎi zhì guò cǐ bǎi bèi jiē rú bǎo zhuāng yán rú shì guǎng shuō
次第乃至过此百倍皆如宝庄严，如是广说。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ fǎ shī děng suǒ jí shàn gēn
“佛子！菩萨摩诃萨以法施等所集善根，
wèi zhǎng yǎng yī qiè shàn gēn gù huí xiàng wèi yán jìng yī qiè fó chà gù
为长养一切善根故回向；为严净一切佛刹故
huí xiàng wèi chéng jiù yī qiè zhòng shēng gù huí xiàng wèi lìng yī qiè
回向；为成就一切众生故回向；为令一切
zhòng shēng jiē xīn jìng bú dòng gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòng shēng jiē
众生皆心净不动故回向；为令一切众生皆

rù shēnshēn fó fǎ gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé wú
入甚深佛法故回向；为令一切众生皆得无

néngguòqīngjìnggōng dé gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé
能过清净功德故回向；为令一切众生皆得

bù kě huàiqīngjìng fú lì gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé
不可坏清净福力故回向；为令一切众生皆得

wú jìn zhì lì dù zhūzhòngshēnglìng rù fó fǎ gù huíxiàng wèilìng yī
无尽智力，度诸众生令入佛法故回向；为令一

qièzhòngshēng jiē dé píngděng wú liàngqīngjìng yán yīn gù huíxiàng wèi
切众生皆得平等无量清净言音故回向；为

lìng yī qièzhòngshēng jiē dé píngděng wú ài yǎn chéng jiù jìn xū kōng
令一切众生皆得平等无碍眼，成就尽虚空

biàn fǎ jiè děng zhì huì gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé qīng
遍法界等智慧故回向；为令一切众生皆得清

jìngniàn zhī qián jì jié yī qiè shì jiè gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòng
净念，知前际劫一切世界故回向；为令一切众

shēng jiē dé wú ài dà zhì huì xī néng jué liǎo yī qiè fǎ zàng gù huí
生皆得无碍大智慧，悉能决了一切法藏故回

xiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé wú xiànliàng dà pú tí zhōubiàn
向；为令一切众生皆得无限量大菩提，周遍

fǎ jiè wú suǒzhàng ài gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé
法界无所障碍故回向；为令一切众生皆得

píngděng wú fēn biétóng tǐ shàngēn gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòng
平等无分别同体善根故回向；为令一切众

shēng jiē dé yī qiègōng dé jù zú zhuāngyánqīngjìngshēn yǔ yì yè
生皆得一切功德具足庄严清净身、语、意业

gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé tóng yú pǔ xián xíng gù huí
故回向；为令一切众生皆得同于普贤行故回

xiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé rù yī qiètóng tǐ qīngjìng fó chà
向；为令一切众生皆得入一切同体清净佛刹

gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng xī guānchá yī qiè zhì jiē qù
故回向；为令一切众生悉观察一切智，皆趣

rù yuánmǎn gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé yuǎn lí bù
入圆满故回向；为令一切众生皆得远离不

píngděngshàngēn gù huíxiàng wèilìng yī qièzhòngshēng jiē dé píngděng
平等善根故回向；为令一切众生皆得平等

wú yì xiàng shēn xīn cì dì yuánmǎn yī qiè zhì gù huíxiàng wèilìng yī
无异相，深心次第圆满一切智故回向；为令一

qiè zhòngshēng jiē dé ān zhù yī qiè bái fǎ gù huíxiàng wèi lìng yī qiè
切 众 生 皆 得 安 住 一 切 白 法 故 回 向 ； 为 令 一 切
zhòngshēng jiē yú yī niànzhōngzhèng yī qiè zhì dé jiū jìng gù huíxiàng
众 生 皆 于 一 念 中 证 一 切 智 得 究 竟 故 回 向 ；
wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé chéngmǎn qīngjìng yī qiè zhì dào gù huí
为 令 一 切 众 生 皆 得 成 满¹ 清 净 一 切 智 道 故 回
xiàng
向 。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhūshàngēn pǔ wèi yī qiè
“佛 子 ！ 菩 萨 摩 诃 萨 以 诸 善 根 普 为 一 切

zhòngshēng rú shì huíxiàng yǐ fù yǐ cǐ shàngēn yù pǔ yuánmǎnyǎn
众 生 如 是 回 向 已 ， 复 以 此 善 根 ， 欲 普 圆 满 演
shuō yī qiè qīngjìng xíng fǎ lì gù huíxiàng yù chéng jiù qīngjìng xíng wēi
说 一 切 清 净 行 法 力 故 回 向 ； 欲 成 就 清 净 行 威
lì dé bù kě shuō bù kě shuō fǎ hǎi gù huíxiàng yù yú yī yī fǎ
力 ， 得 不 可 说 不 可 说 法 海 故 回 向 ； 欲 于 一 一 法
hǎi jù zú wú liàngděng fǎ jiè qīngjìng zhì guāng míng gù huíxiàng yù
海 ， 具 足 无 量 等 法 界 清 净 智 光 明 故 回 向 ； 欲
kāi shì yǎnshuō yī qiè fǎ chābié jù yì gù huíxiàng yù chéng jiù wú
开 示 演 说 一 切 法 差 别 句 义 故 回 向 ； 欲 成 就 无
biānguǎng dà yī qiè fǎ guāng míng sān mèi gù huíxiàng yù suí shùn sān
边 广 大 一 切 法 光 明 三 昧 故 回 向 ； 欲 随 顺 三
shì zhū fó biàn cái gù huíxiàng yù chéng jiù qù lái xiàn zài yī qiè
世 诸 佛 辩 才 故 回 向 ； 欲 成 就 去 、 来 、 现 在 一 切
fó zì zài shēn gù huíxiàng wèi zūnzhòng yī qiè fó kě ài yào wú zhàng
佛 自 在 身 故 回 向 ； 为 尊 重 一 切 佛 可 爱 乐 无 障
ài fǎ gù huíxiàng wèi mǎn zú dà bēi xīn jiù hù yī qiè zhòngshēng
碍 法 故 回 向 ； 为 满 足 大 悲 心 ， 救 护 一 切 众 生
cháng wú tuì zhuǎn gù huíxiàng yù chéng jiù bù sī yì chābié fǎ wú
常 无 退 转 故 回 向 ； 欲 成 就 不 思 议 差 别 法 无
zhàng ài zhì xīn wú gòu rǎn zhū gēn qīngjìng pǔ rù yī qiè zhòng huì dào
障 碍 智 心 、 无 垢 染 诸 根 清 净 ， 普 入 一 切 众 会 道
chǎng gù huíxiàng yù yú yī qiè ruò fù ruò yǎng ruò cū ruò xì ruò
场 故 回 向 ； 欲 于 一 切 若 覆 若 仰 、 若 粗 若 细 、 若
guǎng ruò xiá xiǎo dà rǎn jìng rú shì děng zhū fó guó tǔ cháng zhuàn
广 若 狭 、 小 大 染 净 ， 如 是 等 诸 佛 国 土 ， 常 转

¹ 大正藏：皆成满

píngděng bú tuì fǎ lún gù huíxiàng yù yú niànniànzhōng dé wú suǒ wèi
平等不退法轮故回向；欲于念念中得无所畏、
wú yǒu qióng jìn zhǒngzhǒngbiàn cái miào fǎ guāng míng kāi shì yǎnshuō gù
无有穷尽种种辩才妙法光明开示演说故
huíxiàng wèiyào qiú zhòngshàn fā xīn xiū xí zhūgēnzhuǎnshèng
回向；为乐求众善，发心修习，诸根转胜，
huò yī qiè fǎ dà shéntōng zhì jìn néngliǎo zhī yī qiè zhū fǎ gù huí
获一切法大神通智，尽能了知一切诸法故回
xiàng yù yú yī qiè zhòng huì dào chǎng qīn jìn gòngyǎng wèi yī qiè
向；欲于一切众会道场亲近供养，为一切
zhòngshēng yǎn yī qiè fǎ xiánlìng huān xǐ gù huíxiàng
众生演一切法咸令欢喜故回向。

fó zǐ pú sà mó hē sà yòu yǐ cǐ shàngēn rú shì huí
“佛子！菩萨摩诃萨又以此善根如是回

xiàng suǒ wèi yǐ zhù fǎ jiè wú liàngzhù huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè
向，所谓：‘以住法界无量住回向，以住法界
wú liàngshēn yè huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng yǔ yè huíxiàng yǐ zhù
无量身业回向，以住法界无量语业回向，以住
fǎ jiè wú liàng yì yè huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng sè píngděng huí
法界无量意业回向，以住法界无量色平等回
xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàngshòu xiǎng xíng shí píngděng huíxiàng
向，以住法界无量受、想、行、识平等回向，
yǐ zhù fǎ jiè wú liàngyùnpíngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng jiè
以住法界无量蕴平等回向，以住法界无量界
píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàngchùpíngděng huíxiàng yǐ zhù
平等回向，以住法界无量处平等回向，以住
fǎ jiè wú liàng nèi píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng wài píngděng
法界无量内平等回向，以住法界无量外平等
huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fā qǐ píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè
回向，以住法界无量发起平等回向，以住法界
wú liàngshēn xīn píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fāngbiàn píng
无量深心平等回向，以住法界无量方便平
děng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng xìn jiě píngděng huíxiàng yǐ zhù
等回向，以住法界无量信解平等回向，以住
fǎ jiè wú liàng zhūgēn píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng chū
法界无量诸根平等回向，以住法界无量初、
zhōng hòu jì píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng yè bào píngděng
中、后际平等回向，以住法界无量业报平等

huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng rǎn jìng píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè
回向，以住法界无量染净平等回向，以住法界
wú liàng zhòng shēng píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fó chà píng
无量众生平等回向，以住法界无量佛刹平
děng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fǎ píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ
等回向，以住法界无量法平等回向，以住法
jiè wú liàng shì jiān guāng míng píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng
界无量世间光明平等回向，以住法界无量
zhū fó pú sà píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng pú sà xíng yuàn
诸佛菩萨平等回向，以住法界无量菩萨行愿
píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng pú sà chū lí píngděng huíxiàng
平等回向，以住法界无量菩萨出离平等回向，
yǐ zhù fǎ jiè wú liàng pú sà jiào huà tiáo fú píngděng huíxiàng yǐ zhù
以住法界无量菩萨教化调伏平等回向，以住
fǎ jiè wú liàng fǎ jiè wú èr píngděng huíxiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng
法界无量法界无二平等回向，以住法界无量
rú lái zhòng huì dào chǎng píngděng huíxiàng
如来众会道场平等回向。’

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì huíxiàng shí ān zhù fǎ
“佛子！菩萨摩诃萨如是回向时，安住法

jiè wú liàng píngděng qīng jìng shēn ān zhù fǎ jiè wú liàng píngděng qīng jìng
界无量平等清净身，安住法界无量平等清净
yǔ ān zhù fǎ jiè wú liàng píngděng qīng jìng xīn ān zhù fǎ jiè wú liàng
语，安住法界无量平等清净心，安住法界无量
píngděng zhū pú sà qīng jìng xíng yuàn ān zhù fǎ jiè wú liàng píngděng qīng
平等诸菩萨清净行愿，安住法界无量平等清
jìng zhòng huì dào chǎng ān zhù fǎ jiè wú liàng píngděng wéi yī qiè pú sà
净众会道场，安住法界无量平等为一切菩萨
guǎng shuō zhū fǎ qīng jìng zhì ān zhù fǎ jiè wú liàng píngděng néng rù jìn
广说诸法清净智，安住法界无量平等能入尽
fǎ jiè yī qiè shì jiè shēn ān zhù fǎ jiè wú liàng píngděng yī qiè fǎ
法界一切世界身，安住法界无量平等一切法
guāng míng qīng jìng wú wèi néng yǐ yī yīn jìn duàn yī qiè zhòng shēng yí
光明清净无畏；能以一音尽断一切众生疑
wǎng suí qí gēn yù jiē lìng huān xǐ zhù yú wú shàng yī qiè zhǒng zhì
网，随其根欲皆令欢喜，住于无上一切种智、
lì wú suǒ wèi zì zài shéntōng guǎng dà gōng dé chū lí fǎ
力、无所畏、自在神通、广大功德、出离法

zhōng
中。

fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì shí zhùděng fǎ jiè wú
“佛子！是为菩萨摩诃萨第十住等法界无

liàng huí xiàng pú sà mó hē sà yǐ fǎ shī děng yī qiè shàngēn rú shì
量回向。菩萨摩诃萨以法施等一切善根如是

huí xiàng shí chéngmǎn pǔ xián wú liàng wú biān pú sà xíngyuàn xī néng
回向时，成满普贤无量无边菩萨行愿，悉能

yán jìng jìn xū kōngděng fǎ jiè yī qiè fó chà lìng yī qiè zhòngshēng yì
严净尽虚空等法界一切佛刹，令一切众生亦

dé rú shì jù zú chéng jiù wú biān zhì huì liǎo yī qiè fǎ yú niàn
得如是，具足成就无边智慧，了一切法，于念

niànzhōngjiàn yī qiè fó chūxīng yú shì yú niànniànzhōngjiàn yī qiè fó
念中见一切佛出兴于世，于念念中见一切佛

wú liàng wú biān zì zài lì suǒ wèi guǎng dà zì zài lì wú zhuó zì
无量无边自在力，所谓：广大自在力、无著自

zài lì wú ài zì zài lì bù sī yì zì zài lì jìng yī qiè zhòngshēng
在力、无碍自在力、不思議自在力、净一切众生

zì zài lì lì yī qiè shì jiè zì zài lì xiàn bù kě shuō yǔ yán zì zài
自在力、立一切世界自在力、现不可说语言自在

lì suí shí yìngxiàn zì zài lì zhù bú tuì zhuǎnshéngtōng zhì zì zài lì
力、随时应现自在力、住不退转神通智自在力

yǎnshuō yī qiè wú biān fǎ jiè bǐ wú yǒu yú zì zài lì chūshēng pǔ
演说一切无边法界俾²无有余自在力、出生普

xián pú sà wú biān jì yǎn zì zài lì yǐ wú ài ěr shí wén chí wú liàng
贤菩萨无边际眼自在力、以无碍耳识闻持无量

zhū fó zhèng fǎ zì zài lì yī shēn jié jiā fū zuòzhōubiàn shí fāng wú
诸佛正法自在力、一身结跏趺坐周遍十方无

liàng fǎ jiè yú zhū zhòngshēng wú suǒ pò ài zì zài lì yǐ yuánmǎn zhì
量法界于诸众生无所迫隘自在力、以圆满智

pǔ rù sān shì wú liàng fǎ zì zài lì yòu dé wú liàng qīng jìng suǒ wèi
普入三世无量法自在力。又得无量清净，所谓：

yī qiè zhòngshēng qīng jìng yī qiè fó chà qīng jìng yī qiè fǎ qīng jìng
一切众生清净、一切佛刹清净、一切法清净、

yī qiè chù biàn zhī zhì qīng jìng biàn xū kōng jiè wú biān zhì qīng jìng dé
一切处遍知智清净、遍虚空界无边智清净、得

² 大正藏：徧

yī qiè chā bié yán yīn zhì yǐ zhǒngzhǒng yán yīn pǔ yìng zhòng shēng qīng jìng
一切差别言音智以种种言音普应众生清净、
fàng wú liàng yuán mǎn guāng pǔ zhào yī qiè wú biān shì jiè qīng jìng chū
放无量圆满光普照一切无边世界清净、出
shēng yī qiè sān shì pú sà xíng zhì qīng jìng yī niàn zhōng pǔ rù sān shì
生一切三世菩萨行智清净、一念中普入三世
yī qiè zhū fó zhòng huì dào chǎng zhì qīng jìng rù wú biān yī qiè shì jiān
一切诸佛众会道场智清净、入无边一切世间
lìng yī qiè zhòng shēng jiē zuò suǒ yīng zuò qīng jìng rú shì děng jiē dé jù
令一切众生皆作所应作清净。如是等皆得具
zú jiē dé chéng jiù jiē yǐ xiū zhì jiē dé píngděng jiē xī xiàn
足，皆得成就，皆已修治，皆得平等，皆悉现
qián jiē xī zhī jiàn jiē xī wù rù jiē yǐ guānchá jiē dé qīng
前，皆悉知见，皆悉悟入，皆已观察，皆得清
jìng dào yú bǐ àn ”
净，到于彼岸。”

ěr shí fó shén lì gù shí fāng gè bǎi wàn fó chà wēi chén shù
尔时，佛神力故，十方各百万佛刹微尘数
shì jiè liù zhǒng zhèndòng suǒ wèi dòng biàndòng děngbiàndòng
世界六种震动，所谓：动、遍动、等遍动，
qǐ biàn qǐ děngbiàn qǐ yǒng³ biànyǒng děngbiànyǒng
起、遍起、等遍起，踊³、遍踊、等遍踊，
zhèn biànzhèn děngbiànzhèn hǒu biànhǒu děngbiànhǒu jī
震、遍震、等遍震，吼、遍吼、等遍吼，击、
biàn jī děngbiàn jī fó shén lì gù fǎ rú shì gù yù zhòng tiān
遍击、等遍击。佛神力故，法如是故，雨众天
huā tiānmán tiānmò xiāng tiānzhū zá xiāng tiān yī fú tiānzhēn
华、天鬘、天末香、天诸杂香、天衣服、天珍
bǎo tiānzhuāngyán jù tiānmó ní bǎo tiānchénshuǐxiāng tiānzhān
宝、天庄严具、天摩尼宝、天沈水香、天栴
tánxiāng tiānshàngmiào gài tiānzhǒngzhǒng chuáng tiān zá sè fān
檀香、天上妙盖、天种种幢、天杂色幡、
ā sēng qí zhū tiānshēn wú liàng bǎi qiān yì bù kě shuō tiān miào fǎ yīn
阿僧祇诸天身；无量百千亿不可说天妙法音、
bù kě sī yì tiānzàn fó yīn ā sēng qí tiānhuān xǐ yīn xiánchéng
不可思议天赞佛音、阿僧祇天欢喜音，咸称

³ 大正藏：涌（后同）

shàn zāi wú liàng ā sēng qí bǎi qiān nà yóu tā zhū tiān gōng jìng lǐ bài
善哉；无量阿僧祇百千那由他诸天恭敬礼拜；
wú shù tiān zǐ cháng niàn zhū fó xī qiú rú lái wú liàng gōng dé xīn bù
无数天子常念诸佛，希求如来无量功德，心不
shě lí wú shù tiān zǐ zuò zhòng jì yuè gē yǒng zàn tàn gòng yǎng rú lái
舍离；无数天子作众妓乐，歌咏赞叹供养如来；
bǎi qiān ā sēng qí zhū tiān fàng dà guāng míng pǔ zhào jìn xū kōng biàn
百千阿僧祇诸天放大光明，普照尽虚空遍
fǎ jiè yī qiè fó chà xiàn wú liàng ā sēng qí zhū fó jìng jiè rú lái huà
法界一切佛刹，现无量阿僧祇诸佛境界；如来化
shēn chū guò zhū tiān rú yú cǐ shì jiè dōu shuài tuó tiān gōng shuō rú shì
身出过诸天，如于此世界兜率陀天宫说如是
fǎ zhōu biàn shí fāng yī qiè shì jiè dōu shuài tiān gōng xī yì rú shì
法，周遍十方一切世界兜率天宫悉亦如是。

ěr shí fù yǐ fó shén lì gù shí fāng gè guò bǎi wàn fó chà
尔时，复以佛神力故，十方各过百万佛刹
wēi chén shù shì jiè wài gè yǒu bǎi wàn fó chà wēi chén shù zhū pú sà ér
微尘数世界外，各有百万佛刹微尘数诸菩萨而
lái jí huì zhōu biàn shí fāng xián zuò shì yán
来集会，周遍十方，咸作是言：

shàn zāi shàn zāi fó zǐ nǎi néng shuō cǐ zhū dà huí xiàng
“善哉善哉！佛子！乃能说此诸大回向。

fó zǐ wǒ děng jiē tóng yī hào míng jīn gāng chuáng xī cóng jīn
佛子！我等皆同一号，名：金刚幢，悉从金
gāng guāng shì jiè jīn gāng chuáng fó suǒ lái zhì cǐ tǔ bǐ zhū shì jiè
刚光世界金刚幢佛所来诣此土。彼诸世界
xī yǐ fó shén lì gù ér shuō shì fǎ zhòng huì juàn shǔ wén cí jù yì
悉以佛神力故而说是法，众会眷属、文辞句义，
jiē yì rú shì bù zēng bù jiǎn wǒ děng jiē chéng fó shén lì cóng
皆亦如是，不增不减。我等皆承佛神力，从
bǐ tǔ lái wèi rǔ zuò zhèng rú wǒ lái cǐ zhòng huì wèi rǔ zuò zhèng
彼土来为汝作证。如我来此众会为汝作证，
shí fāng suǒ yǒu yī qiè shì jiè dōu shuài tiān gōng bǎo zhuāng yán diàn zhū pú
十方所有一切世界兜率天宫宝庄严殿诸菩
sà zhòng lái wèi zuò zhèng yì fù rú shì
萨众来为作证，亦复如是。”

ěr shí jīn gāng chuáng pú sà chéng fó shén lì guān chá shí
尔时，金刚幢菩萨承佛神力，观察十

fāng yī qiè zhòng huì jì yú fǎ jiè yǐ shàn zhī wén yì zēngguǎng dà
方一切众会暨于法界已，善知文义，增广大
xīn dà bēi pǔ fù yī qiè zhòngshēng xì xīn ān zhù sān shì fó zhǒng
心，大悲普覆一切众生，系心安住三世佛种，
shàn rù yī qiè fó gōng dé fǎ chéng jiù zhū fó zì zài zhī shēn guān
善入一切佛功德法，成就诸佛自在之身，观
zhū zhòngshēng xīn zhī suǒ yào jí qí suǒ zhòng yī qiè shàn gēn xī fēn bié
诸众生心之所乐，及其所种一切善根悉分别
zhī suí shùn fǎ shēn wèi xiàn qīng jìng miào sè zhī shēn jí yú shì shí
知，随顺法身，为现清净妙色之身，即于是时
ér shuō sòng yuē
而说颂曰：

pú sà chéng jiù fǎ zhì huì wù jiě wú biān zhèng fǎ mén
菩萨成就法智慧 悟解无边正法门

wéi fǎ guāng míng tiáo yù shī liǎo zhī wú ài zhēn shí fǎ
为法光明调御师 了知无碍真实法

pú sà wéi fǎ dà dǎo shī kāi shì shèn shēn nán dé fǎ
菩萨为法大导师 开示甚深难得法

yīn dǎo shí fāng wú liàng zhòng xī lìng ān zhù zhèng fǎ zhōng
引导十方无量众 悉令安住正法中

pú sà yǐ yǐn fó fǎ hǎi fǎ yún pǔ yǔ shí fāng jiè
菩萨已饮佛法海 法云普雨十方界

fǎ rì chū xiàn yú shì jiān chǎn yáng miào fǎ lì qún shēng
法日出现于世间 阐扬妙法利群生

cháng wéi nán yù fǎ shī zhǔ liǎo zhī rù fǎ qiǎo fāng biàn
常为难遇法施主 了知入法巧方便

fǎ guāng qīng jìng zhào qí xīn yú shì shuō fǎ héng wú wèi
法光清净照其心 于世说法恒无畏

shàn xiū yú fǎ zì zài xīn xī néng wù rù zhū fǎ mén
善修于法自在心 悉能悟入诸法门

chéng jiù shèn shēn miào fǎ hǎi pǔ wéi zhòng shēng jī fǎ gǔ
成就甚深妙法海 普为众生击法鼓

xuān shuō shèn shēn xī yǒu fǎ yǐ fǎ zhǎng yǎng zhū gōng dé
宣说甚深希有法 以法长养诸功德

jù zú qīng jìng fǎ xǐ xīn shì xiàn shì jiān fó fǎ zàng
具足清净法喜心 示现世间佛法藏

zhū fó fǎ wáng suǒ guàn dǐng chéng jiù fǎ xìng zhì zàng shēn
诸佛法王所灌顶 成就法性智藏身

xī néng jiě liǎo fǎ shí xiàng 悉能解了法实相	ān zhù yī qiè zhòng shàn fǎ 安住一切众善法
pú sà xiū xíng dì yī shī 菩萨修行第一施	yī qiè rú lái suǒ zàn xǐ 一切如来所赞喜
suǒ zuò jiē méng fó rěn kě 所作皆蒙佛忍可	yǐ cǐ chéng jiù rén zhōng zūn 以此成就人中尊
pú sà chéng jiù miào fǎ shēn 菩萨成就妙法身	qīn cóng zhū fó fǎ huà shēng 亲从诸佛法化生
wèi lì zhòng shēng zuò fǎ dēng 为利众生作法灯	yǎn shuō wú liàng zuì shèng fǎ 演说无量最胜法
suí suǒ xiū xíng miào fǎ shī 随所修行妙法施	zé yì guān chá bǐ shàn gēn 则亦观察彼善根
suǒ zuò zhòng shàn wèi zhòng shēng 所作众善为众生	xī yǐ zhì huì ér huí xiàng 悉以智慧而回向
suǒ yǒu chéng fó gōng dé fǎ 所有成佛功德法	xī yǐ huí shī zhū qún shēng 悉以回施诸群生
yuàn lìng yī qiè jiē qīng jìng 愿令一切皆清净	dào fó zhuāng yán zhī bǐ àn 到佛庄严之彼岸
shí fāng fó chà wú yǒu liàng 十方佛刹无有量	xī jù wú liàng dà zhuāng yán 悉具无量大庄严
rú shì zhuāng yán bù kě sī 如是庄严不可思	jìn yǐ zhuāng yán yī guó tǔ 尽以庄严一国土
rú lái suǒ yǒu qīng jìng zhì 如来所有清净智	yuàn lìng zhòng shēng jiē jù zú 愿令众生皆具足
yóu rú pǔ xián zhēn fó zǐ 犹如普贤真佛子	yī qiè gōng dé zì zhuāng yán 一切功德自庄严
chéng jiù guǎng dà shén tōng lì 成就广大神通力	wǎng yì shì jiè xī zhōu biàn 往诣世界悉周遍
yī qiè zhòng shēng wú yǒu yú 一切众生无有余	jiē shǐ xiū xíng pú sà dào 皆使修行菩萨道
zhū fó rú lái suǒ kāi wù 诸佛如来所开悟	shí fāng wú liàng zhū zhòng shēng 十方无量诸众生
yī qiè jiē lìng rú pǔ xián 一切皆令如普贤	jù zú xiū xíng zuì shàng xíng 具足修行最上行
zhū fó pú sà suǒ chéng jiù 诸佛菩萨所成就	zhǒng zhǒng chā bié zhū gōng dé 种种差别诸功德
rú shì gōng dé wú yǒu biān 如是功德无有边	yuàn shǐ zhòng shēng xī yuán mǎn 愿使众生悉圆满

pú sà jù zú zì zài lì suǒ yīng xué chù jiē wǎng xué
菩 萨 具 足 自 在 力 所 应 学 处 皆 往 学
shì xiàn yī qiè dà shén tōng pǔ yì shí fāng wú liàng tǔ
示 现 一 切 大 神 通 普 诣 十 方 无 量 土
pú sà néng yú yī niàn qǐng jìn děng zhòng shēng wú shù fó
菩 萨 能 于 一 念 顷 覩 等 众 生 无 数 佛
yòu fù yú yī máo duān zhōng jìn shè zhū fǎ jiē míng jiàn
又 复 于 一 毛 端 中 尽 摄 诸 法 皆 明 见
shì jiān zhòng shēng wú yǒu liàng pú sà xī néng fēn bié zhī
世 间 众 生 无 有 量 菩 萨 悉 能 分 别 知
zhū fó wú liàng děng zhòng shēng dà xīn gòng yǎng xián lìng jìn
诸 佛 无 量 等 众 生 大 心 供 养 咸 令 尽
zhǒng zhǒng míng xiāng shàng miào huā zhòng bǎo yī cháng jí fān gài
种 种 名 香 上 妙 华 众 宝 衣 裳 及 幡 盖
fēn bù fǎ jiè xián chōng mǎn fā xīn pǔ gòng shí fāng fó
分 布 法 界 咸 充 满 发 心 普 供 十 方 佛
yī máo kǒng zhōng xī míng jiàn bù sī yì shù wú liàng fó
一 毛 孔 中 悉 明 见 不 思 议 数 无 量 佛
yī qiè máo kǒng jiē rú shì pǔ lǐ yī qiē shì jiān dēng
一 切 毛 孔 皆 如 是 普 礼 一 切 世 间 灯
jǔ shēn cì dì gōng jìng lǐ rú shì wú biān zhū zuì shèng
举 身 次 第 恭 敬 礼 如 是 无 边 诸 最 胜
yì yǐ yán cí pǔ chēng zàn qióng jìn wèi lái yī qiè jié
亦 以 言 辞 普 称 赞 穷 尽 未 来 一 切 劫
yī rú lái suǒ gòng yǎng jù qí shù wú liàng děng zhòng shēng
一 如 来 所 供 养 具 其 数 无 量 等 众 生
rú shì gòng yǎng yī rú lái yī qiè rú lái yì fù rán
如 是 供 养 一 如 来 一 切 如 来 亦 复 然
gòng yǎng zàn tàn zhū rú lái jìn bǐ shì jiān yī qiè jié
供 养 赞 叹 诸 如 来 尽 彼 世 间 一 切 劫
shì jiān jié shù kě zhōng jìn pú sà gòng yǎng wú xiū xiè
世 间 劫 数 可 终 尽 菩 萨 供 养 无 休 懈
yī qiè shì jiān zhǒng zhǒng jié yú ěr suǒ jié xiū zhū xíng
一 切 世 间 种 种 劫 于 尔 所 劫 修 诸 行
gōng jìng gòng yǎng yī rú lái jìn yī qiè jié wú yàn zú
恭 敬 供 养 一 如 来 尽 一 切 劫 无 厌 足
rú wú liàng jié gòng yī fó gòng yī qiè fó jiē rú shì
如 无 量 劫 供 一 佛 供 一 切 佛 皆 如 是

yì bù fēn bié shì jié shù yú suǒ gòng yǎng shēng pí yàn
亦 不 分 别 是 劫 数 于 所 供 养 生 疲 厌
fǎ jiè guǎng dà wú biān jì pú sà guān chá xī míng liǎo
法 界 广 大 无 边 际 菩 萨 观 察 悉 明 了
yǐ dà lián huā biàn bù zhōng shī děng zhòng shēng wú liàng fó
以 大 莲 华 遍 布 中 施 等 众 生 无 量 佛
bǎo huā xiāng sè jiē yuán mǎn qīng jìng zhuāng yán shèn wēi miào
宝 华 香 色 皆 圆 满 清 净 庄 严 甚 微 妙
yī qiè shì jiān wú kě yù chí yǐ gòng yǎng rén zhōng zūn
一 切 世 间 无 可 喻⁴ 持 以 供 养 人 中 尊
zhòng shēng shù děng wú liàng chà zhū miào bǎo gài mǎn qí zhōng
众 生 数 等 无 量 刹 诸 妙 宝 盖 满 其 中
xī yǐ gòng yǎng yī rú lái gòng yī qiè fó jiē rú shì
悉 以 供 养 一 如 来 供 一 切 佛 皆 如 是
tú xiāng wú bǐ zuì shū shèng yī qiè shì jiān wèi céng yǒu
涂 香 无 比 最 殊 胜 一 切 世 间 未 曾 有
yǐ cǐ gòng yǎng tiān rén shī qióng jìn zhòng shēng shù děng jié
以 此 供 养 天 人 师 穷 尽 众 生 数 等 劫
mò xiāng shāo xiāng shàng miào huā zhòng bǎo yī fú zhuāng yán jù
末 香 烧 香 上 妙 华 众 宝 衣 服 庄 严 具
rú shì gòng yǎng zhū zuì shèng huān xǐ fèng shì wú yàn zú
如 是 供 养 诸 最 胜 欢 喜 奉 事 无 厌 足
děng zhòng shēng shù zhào shì dēng niàn niàn chéng jiù dà pú tí
等 众 生 数 照 世 灯 念 念 成 就 大 菩 提
yì yǐ wú biān jì chēng shù gòng yǎng rén zhōng tiáo yù zhě
亦 以 无 边 偈 称 述 供 养 人 中 调 御 者
rú zhòng shēng shù fó shì zūn jiē xiū wú shàng miào gòng yǎng
如 众 生 数 佛 世 尊 皆 修 无 上 妙 供 养
rú zhòng shēng shù wú liàng jié rú shì zàn tàn wú qióng jìn
如 众 生 数 无 量 劫 如 是 赞 叹 无 穷 尽
rú shì gòng yǎng zhū fó shí yǐ fó shén lì jiē zhōu biàn
如 是 供 养 诸 佛 时 以 佛 神 力 皆 周 遍
xī jiàn shí fāng wú liàng fó ān zhù pǔ xián pú sà xíng
悉 见 十 方 无 量 佛 安 住 普 贤 菩 萨 行
guò qù wèi lái jí xiàn zài suǒ yǒu yī qiè zhū shàn gēn
过 去 未 来 及 现 在 所 有 一 切 诸 善 根

⁴ 大正藏：谕（后同）

lìng wǒ cháng xiū pǔ xián xíng	sù dé ān zhù pǔ xián dì
令我常修普贤行	速得安住普贤地
yī qiè rú lái suǒ zhī jiàn	shì jiān wú liàng zhū zhòng shēng
一切如来所知见	世间无量诸众生
xī yuàn jù zú rú pǔ xián	wéi cōng huì zhě suǒ chēng zàn
悉愿具足如普贤	为聪慧者所称赞
cǐ shì shí fāng zhū dà shì	gòng suǒ xiū zhì huí xiàng xíng
此是十方诸大士	共所修治回向行
zhū fó rú lái wèi wǒ shuō	cǐ huí xiàng xíng zuì wú shàng
诸佛如来为我说	此回向行最无上
shí fāng shì jiè wú yǒu yú	qí zhōng yī qiè zhū zhòng shēng
十方世界无有余	其中一切诸众生
mò bù xián lìng dé kāi jué	xī shǐ cháng rú pǔ xián xíng
莫不咸令得开觉	悉使常如普贤行
rú qí huí xiàng xíng bù shī	yì fù jiān chí yú jìn jiè
如其回向行布施	亦复坚持于禁戒
jīng jìn cháng shí wú tuì qiè	rěn rǔ róu hé xīn bú dòng
精进长时无退怯	忍辱柔和心不动
chán dìng chí xīn cháng yī yuán	zhì huì liǎo jìng tóng sān mèi
禅定持心常一缘	智慧了境同三昧
qù lái xiàn zài jiē tōng dá	shì jiān wú yǒu dé qí biān
去来现在皆通达	世间无有得其边
pú sà shēn xīn jí yǔ yè	rú shì suǒ zuò jiē qīng jìng
菩萨身心及语业	如是所作皆清净
yī qiè xiū xíng wú yǒu yú	xī yǔ pǔ xián pú sà děng
一切修行无有余	悉与普贤菩萨等
pì rú fǎ jiè wú fēn bié	xì lùn rǎn zhuó jiē yǒng jìn
譬如法界无分别	戏论染著皆永尽
yì rú niè pán wú zhàng ài	xīn cháng rú shì lí zhū qǔ
亦如涅槃无障碍	心常如是离诸取
zhì zhě suǒ yǒu huí xiàng fǎ	zhū fó rú lái yǐ kāi shì
智者所有回向法	诸佛如来已开示
zhǒng zhǒng shàn gēn xī huí xiàng	shì gù néng chéng pú sà dào
种种善根悉回向	是故能成菩萨道
fó zǐ shàn xué cǐ huí xiàng	wú liàng xíng yuàn xī chéng mǎn
佛子善学此回向	无量行愿悉成满
shè qǔ fǎ jiè jìn wú yú	shì gù néng chéng shàn shì lì
摄取法界尽无余	是故能成善逝力

ruò yù chéng jiù fó suǒ shuō pú sà guǎng dà shū shèng xíng
若 欲 成 就 佛 所 说 菩 萨 广 大 殊 胜 行
yí yīng shàn zhù cǐ huí xiàng shì zhū fó zǐ hào pǔ xián
宜 应 善 住 此 回 向 是 诸 佛 子 号 普 贤
yī qiè zhòng shēng yóu kě shǔ sān shì xīn liàng yì kě zhī
一 切 众 生 犹 可 数 三 世 心 量 亦 可 知
rú shì pǔ xián zhū fó zǐ gōng dé biān jì wú néng cè
如 是 普 贤 诸 佛 子 功 德 边 际 无 能 测
yī máo duó kōng kě dé biān zhòng chà wéi chén kě zhī shù
一 毛 度 空 可 得 边 众 刹 为 尘 可 知 数
rú shì dà xiān zhū fó zǐ suǒ zhù xíng yuàn wú néng liáng
如 是 大 仙 诸 佛 子 所 住 行 愿 无 能 量

大方广佛华严经卷第三十三

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

shuài tuó tiānshàng huì rì shū guāng shí huí xiàng yì guǎng xuān
率陀天上.慧日舒光.十回向义广宣

yáng kǔ hǎi zuò jīn liáng huà rì shū cháng huā yǔ sàn tiān xiāng
扬.苦海作津梁.化日舒长.华雨散天香.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

也 陽 蠅 容 余 遙 哇 移 寅 延 淫 鹽 由 也

瑟 二 尸 尸 書 書 尸 師 尸 尸 師 尸 師 師 瑟

吒 合 〇 張 徵 中 朱 朝 裡 知 珍 德 砧 蛄 蛄 轉 吒

迦 〇 岡 拒 公 孤 高 該 雞 斤 干 金 甘 鈎 迦

時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波 羅 蜜 門

四 十 二 字 妙 陀 羅 字 字 包 含 義 理 多

婆 功 德 大 法 界 沐 恩 波

四 生 九 有 同 登 華 藏 玄 門 八 難 三 塗 共 入 毗 盧 性 海

南 無 華 嚴 海 會 佛 菩 薩 三 稱

也 — 瑟 — 吒 — 迦

梵 韻 滿 娑

唱

迦 吒 瑟 也

字

13. 也 陽 蠅 容 余 遙 哇 移 寅 延 淫 鹽 由 也

唱 也 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波 羅 蜜

門

shezhao shi zhang shi zheng shuzhong shu zhu shi
14. 瑟吒 (二合) 尸張 . 尸徵 . 書中 . 書朱 . 尸

zhao shi zhai shi zhi shi zhin shi zhan shi zhin shi zhan shi zhou she
朝 . 師裡 . 尸知 . 尸珍 . 師徧 . 尸砧 . 師訖 . 師轉 . 瑟

zhao chàng shezhao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
吒 唱 瑟吒 字时 . 普愿法界众 生 . 入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门 .

gao ganggengong gu gao gai gi gin gan gin gangou gao
15. 迦 岡 拈 公 孤 高 該 雞 斤 干 金 甘 鈎 迦

chàng gao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 迦 字时 . 普愿法界众 生 . 入般若波罗蜜

mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō yao she
四十二字妙陀罗 . 字字包含义理多 . 也 . 瑟

zhao gao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
吒 . 迦 . 梵韵满娑婆 . 功德大 . 法界沐恩波 .

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nán sān tú
四生九有 . 同登华藏玄门 . 八难三途 .

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jī gòng chéng fó dào
我等与众 生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí sì
大方广佛华严经卷第三十四

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī yī
十地品第二十六之一

ěr shí shì zūn zài tā huà zì zài tiānwánggōngmó ní bǎozàng
尔时，世尊在他化自在天王宫摩尼宝藏

diàn yǔ dà pú sà zhòng jù qí zhū pú sà jiē yú ā nòuduō luó sān
殿，与大菩萨众俱。其诸菩萨皆于阿耨多罗三

miǎosān pú tí bú tuì zhuǎn xī cóng tā fāng shì jiè lái jí zhù yī qiè
藐三菩提不退转，悉从他方世界来集；住一切

pú sà zhì suǒ zhù jìng rù yī qiè rú lái zhì suǒ rù chù qín xíng bù xī
菩萨智所住境，入一切如来智所入处；勤行不息，

shàn néng shì xiàn zhǒng zhǒng shén tōng zhū suǒ zuò shì jiào huà tiáo fú yī
善能示现种种神通；诸所作事，教化调伏一

qiè zhòng shēng ér bù shī shí wèi chéng pú sà yī qiè dà yuàn yú yī
切众生而不失时；为成菩萨一切大愿，于一

qiè shì yī qiè jié yī qiè chà qín xiū zhū xíng wú zàn xiè xī
切世、一切劫、一切刹，勤修诸行，无暂懈怠；

jù zú pú sà fú zhì zhù dào pǔ yì zhòng shēng ér héng bú kuì dào yī
具足菩萨福智助道，普益众生而恒不匮；到一

qiè pú sà zhì huì fāng biàn jiū jìng bǐ àn shì rù shēng sǐ jí yǐ niè pán
切菩萨智慧方便究竟彼岸，示入生死及以涅槃

ér bù fèi shě xiū pú sà xíng shàn rù yī qiè pú sà chán dìng jiě
而不废舍；修菩萨行，善入一切菩萨禅定、解

tuō sān mèi sān mó bō dǐ shén tōng míng zhì zhū suǒ shī wéi jiē dé
脱三昧、三摩钵底、神通明智，诸所施为皆得

zì zài huò yī qiè pú sà zì zài shén lì yú yī niàn qǐng wú suǒ dòng
自在；获一切菩萨自在神力，于一念顷无所动

zuò xī néng wǎng yì yī qiè rú lái dào chǎng zhòng huì wéi zhòng shàng
作，悉能往诣一切如来道场众会，为众上

shǒu qǐng fó shuō fǎ hù chí zhū fó zhèng fǎ zhī lún yǐ guǎng dà
首，请佛说法，护持诸佛正法之轮；以广大

xīn gòngyǎngchéng shì yī qiè zhū fó cháng qín xiū xí yī qiè pú sà suǒ
心 供 养 承 事 一 切 诸 佛， 常 勤 修 习 一 切 菩 萨 所
xíng shì yè qí shēn pǔ xiàn yī qiè shì jiān qí yīn pǔ jí shí fāng fǎ jiè
行 事 业； 其 身 普 现 一 切 世 间， 其 音 普 及 十 方 法 界，
xīn zhì wú ài pǔ jiàn sān shì yī qiè pú sà suǒ yǒu gōng dé xī yǐ xiū
心 智 无 碍， 普 见 三 世； 一 切 菩 萨 所 有 功 德 悉 已 修
xíng ér dé yuán mǎn yú bù kě shuō jié shuō bù néng jìn qí míng yuē
行 而 得 圆 满， 于 不 可 说 劫 说 不 能 尽。 其 名 曰：

jīn gāng zàng pú sà bǎo zàng pú sà lián huā zàng pú sà dé zàng pú
金 刚 藏 菩 萨、 宝 藏 菩 萨、 莲 华 藏 菩 萨、 德 藏 菩
sà lián huā dé zàng pú sà rì zàng pú sà sū lì yē zàng pú sà
萨、 莲 华 德 藏 菩 萨、 日 藏 菩 萨、 苏 利 耶 藏 菩 萨、
wú gòu yuè zàng pú sà yú yī qiè guó tǔ pǔ xiàn zhuāng yán zàng pú sà
无 垢 月 藏 菩 萨、 于 一 切 国 土 普 现 庄 严 藏 菩 萨、
pí lú zhē nà zhì zàng pú sà miào dé zàng pú sà zhān tán dé zàng pú
毗 卢 遮 那 智 藏 菩 萨、 妙 德 藏 菩 萨、 栴 檀 德 藏 菩
sà huā dé zàng pú sà jù sū mó dé zàng pú sà yōu bō luó dé zàng
萨、 华 德 藏 菩 萨、 俱 苏 摩 德 藏 菩 萨、 优 钵 罗 德 藏
pú sà tiān dé zàng pú sà fú dé zàng pú sà wú ài qīng jìng zhì dé
菩 萨、 天 德 藏 菩 萨、 福 德 藏 菩 萨、 无 碍 清 净 智 德
zàng pú sà gōng dé zàng pú sà nà luó yán dé zàng pú sà wú gòu
藏 菩 萨、 功 德 藏 菩 萨、 那 罗 延 德 藏 菩 萨、 无 垢
zàng pú sà lí gòu zàng pú sà zhǒng zhǒng biàn cái zhuāng yán zàng pú
藏 菩 萨、 离 垢 藏 菩 萨、 种 种 辩 才 庄 严 藏 菩
sà dà guāng míng wǎng zàng pú sà jìng wēi dé guāng míng wáng zàng pú
萨、 大 光 明 网 藏 菩 萨、 净 威 德 光 明 王 藏 菩
sà jīn zhuāng yán dà gōng dé guāng míng wáng zàng pú sà yī qiè xiàng
萨、 金 庄 严 大 功 德 光 明 王 藏 菩 萨、 一 切 相
zhuāng yán jìng dé zàng pú sà jīn gāng yàn dé xiàng zhuāng yán zàng pú sà
庄 严 净 德 藏 菩 萨、 金 刚 焰 德 相 庄 严 藏 菩 萨、
guāng míng yàn zàng pú sà xīng xiù wáng guāng zhào zàng pú sà xū kōng
光 明 焰 藏 菩 萨、 星 宿 王 光 照 藏 菩 萨、 虚 空
wú ài zhì zàng pú sà miào yīn wú ài zàng pú sà tuó luó ní gōng dé
无 碍 智 藏 菩 萨、 妙 音 无 碍 藏 菩 萨、 陀 罗 尼 功 德
chí yī qiè zhòng shēng yuàn zàng pú sà hǎi zhuāng yán zàng pú sà xū
持 一 切 众 生 愿 藏 菩 萨、 海 庄 严 藏 菩 萨、 须
mí dé zàng pú sà jìng yī qiè gōng dé zàng pú sà rú lái zàng pú sà
弥 德 藏 菩 萨、 净 一 切 功 德 藏 菩 萨、 如 来 藏 菩 萨

fó dé zàng pú sà jiě tuō yuè pú sà rú shì děng wú shù wú
佛德藏菩萨、解脱月菩萨……。如是等无数无
liàng wú biān wú děng bù kě shù bù kě chēng bù kě sī bù
量、无边无等、不可数、不可称、不可思、不
kě liáng bù kě shuō zhū pú sà mó hē sà zhòng jīn gāng zàng pú sà ér
可量、不可说诸菩萨摩诃萨众，金刚藏菩萨而
wéi shàng shǒu
为上首。

ěr shí jīn gāng zàng pú sà chéng fó shén lì rù pú sà dà zhì
尔时，金刚藏菩萨承佛神力，入菩萨大智
huì guāng míng sān mèi rù shì sān mèi yǐ jí shí shí fāng gè guò shí yì
慧光明三昧。入是三昧已，即时十方各过十亿
fó chà wēi chén shù shì jiè wài gè yǒu shí yì fó chà wēi chén shù zhū fó
佛刹微尘数世界外，各有十亿佛刹微尘数诸佛，
tóng míng jīn gāng zàng ér xiàn qí qián zuò rú shì yán
同名：金刚藏，而现其前，作如是言：

shàn zāi shàn zāi jīn gāng zàng nǎi néng rù shì pú sà dà
“善哉善哉！金刚藏！乃能入是菩萨大
zhì huì guāng míng sān mèi shàn nán zǐ cǐ shì shí fāng gè shí yì fó
智慧光明三昧。善男子！此是十方各十亿佛
chà wēi chén shù zhū fó gòng jiā yú rǔ yǐ pí lú zhē nà rú lái yīng
刹微尘数诸佛共加于汝，以毗卢遮那如来应、
zhèng děng jué běn yuàn lì gù wēi shén lì gù yì shì rǔ shèng zhì lì
正等觉本愿力故，威神力故，亦是汝胜智力
gù yù lìng rǔ wéi yī qiè pú sà shuō bù sī yì zhū fó fǎ guāng míng
故，欲令汝为一切菩萨说不思议诸佛法光明
gù suǒ wèi lìng rù zhì dì gù shè yī qiè shàngēn gù shàn jiǎn⁵
故。所谓：令入智地故，摄一切善根故，善简
zé yī qiè fó fǎ gù guǎng zhī zhū fǎ gù shàn néng shuō fǎ gù wú
择一切佛法故，广知诸法故，善能说法故，无
fēn bié zhì qīng jìng gù yī qiè shì fǎ bù rǎn gù chū shì shàngēn qīng jìng
分别智清净故，一切世法不染故，出世善根清净
gù dé bù sī yì zhì jìng jiè gù dé yī qiè zhì rén zhì jìng jiè gù
故，得不思议智境界故，得一切智人智境界故；
yòu lìng dé pú sà shí dì shǐ zhōng gù rú shí shuō pú sà shí dì chā bié
又令得菩萨十地始终故，如实说菩萨十地差别

⁵ 大正藏：揀

xiàng gù yuánniàn yī qiè fó fǎ gù xiū xí fēn bié wú lòu fǎ gù
相故，缘念一切佛法故，修习分别无漏法故，
shàn xuǎn zé guānchá dà zhì guāngmíngqiǎozhuāngyán gù shàn rù jué
善选择观察大智光明巧庄严故，善入决
dìng zhì mén gù suí suǒ zhù chù cì dì xiǎnshuō wú suǒ wèi gù dé wú
定智门故，随所住处次第显说无所畏故，得无
ài biàn cái guāngmíng gù zhù dà biàn cái dì shàn jué dìng gù yì niàn
碍辩才光明故，住大辩才地善决定故，忆念
pú sà xīn bú wàng shī gù chéngshú yī qiè zhòngshēng jiè gù néng
菩萨心不忘失故，成熟一切众生界故，能
biàn zhì yī qiè chù jué dìng kāi wù gù shànnán zǐ rǔ dāngbiànshuō
遍至一切处决定开悟故。善男子！汝当辩说
cǐ fǎ mén chā bié shàn qiǎo fǎ suǒ wèi chéng fó shén lì rú lái zhì
此法门差别善巧法。所谓：承佛神力如来智
míngsuǒ jiā gù jìng zì shàngēn gù pǔ jìng fǎ jiè gù pǔ shè zhòng
明所加故，净自善根故，普净法界故，普摄众
shēng gù shēn rù fǎ shēn zhì shēn gù shòu yī qiè fó guàndǐng gù
生故，深入法身、智身故，受一切佛灌顶故，
dé yī qiè shì jiān zuì gāo dà shēn gù chāo yī qiè shì jiān dào gù qīng
得一切世间最高大身故，超一切世间道故，清
jìng chū shì shàngēn gù mǎn zú yī qiè zhì zhì gù
净出世善根故，满足一切智智故。”

ěr shí shí fāng zhū fó yǔ jīn gāngzàng pú sà wú néng yìng duó
尔时，十方诸佛与金刚藏菩萨无能映夺

shēn yǔ wú ài yào shuō biàn yǔ shàn fēn bié qīng jìng zhì yǔ shàn yì
身，与无碍乐说辩，与善分别清净智，与善忆
niàn bú wàng lì yǔ shàn jué dìng míng liǎo huì yǔ zhì yī qiè chù kāi wù
念不忘力，与善决定明了慧，与至一切处开悟
zhì yǔ chéng dào zì zài lì yǔ rú lái wú suǒ wèi yǔ yī qiè zhì
智，与成道自在力，与如来无所畏，与一切智
rén guānchá fēn bié zhū fǎ mén biàn cái zhì yǔ yī qiè rú lái shàng miào
人观察分别诸法门辩才智，与一切如来上妙
shēn yǔ yì jù zú zhuāngyán hé yǐ gù dé cǐ sān mèi fǎ rú
身、语、意具足庄严。何以故？得此三昧法如
shì gù běnyuàn suǒ qǐ gù shàn jìng shēn xīn gù shàn jìng zhì lún gù
是故，本愿所起故，善净深心故，善净智轮故，
shàn jī jí zhù dào gù shàn xiū zhì suǒ zuò gù niàn qí wú liàng fǎ qì
善积集助道故，善修治所作故，念其无量法器

gù zhī qí qīngjìng xìn jiě gù dé wú cuòmiùzǒng chí gù fǎ jiè zhì
故，知其清净信解故，得无错谬总持故，法界智
yìn shàn yìn gù
印善印故。

ěr shí shí fāngzhū fó gè shēnyòushǒumó jīn gāngzàng pú sà
尔时，十方诸佛各伸右手摩金刚藏菩萨

dǐng mó dǐng yǐ jīn gāngzàng pú sà cóng sānmèi qǐ pǔ gào yī qiè
顶。摩顶已，金刚藏菩萨从三昧起，普告一切

pú sà zhòng yán zhū fó zǐ zhū pú sà yuàn shàn jué dìng wú zá
菩萨众言：“诸佛子！诸菩萨愿善决定，无杂

bù kě jiàn guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì
不可见，广大如法界，究竟如虚空，尽未来际

biàn yī qiè fó chà jiù hù yī qiè zhòng shēng wéi yī qiè zhū fó suǒ hù
遍一切佛刹，救护一切众生，为一切诸佛所护，

rù guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó zhì dì fó zǐ hé děng wéi pú
入过去、未来、现在诸佛智地。佛子！何等为菩

sà mó hē sà zhì dì fó zǐ pú sà mó hē sà zhì dì yǒu shí zhǒng
萨摩诃萨智地？佛子！菩萨摩诃萨智地有十种，

guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó yǐ shuō dāng shuō jīn shuō
过去、未来、现在诸佛，已说、当说、今说；

wǒ yì rú shì shuō hé děng wéi shí yī zhě huān xǐ dì èr zhě lí
我亦如是说。何等为十？一者欢喜地，二者离

gòu dì sān zhě fā guāng dì sì zhě yàn huì dì wǔ zhě nán shèng dì
垢地，三者发光地，四者焰慧地，五者难胜地，

liù zhě xiàn qián dì qī zhě yuǎn xíng dì bā zhě bú dòng dì jiǔ zhě
六者现前地，七者远行地，八者不动地，九者

shàn huì dì shí zhě fǎ yún dì fó zǐ cǐ pú sà shí dì sān shì
善慧地，十者法云地。佛子！此菩萨十地，三世

zhū fó yǐ shuō dāng shuō jīn shuō fó zǐ wǒ bú jiàn yǒu zhū fó
诸佛已说、当说、今说。佛子！我不见有诸佛

guó tǔ qí zhōng rú lái bù shuō cǐ shí dì zhě hé yǐ gù cǐ shì
国土，其中如来不说此十地者。何以故？此是

pú sà mó hē sà xiàng pú tí zuì shàng dào yì shì qīng jìng fǎ guāng míng
菩萨摩诃萨向菩提最上道，亦是清净法光明

mén suǒ wèi fēn bié yǎn shuō pú sà zhū dì fó zǐ cǐ chù bù kě
门，所谓：分别演说菩萨诸地。佛子！此处不可

sī yì suǒ wèi zhū pú sà suí zhèng zhì。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà shuō cǐ pú sà shí dì míng yǐ mò
尔时，金刚藏菩萨说此菩萨十地名已，默

rán ér zhù bú fù fēn bié shì shí yī qiè pú sà zhòngwén pú sà
然而住，不复分别。是时，一切菩萨众闻菩萨

shí dì míng bù wén jiě shì xiánshēng kě yǎng zuò rú shì niàn
十地名，不闻解释，咸生渴仰，作如是念：

hé yīn hé yuán jīn gāngzàng pú sà wéishuō pú sà shí dì míng ér
“何因何缘，金刚藏菩萨唯说菩萨十地名而
bù jiě shì
不解释？”

jiě tuō yuè pú sà zhī zhū dà zhòng xīn zhī suǒ niàn yǐ sòngwèn jīn
解脱月菩萨知诸大众心之所念，以颂问金

gāngzàng pú sà yuē
刚藏菩萨曰：

hé gù jìng jué rén niàn zhì gōng dé jù
何故净觉人念智功德具

shuō zhū shàng miào dì yǒu lì bù jiě shì
说诸上妙地有力不解释

yī qiè xián jué dìng yǒngměng wú qiè ruò
一切咸决定勇猛无怯弱

hé gù shuō dì míng ér bú wèi kāi yǎn
何故说地名而不为开演

zhū dì miào yì qù cǐ zhòng jiē yù wén
诸地妙义趣此众皆欲闻

qí xīn wú qiè ruò yuàn wèi fēn bié shuō
其心无怯弱愿为分别说

zhòng huì xī qīng jìng lí xiè dài yán jié
众会悉清净离懈怠严洁

néng jiān gù bú dòng jù gōng dé zhì huì
能坚固不动具功德智慧

xiāng shì xián gōng jìng yī qiè xī zhuānyǎng
相视咸恭敬一切悉专仰

rú fēng niàn hǎo mì rú kě sī gān lù
如蜂念好蜜如渴思甘露

ěr shí dà zhì wú suǒ wèi jīn gāngzàng pú sà wén shuō shì yǐ
尔时，大智无所畏金刚藏菩萨闻说是已，

yù lìng zhòng huì xīn huān xǐ gù wèi zhū fó zǐ ér shuō sòng yán
欲令众会心欢喜故，为诸佛子而说颂言：

pú sà xíng dì shì zuì shàng zhū fó běn
菩 萨 行 地 事 最 上 诸 佛 本
xiǎn shì fēn bié shuō dì yī xī yǒu nán
显 示 分 别 说 第 一 希 有 难
wēi xì nán kě jiàn lí niàn chāo xīn dì
微 细 难 可 见 离 念 超 心 地
chūshēng fó jìng jiè wén zhě xī mí huò
出 生 佛 境 界 闻 者 悉 迷 惑
chí xīn rú jīn gāng shēn xìn fó shèng zhì
持 心 如 金 刚 深 信 佛 胜 智
zhī xīn dì wú wǒ néng wén cǐ shèng fǎ
知 心 地 无 我 能 闻 此 胜 法
rú kōngzhōng cǎi huà rú kōngzhōng fēng xiàng
如 空 中 彩 画 如 空 中 风 相
móu ní zhì rú shì fēn bié shèn nán jiàn
牟 尼 智 如 是 分 别 甚 难 见
wǒ niàn fó zhì huì zuì shèng nán sī yì
我 念 佛 智 慧 最 胜 难 思 议
shì jiān wú néng shòu mò rán ér bù shuō
世 间 无 能 受 默 然 而 不 说

ěr shí jiě tuō yuè pú sà wén shì shuō yǐ bó jīn gāng zàng pú
尔 时 ， 解 脱 月 菩 萨 闻 是 说 已 ， 白 金 刚 藏 菩

sà yán fó zǐ jīn cǐ zhòng huì jiē xī yǐ jí shàn jìng shēn xīn
萨 言 ： “ 佛 子 ！ 今 此 众 会 皆 悉 已 集 ， 善 净 深 心 ，
shàn jié sī niàn shàn xiū zhū xíng shàn jí zhù dào shàn néng qīn jìn bǎi
善 洁 思 念 ， 善 修 诸 行 ， 善 集 助 道 ， 善 能 亲 近 百
qiān yì fó chéng jiù wú liàng gōng dé shàng ēn shě lí chī huò wú
千 亿 佛 ， 成 就 无 量 功 德 善 根 ， 舍 离 痴 惑 ， 无
yǒu gù rǎn shēn xīn xìn jiě yú fó fǎ zhōng bù suí tā jiào shàn zāi
有 垢 染 ， 深 心 信 解 ， 于 佛 法 中 不 随 他 教 。 善 哉
fó zǐ dāng chéng fó shén lì ér wèi yǎn shuō cǐ zhū pú sà yú rú
佛 子 ！ 当 承 佛 神 力 而 为 演 说 ， 此 诸 菩 萨 于 如
shì děng shèn shēn zhī chù jiē néng zhèng zhī
是 等 甚 深 之 处 皆 能 证 知 。”

ěr shí jiě tuō yuè pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
尔 时 ， 解 脱 月 菩 萨 欲 重 宣 其 义 而 说 颂

yuē
曰：

yuànshuō zuì ān wēn pú sà wú shàng xíng
愿说最安隐 菩萨无上行
fēn bié yú zhū dì zhì jìng chéngzhèng jué
分别于诸地 智净成正觉
cǐ zhòng wú zhū gòu zhì jiě xī míng jié
此众无诸垢 志解悉明洁
chéng shì wú liàng fó néng zhī cǐ dì yì
承事无量佛 能知此地义

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yán fú zǐ suī cǐ zhòng jí
尔时，金刚藏菩萨言：“佛子！虽此众集

shàn jìng sī niàn shě lí yú chī jí yǐ yí huò yú shēnshēn fǎ bù suí
善净思念，舍离愚痴及以疑惑，于甚深法不随
tā jiào rán yǒu qí yú liè jiě zhòngshēng wén cǐ shēnshēn nán sī yì
他教；然有其余劣解众生，闻此甚深难思议
shì duōshēng yí huò yú cháng yè zhōngshòu zhūshuāi nǎo wǒ mǐn cǐ
事，多生疑惑，于长夜中受诸衰恼。我愍此
děng shì gù mò rán ”
等，是故默然。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

suī cǐ zhòng jìng guǎng zhì huì shēnshēn míng lì néng jué zé
虽此众净广智慧 甚深明利能决择
qí xīn bú dòng rú shān wáng bù kě qīng fù yóu dà hǎi
其心不动如山王 不可倾覆犹大海
yǒu xíng wèi jiǔ jiě wèi dé suí shí ér xíng bù suí zhì
有行未久解未得 随识而行不随智
wén cǐ shēng yí duò è dào wǒ mǐn shì děng gù bù shuō
闻此生疑堕恶道 我愍是等故不说

ěr shí jiě tuō yuè pú sà chóng bái jīn gāngzàng pú sà yán
尔时，解脱月菩萨重白金刚藏菩萨言：

fó zǐ yuàn chéng fó shén lì fēn bié shuō cǐ bù sī yì fǎ cǐ
“佛子！愿承佛神力分别说此不思議法，此
rén dāng dé rú lái hù niàn ér shēng xìn shòu hé yǐ gù shuō shí dì
人当得如来护念而生信受。何以故？说十地
shí yī qiè pú sà fǎ yīng rú shì dé fó hù niàn dé hù niàn gù
时，一切菩萨法应如是，得佛护念。得护念故，

yú cǐ zhì dì néngshēng yǒngměng hé yǐ gù cǐ shì pú sà zuì chū
 于此智地能生勇猛。何以故？此是菩萨最初
 suǒ xíng chéng jiù yī qiè zhū fó fǎ gù pì rú shū zì shù shuō
 所行，成就一切诸佛法故。譬如书字、数说，
 yī qiè jiē yǐ zì mǔ wéi běn zì mǔ jiū jìng wú yǒu shǎo fēn lí zì mǔ
 一切皆以字母为本、字母究竟，无有少分离字母
 zhě fó zǐ yī qiè fó fǎ jiē yǐ shí dì wéi běn shí dì jiū jìng xiū
 者。佛子！一切佛法皆以十地为本，十地究竟修
 xíng chéng jiù dé yī qiè zhì shì gù fó zǐ yuàn wèi yǎn shuō
 行成就，得一切智。是故，佛子！愿为演说！
 cǐ rén bì wéi rú lái suǒ hù lìng qí xìn shòu
 此人必为如来所护，令其信受。”

ěr shí jiě tuō yuè pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
 尔时，解脱月菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
 曰：

shàn zāi fó zǐ yuàn yǎn shuō qù rù pú tí zhū dì xíng
 善哉佛子愿演说趣入菩提诸地行
 shí fāng yī qiè zì zài zūn mò bù hù niàn zhì gēn běn
 十方一切自在尊莫不护念智根本
 cǐ ān zhù zhì yì jiū jìng yī qiè fó fǎ suǒ cóng shēng
 此安住智亦究竟一切佛法所从生
 pì rú shū shù zì mǔ shè rú shì fó fǎ yī yú dì
 譬如书数字母摄如是佛法依于地
 ěr shí zhū dà pú sà zhòng yī shí tóng shēng xiàng jīn gāng zàng
 尔时，诸大菩萨众一时同声向金刚藏

pú sà ér shuō sòng yán
 菩萨而说颂言：

shàng miào wú gòu zhì wú biān fēn bié biàn
 上妙无垢智无边分别辩
 xuān chàng shēn měi yán dì yī yì xiāng yìng
 宣畅深美言第一义相应
 niàn chí qīng jìng xíng shí lì jí gōng dé
 念持清净行十力集功德
 biàn cái fēn bié yì shuō cǐ zuì shèng dì
 辩才分别义说此最胜地
 dìng jiè jí zhèng xīn lí wǒ màn xié jiàn
 定戒集正心离我慢邪见

cǐ zhòng wú yí niàn wéi yuàn wén shàn shuō
 此众无疑念 惟⁶愿闻善说
 rú kě sī lěng shuǐ rú jī niàn měi shí
 如渴思冷水 如饥念美食
 rú bìng yì liáng yào rú fēng tān hǎo mì
 如病忆良药 如蜂贪好蜜
 wǒ děng yì rú shì yuàn wén gān lù fǎ
 我等亦如是 愿闻甘露法
 shàn zāi guǎng dà zhì yuàn shuō rù zhū dì
 善哉广大智 愿说入诸地
 chéng shí lì wú ài shàn shì yī qiè xíng
 成十力无碍 善逝一切行

ěr shí shì zūn cóng méi jiān chū qīng jìng guāng míng míng pú sà
 尔时，世尊从眉间出清净光明，名：菩萨

lì yàn míng bǎi qiān ā sēng qí guāng míng yǐ wéi juàn shǔ pǔ zhào shí
 力焰明，百千阿僧祇光明以为眷属，普照十

fāng yī qiè shì jiè mǐ bù zhōu biàn sān è dào kǔ jiē dé xiū xī yòu
 方一切世界靡不周遍，三恶道苦皆得休息；又

zhào yī qiè rú lái zhòng huì xiǎn xiàn zhū fó bù sī yì lì yòu zhào shí
 照一切如来众会，显现诸佛不思議力；又照十

fāng yī qiè shì jiè yī qiè zhū fó suǒ jiā shuō fǎ pú sà zhī shēn zuò
 方一切世界，一切诸佛所加说法菩萨之身；作

shì shì yǐ yú shàng xū kōng zhōng chéng dà guāng míng yún wǎng tái ér
 是事已，于上虚空中成大光明云网台而

zhù shí shí fāng zhū fó xī yì rú shì cóng méi jiān chū qīng jìng guāng
 住。时，十方诸佛悉亦如是，从眉间出清净光

míng qí guāng míng hào juàn shǔ zuò yè xī tóng yú cǐ yòu yì zhào
 明，其光名号、眷属、作业悉同于此，又亦照

cǐ suǒ pó shì jiè fó jí dà zhòng bìng jīn gāng zàng pú sà shēn shī zǐ
 此娑婆世界佛及大众，并金刚藏菩萨身、师子

zuò yǐ yú shàng xū kōng zhōng chéng dà guāng míng yún wǎng tái shí
 座已，于上虚空中成大光明云网台。时，

guāng tái zhōng yǐ zhū fó wēi shén lì gù ér shuō sòng yán
 光台中，以诸佛威神力故而说颂言：

fó wú děng děng rú xū kōng shí lì wú liàng shèng gōng dé
 佛无等等如虚空 十力无量胜功德

⁶ 大正藏：唯

rén jiān zuì shèng shì zhōngshàng shì shī zǐ fǎ jiā yú bǐ
人间最胜世中上 释师子法加于彼
fó zǐ dāng chéng zhū fó lì kāi cǐ fǎ wáng zuì shèng zàng
佛子当承诸佛力 开此法王最胜藏
zhū dì guǎng zhì shèng miào xíng yǐ fó wēi shén fēn bié shuō
诸地广智胜妙行 以佛威神分别说
ruò wéi shàn shì lì suǒ jiā dāng dé fǎ bǎo rù qí xīn
若为善逝力所加 当得法宝入其心
zhū dì wú gòu cì dì mǎn yì jù rú lái shí zhǒng lì
诸地无垢次第满 亦具如来十种力
suī zhù hǎi shuǐ jié huǒ zhōng kān shòu cǐ fǎ bì dé wén
虽住海水劫火中 堪受此法必得闻
qí yǒu shēng yí bú xìn zhě yǒng bù dé wén rú shì yì
其有生疑不信者 永不得闻如是义
yīng shuō zhū dì shèng zhì dào rù zhù zhǎn zhuǎn cì xiū xí
应说诸地胜智道 入住展转次修习
cóng xíng jìng jiè fǎ zhì shēng lì yì yī qiè zhòng shēng gù
从行境界法智生 利益一切众生故
ěr shí jīn gāng zàng pú sà guān chá shí fāng yù lìng dà zhòng zēng
尔时，金刚藏菩萨观察十方，欲令大众增

jìng xìn gù ér shuō sòng yuē
净信故所以说颂曰：

rú lái dà xiān dào wēi miào nán kě zhī
如来大仙道 微妙难可知
fēi niàn lí zhū niàn qiú jiàn bù kě dé
非念离诸念 求见不可得
wú shēng yì wú miè xìng jìng héng jì rán
无生亦无灭 性净恒寂然
lí gòu cōng huì rén bǐ zhì suǒ xíng chù
离垢聪慧人 彼智所行处
zì xìng běn kōng jì wú èr yì wú jìn
自性本空寂 无二亦无尽
jiě tuō yú zhū qù niè pán píng děng zhù
解脱于诸趣 涅槃平等住
fēi chū fēi zhōng hòu fēi yán cí suǒ shuō
非初非中后 非言辞所说
chū guò yú sān shì qí xiàng rú xū kōng
出过于三世 其相如虚空

jì miè fó suǒ xíng yán shuō mò néng jí
寂灭佛所行 言说莫能及
dì xíng yì rú shì nán shuō nán kě shòu
地行亦如是 难说难可受
zhì qǐ fó jìng jiè fēi niàn lí xīn dào
智起佛境界 非念离心道
fēi yùn jiè chù mén zhì zhī yì bù jí
非蕴界处门 智知意不及
rú kōng zhōng niǎo jì nán shuō nán kě shì
如空中鸟迹 难说难可示
rú shì shí dì yì xīn yì bù néng liǎo
如是十地义 心意不能了
cí bēi jí yuàn lì chū shēng rù dì xíng
慈悲及愿力 出生入地行
cì dì yuán mǎn xīn zhì xíng fēi lǜ jìng
次第圆满心 智行非虑境
shì jìng jiè nán jiàn kě zhī bù kě shuō
是境界难见 可知不可说
fó lì gù kāi yǎn rǔ děng yīng jìng shòu
佛力故开演 汝等应敬受
rú shì zhì rù xíng yì jié shuō bú jìn
如是智入行 亿劫说不尽
wǒ jīn dàn lüè shuō zhēn shí yì wú yú
我今但略说 真实义无余
yī xīn gōng jìng dài wǒ chéng fó lì shuō
一心恭敬待 我承佛力说
shèng fǎ wēi miào yīn pì yù zì xiāng yìng
胜法微妙音 譬喻字相应
wú liàng fó shén lì xián lái rù wǒ shēn
无量佛神力 咸来入我身
cǐ chù nán xuān shì wǒ jīn shuō shǎo fēn
此处难宣示 我今说少分

fó zǐ ruò yǒu zhòng shēng shēn zhòng shàn gēn shàn xiū zhū
“佛子⁷！若有众生深种善根，善修诸

xíng shàn jí zhù dào shàngòng yǎng zhū fó shàn jí bái jìng fǎ wéi
行，善集助道，善供养诸佛，善集白净法，为

⁷ 大正藏：第一地：“佛子”

shàn zhī shí shànshèshànqīngjìngshēn xīn lì guǎng dà zhì shēngguǎng
善知识，善摄善清净深心，立广大志，生广
dà jiě cí bēixiànrán wèi qiú fó zhì gù wèi dé shí lì gù wèi
大解，慈悲现前，为求佛智故，为得十力故，为
dé dà wú wèi gù wèi dé fó píngděng fǎ gù wèi jiù yī qiè shì jiān gù
得大无畏故，为得佛平等法故，为救一切世间故，
wèi jìng dà cí bēi gù wèi dé shí lì wú yú zhì gù wèi jìng yī qiè fó
为净大慈悲故，为得十力⁸无余智故，为净一切佛
chà wú zhàng ài gù wèi yī niàn zhī yī qiè sān shì gù wèi zhuàn dà fǎ
刹无障碍故，为一念知一切三世故，为转大法
lún wú suǒ wèi gù fó zǐ pú sà qǐ rú shì xīn yǐ dà bēi wéi shǒu
轮无所畏故。佛子！菩萨起如是心，以大悲为首，
zhì huì zēngshàng shànqiǎofāngbiànsuǒ shè zuì shàngshēn xīn suǒ chí
智慧增上，善巧方便所摄，最上深心所持，
rú lái lì wú liàng shànguānchá fēn bié yǒngměng lì zhì lì wú
如来力无量，善观察分别勇猛力、智力，无
ài zhì xiànrán suí shùn zì rán zhì néngshòu yī qiè fó fǎ yǐ zhì
碍智现前、随顺自然智，能受一切佛法，以智
huì jiàohuà guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì
慧教化，广大如法界，究竟如虚空，尽未来际。
fó zǐ pú sà shǐ fā rú shì xīn jí dé chāofán fū dì rù pú sà
佛子！菩萨始发如是心，即得超凡夫地，入菩萨
wèi shēng rú lái jiā wú néngshuō qí zhǒng zú guò shī lí shì jiān
位，生如来家，无能说其种族过失，离世间
qù rù chū shì dào dé pú sà fǎ zhù pú sà chù rù sān shì píng
趣，入出世道，得菩萨法，住菩萨处，入三世平
děng yú rú lái zhǒng zhōng jué dìng dāng dé wú shàng pú tí pú sà zhù
等，于如来种中决定当得无上菩提。菩萨住
rú shì fǎ míng zhù pú sà huān xǐ dì yǐ bú dòng xiāng yìng gù
如是法，名：住菩萨欢喜地，以不动相应故。

fó zǐ pú sà zhù huān xǐ dì chéng jiù duō huān xǐ duō
“佛子！菩萨住欢喜地，成就多欢喜多
jìng xìn duō ài yào duō shì yuè duō xīn qìng duō yǒngyuè duō
净信、多爱乐、多适悦、多欣庆、多踊跃、多
yǒngměng duō wú dòuzhēng duō wú nǎo hài duō wú chēnhèn fó
勇猛、多无斗争、多无恼害、多无瞋恨。佛

⁸ 大正藏：方

zǐ pú sà zhù cǐ huān xǐ dì niànzhū fó gù shēnghuān xǐ niànzhū
子！ 菩萨住此欢喜地，念诸佛故生欢喜，念诸
fó fǎ gù shēnghuān xǐ niànzhū pú sà gù shēnghuān xǐ niànzhū pú
佛法故生欢喜，念诸菩萨故生欢喜，念诸菩
sà xíng gù shēnghuān xǐ niànqīngjìng zhū bō luó mì gù shēnghuān xǐ
萨行故生欢喜，念清净诸波罗蜜故生欢喜，
niànzhū pú sà dì shūshèng gù shēnghuān xǐ niàn pú sà bù kě huài gù
念诸菩萨地殊胜故生欢喜，念菩萨不可坏故
shēnghuān xǐ niàn rú lái jiàohuà zhòngshēng gù shēnghuān xǐ niànnéng
生欢喜，念如来教化众生故生欢喜，念能
lìng zhòngshēng dé lì yì gù shēnghuān xǐ niàn rù yī qiè rú lái zhì
令众生得利益故生欢喜，念入一切如来智
fāngbiàn gù shēnghuān xǐ fù zuò shì niàn wǒ zhuǎn lí yī qiè shì
方便故生欢喜；复作是念：‘我转离一切世
jiān jìng jiè gù shēnghuān xǐ qīn jìn yī qiè fó gù shēnghuān xǐ yuǎn
间境界故生欢喜，亲近一切佛故生欢喜，远
lí fán fū dì gù shēnghuān xǐ jìn zhì huì dì gù shēnghuān xǐ yǒng
离凡夫地故生欢喜，近智慧地故生欢喜，永
duàn yī qiè è qù gù shēnghuān xǐ yǔ yī qiè zhòngshēng zuò yī zhǐ
断一切恶趣故生欢喜，与一切众生作依止
chù gù shēnghuān xǐ jiàn yī qiè rú lái gù shēnghuān xǐ shēng fó jìng
处故生欢喜，见一切如来故生欢喜，生佛境
jiè zhōng gù shēnghuān xǐ rù yī qiè pú sà píngděng xìng zhōng gù shēng
界中故生欢喜，入一切菩萨平等性中故生
huān xǐ yuǎn lí yī qiè wù máo shù děng shì gù shēnghuān xǐ
欢喜，远离一切怖畏毛竖等事故生欢喜。’

hé yǐ gù cǐ pú sà dé huān xǐ dì yǐ suǒyǒu bù wèi xī dé yuǎn
何以故？此菩萨得欢喜地已，所有怖畏悉得远
lí suǒwèi bù huówèi è míngwèi sǐ wèi è dào wèi dà
离，所谓：不活畏、恶名畏、死畏、恶道畏、大
zhòngwēi dé wèi rú shì bù wèi jiē dé yǒng lí hé yǐ gù cǐ pú
众威德畏，如是怖畏皆得永离。何以故？此菩
sà lí wǒ xiǎng gù shàng bú ài zì shēn hé kuàng zī cái shì gù
萨离我想故，尚不爱自身，何况资财，是故
wú yǒu bù huówèi bù yú tā suǒ xī qiú gòngyǎng wéizhuān jǐ shī yī
无有不活畏；不于他所希求供养，唯专给施一
qiè zhòngshēng shì gù wú yǒu è míngwèi yuǎn lí wǒ jiàn wú yǒu
切众生，是故无有恶名畏；远离我见，无有

wǒ xiǎng shì gù wú yǒu sǐ wèi zì zhī sǐ yǐ jué dìng bù lí zhū fó
我想，是故无有死畏；自知死已，决定不离诸佛
pú sà shì gù wú yǒu è dào wèi wǒ suǒ zhì yào yī qiè shì jiān wú
菩萨，是故无有恶道畏；我所志乐，一切世间无
yǔ děng zhě hé kuàng yǒu shèng shì gù wú yǒu dà zhòng wēi dé wèi
与等者，何况有胜！是故无有大众威德畏。

pú sà rú shì yuǎn lí jīng bù máo shù děng shì
菩萨如是远离惊怖毛竖等事。

fó zǐ cǐ pú sà yǐ dà bēi wéi shǒu guǎng dà zhì yào wú
“佛子！此菩萨以大悲为首，广大志乐无
néng jǔ huài zhuǎng èng qín xiū yī qiè shàngēn ér dé chéng jiù suǒ wèi
能沮坏，转更勤修一切善根而得成就，所谓：
xìn zēng shàng gù duō jìng xìn gù jiě qīng jìng gù xìn jué dìng gù
信增上故，多净信故，解清净故，信决定故，
fā shēng bēi mǐn gù chéng jiù dà cí gù xīn wú pí xiè gù cán kuì
发生悲愍故，成就大慈故，心无疲懈故，惭愧
zhuāng yán gù chéng jiù róu hé gù jìng shùn zūn zhòng zhū fó jiào fǎ gù
庄严故，成就柔和故，敬顺尊重诸佛教法故，
rì yè xiū xí shàngēn wú yàn zú gù qīn jìn shàn zhī shí gù cháng ài
日夜修习⁹善根无厌足故，亲近善知识故，常爱
yào fǎ gù qiú duō wén wú yàn zú gù rú suǒ wén fǎ zhèng guān chá gù
乐法故，求多闻无厌足故，如所闻法正观察故，
xīn wú yī zhuó gù bù dān zhuó lì yǎng míng wén gōng jìng gù bù
心无依著故，不耽著利养、名闻、恭敬故，不
qiú yī qiè zī shēng zhī wù gù shēng rú shí xīn wú yàn zú gù qiú
求一切资生之物故，生如实¹⁰心无厌足故，求
yī qiè zhì dì gù qiú rú lái lì wú wèi bú gòng fó fǎ gù qiú
一切智地故，求如来力、无畏、不共佛法故，求
zhū bō luó mì zhù dào fǎ gù lí zhū chǎn kuáng gù rú shuō néng xíng
诸波罗蜜助道法故，离诸谄诳故，如说能行
gù cháng hù shí yǔ gù bù wū rú lái jiā gù bù shě pú sà jiè
故，常护实语故，不污如来家故，不舍菩萨戒
gù shēng yī qiè zhì xīn rú shān wáng bú dòng gù bù shě yī qiè shì jiān
故，生一切智心如山王不动故，不舍一切世间
shì chéng jiù chū shì jiān dào gù jí zhù pú tí fēn fǎ wú yàn zú gù
事成就出世间道故，集助菩提分法无厌足故，

⁹ 大正藏：集

¹⁰ 大正藏：宝

cháng qiú shàngshàngshū shèngdào gù fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì
常求上上殊胜道故。佛子！菩萨成就如是

jìng zhì dì fǎ míngwéi ān zhù pú sà huān xǐ dì
净治地法，名为：安住菩萨欢喜地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ huān xǐ dì néng chéng jiù rú shì
“佛子！菩萨住此欢喜地，能成就如是

dà shì yuàn rú shì dà yǒngměng rú shì dà zuò yòng suǒ wèi
大誓愿、如是大勇猛、如是大作用，所谓：

shēngguǎng dà qīngjìng jué dìng jiě yǐ yī qiè gòngyǎng zhī jù gōng
‘生广大清净决定解，以一切供养之具，恭

jìng gòngyǎng yī qiè zhū fó lìng wú yǒu yú guǎng dà rú fǎ jiè jiū
敬供养一切诸佛，令无有余；广大如法界，究

jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā
竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又发

dà yuàn yuànshòu yī qiè fó fǎ lún yuànshè yī qiè fó pú tí
大愿：‘愿受一切佛法轮，愿摄一切佛菩提，

yuàn hù yī qiè zhū fó jiào yuàn chí yī qiè zhū fó fǎ guǎng dà rú fǎ
愿护一切诸佛教，愿持一切诸佛法；广大如法

jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī
界，究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’

yòu fā dà yuàn yuàn yī qiè shì jiè fó xīng yú shì cóngdōushuàitiān
又发大愿：‘愿一切世界佛兴于世，从兜率天

gōngmò rù tāi zhù tāi chūshēng chū jiā chéngdào shuō fǎ
宫没、入胎、住胎、初生、出家、成道说法、

shì xiàn niè pán jiē xī wǎng yì qīn jìn gòngyǎng wéizhòngshàngshǒu
示现涅槃，皆悉往诣，亲近供养，为众上首，

shòuxíngzhèng fǎ yú yī qiè chù yī shí ér zhuǎn guǎng dà rú fǎ jiè
受行正法，于一切处一时而转；广大如法界，

jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu
究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又

fā dà yuàn yuàn yī qiè pú sà xíng guǎng dà wú liàng bú huài bù
发大愿：‘愿一切菩萨行广大无量，不坏不

zá shè zhū bō luó mì jìng zhì zhū dì zǒngxiàng biéxiàng tóng
杂，摄诸波罗蜜，净治诸地，总相、别相、同

xiàng yì xiàng chéngxiàng huàixiàng suǒyǒu pú sà xíng jiē rú shí
相、异相、成相、坏相，所有菩萨行皆如实

shuō jiàohuà yī qiè lìng qí shòuxíng xīn dé zēngzhǎng guǎng dà
说，教化一切，令其受行，心得增长；广大

rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū
如法界，究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休

xī yòu fā dà yuàn yuàn yī qiè zhòng shēng jiè yǒu sè wú
息。’ 又发大愿：‘愿一切众生界有色、无

sè yǒuxiǎng wú xiǎng fēi yǒuxiǎng fēi wú xiǎng luǎnshēng
色、有想、无想、非有想、非无想、卵生、

tāi shēng shī shēng huàshēng sān jiè suǒ xì rù yú liù qù yī
胎生、湿生、化生，三界所系，入于六趣一

qiè shēng chù míng sè suǒ shè rú shì děng lèi wǒ jiē jiào huà lìng rù
切生处，名色所摄，如是等类我皆教化，令入

fó fǎ lìng yǒng duàn yī qiè shì jiān qù lìng ān zhù yī qiè zhì zhì dào
佛法，令永断一切世间趣，令安住一切智智道；

guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù
广大如法界，究竟如虚空，尽未来际一切劫数

wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn yuàn yī qiè shì jiè guǎng dà wú
无有休息。’ 又发大愿：‘愿一切世界广大无

liàng cū xì luàn zhù dào zhù zhèng zhù ruò rù ruò xíng ruò
量，粗细乱住、倒住、正住，若入、若行、若

qù rú dì wǎng chā bié shí fāng wú liàng zhǒng zhǒng bù tóng zhì jiē
去，如帝网差别，十方无量种种不同，智皆

míng liǎo xiàn qián zhī jiàn guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng
明了，现前知见；广大如法界，究竟如虚空，

jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn
尽未来际一切劫数无有休息。’ 又发大愿：

yuàn yī qiè guó tǔ rù yī guó tǔ yī guó tǔ rù yī qiè guó tǔ wú
‘愿一切国土入一国土，一国土入一切国土，无

liàng fó tǔ pǔ jiē qīng jìng guāng míng zhòng jù yǐ wéi zhuāng yán lí
量佛土普皆清净，光明众具以为庄严，离

yī qiè fán nǎo chéng jiù qīng jìng dào wú liàng zhì huì zhòng shēng chōng
一切烦恼，成就清净道，无量智慧众生充

mǎn qí zhōng pǔ rù guǎng dà zhū fó jìng jiè suí zhòng shēng xīn ér wéi
满其中，普入广大诸佛境界，随众生心而为

shì xiàn jiē lìng huān xǐ guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng
示现，皆令欢喜；广大如法界，究竟如虚空，

jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn
尽未来际一切劫数无有休息。’ 又发大愿：

yuàn yǔ yī qiè pú sà tóng yī zhì xíng wú yǒu yuàn jí jí zhū shàn
‘愿与一切菩萨同一志行，无有怨嫉，集诸善

gēn yī qiè pú sà píngděng yī yuán chánggòng jí huì bù xiāngshě
根，一切菩萨平等一缘，常共集会，不相舍

lí suí yì néngxiànzhǒngzhǒng fó shēn rèn qí zì xīn néng zhī yī qiè
离，随意能现种种佛身，任其自心能知一切

rú lái jìng jiè wēi lì zhì huì dé bú tuì rú yì shéntōng yóuxíng yī qiè
如来境界威力智慧，得不退如意神通，游行一切

shì jiè xiànxíng yī qiè zhòng huì pǔ rù yī qiè shēng chù chéng jiù
世界，现形一切众会，普入一切生处，成就

bù sī yì dà shèng xiū pú sà xíng guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú
不思议大乘，修菩萨行；广大如法界，究竟如

xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn
虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又发大愿：

yuànchéng bú tuì lún xíng pú sà xíng shēn yǔ yì yè xī bù táng
‘愿乘不退轮行菩萨行，身、语、意业悉不唐

juān ruò zàn jiàn zhě zé bì dìng fó fǎ zàn wén yīn shēng zé dé shí zhì
捐，若暂见者则必定佛法，暂闻音声则得实智

huì cái shēng jìng xìn zé yǒng duàn fán nǎo dé rú dà yào wáng shù shēn
慧，才生净信则永断烦恼，得如大药王树身，

dé rú rú yì bǎo shēn xiū xíng yī qiè pú sà xíng guǎng dà rú fǎ jiè
得如如意宝身，修行一切菩萨行；广大如法界，

jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu
究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又

fā dà yuàn yuàn yú yī qiè shì jiè chéng ā nòu duō luó sān miǎo sān
发大愿：‘愿于一切世界成阿耨多罗三藐三

pú tí bù lí yī máo duān chù yú yī qiè máo duān chù jiē xī shì xiàn
菩提不离一毛端处，于一切毛端处皆悉示现

chū shēng chū jiā yì dào chǎng chéng zhèng jué zhuàn fǎ lún
初生、出家、诣道场、成正觉、转法轮、

rù niè pán dé fó jìng jiè dà zhì huì lì yú niànniànzhōng suí yī qiè
入涅槃，得佛境界大智慧力，于念念中随一切

zhòng shēng xīn shì xiàn chéng fó lìng dé jì miè yī yī sān pú tí zhī yī
众生心示现成佛令得寂灭，以一三菩提知一

qiè fǎ jiè jí niè pán xiàng yī yī yīn shuō fǎ lìng yī qiè zhòng shēng xīn
切法界即涅槃相，以一音说法令一切众生心

jiē huān xǐ shì rù dà niè pán ér bú duàn pú sà xíng shì dà zhì huì
皆欢喜，示入大涅槃而不断菩萨行，示大智慧

dì ān lì yī qiè fǎ yī fǎ zhì tōng shén zú tōng huàn tōng zì zài
地安立一切法，以法智通、神足通、幻通自在

biànhuà chōngmǎn yī qiè fǎ jiè guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū
变化充满一切法界；广大如法界，究竟如虚
kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xi
空，尽未来际一切劫数无有休息。’

fó zǐ pú sà zhù huān xǐ dì fā rú shì dà shì yuàn
“佛子！菩萨住欢喜地，发如是大誓愿、
rú shì dà yǒngměng rú shì dà zuò yòng yǐ cǐ shí yuàn mén wéi shǒu
如是大勇猛、如是大作用，以此十愿门为首，
mǎn zú bǎi wàn ā sēng qí dà yuàn fó zǐ cǐ dà yuàn yǐ shí jìn
满足百万阿僧祇大愿。佛子！此大愿以十尽
jù ér dé chéng jiù hé děng wéi shí suǒ wèi zhòng shēng jiè jìn
句而得成就。何等为十？所谓：众生界尽、
shì jiè jìn xū kōng jiè jìn fǎ jiè jìn niè pán jiè jìn fó chū xiàn
世界尽、虚空界尽、法界尽、涅槃界尽、佛出现
jiè jìn rú lái zhì jiè jìn xīn suǒ yuán jiè jìn fó zhì suǒ rù jìng jiè
界尽、如来智界尽、心所缘界尽、佛智所入境界
jiè jìn shì jiān zhuǎn fǎ zhuǎn zhì zhuǎn jiè jìn ruò zhòng shēng jiè
界尽、世间转法转智转界尽。‘若众生界
jìn wǒ yuàn nǎi jìn ruò shì jiè nǎi zhì shì jiān zhuǎn fǎ zhuǎn zhì zhuǎn
尽，我愿乃尽；若世界乃至世间转法转智转
jiè jìn wǒ yuàn nǎi jìn ér zhòng shēng jiè bù kě jìn nǎi zhì shì jiān
界尽，我愿乃尽。而众生界不可尽，乃至世间
zhuǎn fǎ zhuǎn zhì zhuǎn jiè bù kě jìn gù wǒ cǐ dà yuàn shàn gēn wú
转法转智转界不可尽故，我此大愿善根无
yǒu qióng jìn
有穷尽。’

fó zǐ pú sà fā rú shì dà yuàn yǐ zé dé lì yì xīn
“佛子！菩萨发如是大愿已，则得利益心、
róu ruǎn xīn suí shùn xīn jì jìng xīn tiáo fú xīn jì miè xīn qiān
柔软心、随顺心、寂静心、调伏心、寂灭心、谦
xià xīn rùn zé xīn bú dòng xīn bù zhuó xīn chéng jìng xìn zhě
下心、润泽心、不动心、不浊心。成净信者，
yǒu xìn gōng yòng néng xìn rú lái běn xíng suǒ rù xìn chéng jiù zhū bō
有信功用：能信如来本行所入，信成就诸波
luó mì xìn rù zhū shèng dì xìn chéng jiù lì xìn jù zú wú suǒ wèi
罗蜜，信入诸胜地，信成就力，信具足无所畏，
xìn shēng zhǎng bù kě huài bú gòng fó fǎ xìn bù sī yì fó fǎ xìn chū
信生长不可坏不共佛法，信不思议佛法，信出

shēng wú zhōngbiān fó jìng jiè xìn suí rù rú lái wú liàng jìng jiè xìn
生 无 中 边 佛 境 界， 信 随 入 如 来 无 量 境 界， 信
chéng jiù guǒ jǔ yào yán zhī xìn yī qiè pú sà xíng nǎi zhì rú lái
成 就 果。 举 要 言 之， 信 一 切 菩 萨 行， 乃 至 如 来
zhì dì shuō lì gù
智 地 说 力 故。

fó zǐ cǐ pú sà fù zuò shì niàn zhū fó zhèng fǎ
“佛 子！ 此 菩 萨 复 作 是 念： ‘诸 佛 正 法，
rú shì shènshēn rú shì jì jìng rú shì jì miè rú shì kōng rú
如 是 甚 深， 如 是 寂 静， 如 是 寂 灭， 如 是 空， 如
shì wú xiàng rú shì wú yuàn rú shì wú rǎn rú shì wú liàng rú
是 无 相， 如 是 无 愿， 如 是 无 染， 如 是 无 量， 如
shì guǎng dà ér zhū fán fū xīn duò xié jiàn wú míng fù yì lì jiāo
是 广 大。 而 诸 凡 夫 心 堕 邪 见， 无 明 覆 翳， 立 僞
màn gāo chuáng rù kě ài wǎng zhōng xíng chǎn kuáng chóu lín bù néng
慢 高 幢， 入 渴 爱 网 中， 行 谄 诳 稠 林 不 能
zì chū xīn yǔ qiān jí xiāng yìng bù shě héng zào zhū qù shòu shēng yīn
自 出， 心 与 悭 嫉 相 应 不 舍， 恒 造 诸 趣 受 生 因
yuán tān huì yú chī jí jí zhū yè rì yè zēng zhǎng yǐ fèn hèn
缘， 贪、 恚、 愚 痴 积 集 诸 业 日 夜 增 长， 以 忿 恨
fēng chuī xīn shí huǒ chì rán bù xī fán suǒ zuò yè jiē diān dǎo xiāng yìng
风 吹 心 识 火 炽 然 不 息， 凡 所 作 业 皆 颠 倒 相 应，
yù liú yǒu liú wú míng liú jiàn liú xiāng xù qǐ xīn yì shí zhǒng
欲 流、 有 流、 无 明 流、 见 流， 相 续 起 心 意 识 种
zǐ yú sān jiè tián zhōng fù shēng kǔ yá suǒ wèi míng sè gòng shēng
子， 于 三 界 田 中 复 生 苦 芽。 所 谓： 名 色 共 生
bù lí cǐ míng sè zēng zhǎng shēng liù chù jù luò yú zhōng xiāng duì
不 离， 此 名 色 增 长， 生 六 处 聚 落， 于 中 相 对
shēng chù chù gù shēng shòu yīn shòu shēng ài ài zēng zhǎng gù shēng
生 触， 触 故 生 受， 因 受 生 爱， 爱 增 长 故 生
qǔ qǔ zēng zhǎng gù shēng yǒu yǒu shēng gù yǒu shēng lǎo sǐ yōu bēi kǔ
取， 取 增 长 故 生 有， 有 生 故 有 生 老 死 忧 悲 苦
nǎo rú shì zhòng shēng shēng zhǎng kǔ jù shì zhōng jiē kōng lí wǒ
恼。 如 是 众 生 生 长 苦 聚， 是 中 皆 空， 离 我、
wǒ suǒ wú zhī wú jué wú zuò wú shòu rú cǎo mù shí bì
我 所， 无 知、 无 觉， 无 作、 无 受， 如 草 木 石 壁，
yì rú yǐng xiàng rán zhū zhòng shēng bù jué bù zhī pú sà jiàn zhū
亦 如 影 像； 然 诸 众 生 不 觉 不 知。’ 菩 萨 见 诸

zhòngshēng yú rú shì kǔ jù bù dé chū lí shì gù jí shēng dà bēi zhì
众 生于如是苦聚不得出离，是故即生大悲智
huì fù zuò shì niàn cǐ zhūzhòngshēng wǒ yīng jiù bá zhì yú jiū
慧。复作是念：‘此诸众生我应救拔，置于究
jìng ān lè zhī chù shì gù jí shēng dà cí guāng míng zhì
竟安乐之处。’是故即生大慈光明智。

fó zǐ pú sà mó hē sà suí shùn rú shì dà bēi dà cí
“佛子！菩萨摩诃萨随顺如是大悲大慈，

yǐ shēnzhòng xīn zhù chū dì shí yú yī qiè wù wú suǒ lìn xī qiú fó
以深重心住初地时，于一切物无所吝惜，求佛
dà zhì xiū xíng dà shě fán shì suǒ yǒu yī qiè néng shī suǒ wèi cái
大智，修行大舍，凡是所有一切能施。所谓：财
gǔ cāng kù jīn yín mó ní zhēnzhū liú lí kē bèi bì
谷、仓库、金银、摩尼、真珠、琉璃、珂贝、璧
yù shān hú děng wù zhēnbǎo yīng luò yánshēn zhī jù xiàngmǎ
玉、珊瑚等物，珍宝、瓔珞、严身之具，象马、
chēshèng nú bì rén mín chéng yì jù luò yuán lín tái guān
车乘、奴婢、人民、城邑、聚落、园林、台观、
qī qiè nán nǚ nèi wài juànshǔ jí yú suǒ yǒu zhēn wán zhī jù tóu mù
妻妾、男女、内外眷属及余所有珍玩之具，头目、
shǒu zú xuè ròu gǔ suǐ yī qiè shēn fèn jiē wú suǒ xī wèi qiú zhū
手足、血肉、骨髓、一切身分皆无所惜，为求诸
fó guǎng dà zhì huì shì míng pú sà zhù yú chū dì dà shě chéng jiù
佛广大智慧。是名：菩萨住于初地大舍成就。

fó zǐ pú sà yǐ cǐ cí bēi dà shī xīn wèi yù jiù
“佛子！菩萨以此慈、悲、大施心，为欲救

hù yī qiè zhòngshēng zhuǎngèng tuī qiú shì chū shì jiānzhū lì yì shì
护一切众生，转更推求世、出世间诸利益事
wú pí yàn gù jí dé chéng jiù wú pí yàn xīn dé wú pí yàn xīn yǐ
无疲厌故，即得成就无疲厌心。得无疲厌心已，
yú yī qiè jīng lùn xīn wú qiè ruò wú qiè ruò gù jí dé chéng jiù yī
于一切经论心无怯弱；无怯弱故，即得成就一
qiè jīng lùn zhì huò shì zhì yǐ shàn néng chóu liáng yīng zuò bù yīng zuò
切经论智。获是智已，善能筹量应作不应作，
yú shàng zhōng xià yī qiè zhòngshēng suí yīng suí lì suí qí
于上、中、下一切众生，随应、随力、随其
suǒ xí rú shì ér xíng shì gù pú sà dé chéng shì zhì chéng shì zhì
所习，如是而行，是故菩萨得成世智。成世智

yǐ zhī shí zhī liàng yǐ cán kuì zhuāngyán qín xiū zì lì lì tā zhī
已，知时知量，以惭愧庄严勤修自利、利他之
dào shì gù chéng jiù cán kuì zhuāngyán yú cǐ xíngzhōng qín xiū chū lí
道，是故成就惭愧庄严，于此行中勤修出离，
bú tuì bù zhuǎn chéngjiān gù lì dé jiān gù lì yǐ qín gòngzhū fó
不退不转，成坚固力。得坚固力已，勤供诸佛
yú fó jiào fǎ néng rú shuō xíng
于佛教法能如说行。

fó zǐ pú sà rú shì chéng jiù shí zhǒng jìng zhū dì fǎ
“佛子！菩萨如是成就十种净诸地法，
suǒ wèi xìn bēi cí shě wú yǒu pí yàn zhī zhū jīng lùn
所谓：信、悲、慈、舍、无有疲厌、知诸经论、
shàn jiě shì fǎ cán kuì jiān gù lì gòngyǎngzhū fó yī jiào xiū xíng
善解世法、惭愧坚固力、供养诸佛、依教修行。

fó zǐ pú sà zhù cǐ huān xǐ dì yǐ yǐ dà yuàn lì dé
“佛子！菩萨住此欢喜地已，以大愿力得
jiàn duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó duō qiān fó duō bǎi qiān fó
见多佛。所谓：见多百佛、多千佛、多百千佛、
duō yì fó duō bǎi yì fó duō qiān yì fó duō bǎi qiān yì fó
多亿佛、多百亿佛、多千亿佛、多百千亿佛、
duō yì nà yóu tā fó duō bǎi yì nà yóu tā fó duō qiān yì nà yóu tā
多亿那由他佛、多百亿那由他佛、多千亿那由他
fó duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó xī yǐ dà xīn shēn xīn gōng
佛、多百千亿那由他佛。悉以大心、深心，恭
jìng zūnzhòng chéng shì gòngyǎng yī fú yǐn shí wò jù yī
敬尊重，承事供养，衣服、饮食、卧具、医
yào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī qiè zhòng sēng
药，一切资生悉以奉施，亦以供养一切众僧，
yǐ cǐ shàngēn jiē xī huí xiàng wú shàng pú tí fó zǐ cǐ pú sà
以此善根皆悉回向无上菩提。佛子！此菩萨
yīn gòngyǎngzhū fó gù dé chéng jiù zhòngshēng fǎ yǐ qián èr shè shè
因供养诸佛故，得成就众生法，以前二摄摄
qǔ zhòngshēng wèi bù shī ài yǔ hòu èr shè fǎ dàn yǐ xìn jiě
取众生，谓布施、爱语；后二摄法，但以信解
lì gù xíng wèi shàn tōng dá shì pú sà shí bō luó mì zhōng tán
力故，行未善通达。是菩萨，十波罗蜜中，檀
bō luó mì zēngshàng yú bō luó mì fēi bù xiū xíng dàn suí lì suí fèn
波罗蜜增上；余波罗蜜非不修行，但随力随分。

shì pú sà suí suǒ qín xiū gòngyǎngzhū fó jiàohuàzhòngshēng jiē
是菩萨随所勤修，供养诸佛，教化众生，皆
yǐ xiū xíngqīngjìng dì fǎ suǒyǒushàngēn xī yǐ huíxiàng yī qiè zhì dì
以修行清净地法，所有善根悉以回向一切智地，
zhuǎnzhuǎnmíngjìng tiáoróuchéng jiù suí yì kānyòng fó zǐ pì
转转明净，调柔成就，随意堪用。佛子！譬
rú jīn shī shànqiǎoliàn jīn shuòshuò rù huǒ zhuǎnzhuǎnmíngjìng tiáo
如金师善巧炼金，数数入火，转转明净，调
róuchéng jiù suí yì kānyòng pú sà yì fù rú shì gòngyǎngzhū fó
柔成就，随意堪用。菩萨亦复如是，供养诸佛，
jiàohuàzhòngshēng jiē wèi xiū xíngqīngjìng dì fǎ suǒyǒushàngēn xī yǐ
教化众生，皆为修行清净地法，所有善根悉以
huíxiàng yī qiè zhì dì zhuǎnzhuǎnmíngjìng tiáoróuchéng jiù suí yì
回向一切智地，转转明净，调柔成就，随意
kānyòng
堪用。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù yú chū dì yīngcóngzhū fó
“佛子！菩萨摩诃萨住于初地，应从诸佛
pú sà shàn zhī shí suǒ tuī qiú qǐngwèn yú cǐ dì zhōngxiàng jí dé guǒ
菩萨善知识所推求请问，于此地中相及得果，
wú yǒuyàn zú wèi yù chéng jiù cǐ dì fǎ gù yì yīngcóngzhū fó pú
无有厌足，为欲成就此地法故；亦应从诸佛菩
sà shàn zhī shí suǒ tuī qiú qǐngwèn dì èr dì zhōngxiàng jí dé guǒ wú
萨善知识所推求请问，第二地中相及得果，无
yǒuyàn zú wèi yù chéng jiù bǐ dì fǎ gù yì yīng rú shì tuī qiú qǐng
有厌足，为欲成就彼地法故；亦应如是推求请
wèn dì sān dì sì dì wǔ dì liù dì qī dì bā dì
问，第三、第四、第五、第六、第七、第八、第
jiǔ dì shí dì zhōngxiàng jí dé guǒ wú yǒuyàn zú wèi yù chéng jiù
九、第十地中相及得果，无有厌足，为欲成就
bǐ dì fǎ gù shì pú sà shàn zhī zhū dì zhàng duì zhì shàn zhī dì
彼地法故。是菩萨善知诸地障对治，善知地
chéng huài shàn zhī dì xiàngguǒ shàn zhī dì dé xiū shàn zhī dì fǎ
成坏，善知地相果，善知地得修，善知地法
qīngjìng shàn zhī dì dì zhuǎnxíng shàn zhī dì dì chù fēi chù shàn
清净，善知地地转行，善知地地处、非处，善
zhī dì dì shūshèng zhì shàn zhī dì dì bú tuì zhuǎn shàn zhī jìng zhì
知地地殊胜智，善知地地不退转，善知净治

yī qiè pú sà dì nǎi zhì zhuǎn rù rú lái dì fó zǐ pú sà rú shì
一切菩萨地乃至转入如来地。佛子！菩萨如是
shàn zhī dì xiàng shǐ yú chū dì qǐ xíng bú duàn rú shì nǎi zhì rù dì
善知地相，始于初地起行不断，如是乃至入第
shí dì wú yǒuduàn jué yóu cǐ zhū dì zhì guāng míng gù chéng yú rú
十地无有断绝；由此诸地智光明故，成于如
lái zhì huì guāng míng fó zǐ pì rú shāng zhǔ shàn zhī fāng biàn yù
来智慧光明。佛子！譬如商主善知方便，欲
jiāng zhū shāng rén wǎng yì dà chéng wèi fā zhī shí xiān wèn dào zhōng
将诸商人往诣大城，未发之时，先问道中
gōng dé guò shī jí zhù zhǐ zhī chù ān wēi kě fǒu rán hòu jù dào zī
功德过失，及住止之处安危可不，然后具道资
liáng zuò suǒ yìng zuò fó zǐ bǐ dà shāng zhǔ suī wèi fā zú néng
粮，作所应作。佛子！彼大商主虽未发足，能
zhī dào zhōng suǒ yǒu yī qiè ān wēi zhī shì shàn yǐ zhì huì chóu liáng guān
知道中所有一切安危之事，善以智慧筹量观
chá bèi qí suǒ xū lìng wú fá shǎo jiāng zhū shāng zhòng nǎi zhì ān wěn
察，备其所须令无乏少，将诸商众乃至安隐
dào bǐ dà chéng shēn jí zhòng rén xī miǎn yōu huàn fó zǐ pú sà
到彼大城，身及众人悉免忧患。佛子！菩萨
shāng zhǔ yì fù rú shì zhù yú chū dì shàn zhī zhū dì zhàng duì zhì
商主亦复如是，住于初地，善知诸地障对治，
nǎi zhì shàn zhī yī qiè pú sà dì qīng jìng zhuǎn rù rú lái dì rán hòu
乃至善知一切菩萨地清净，转入如来地，然后
nǎi jù fú zhì zī liáng jiāng yī qiè zhòng shēng jīng shēng sǐ kuàng yě xiǎn
乃具福智资粮，将一切众生经生死旷野险
nàn zhī chù ān wěn dé zhì sà pó rě chéng shēn jí zhòng shēng bù jīng
难之处，安隐得至萨婆若城，身及众生不经
huàn nàn shì gù pú sà cháng yīng fěi xiè qín xiū zhū dì shū shèng jìng
患难。是故，菩萨常应匪懈勤修诸地殊胜净
yè nǎi zhì qù rù rú lái zhì dì
业，乃至趣入如来智地。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà rù pú sà chū
“佛子！是名：略说菩萨摩诃萨入菩萨初

dì mén guǎng shuō zé yǒu wú liàng wú biān bǎi qiān ā sēng qí chā bié
地门，广说则有无量无边百千阿僧祇差别

shì
事。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ chū dì duō zuò yán fú tí
“佛子！菩萨摩诃萨住此初地，多作阎浮提
wáng háo guì zì zài cháng hù zhèng fǎ néng yǐ dà shī shè qǔ zhòng
王，豪贵自在，常护正法，能以大施摄取众
shēng shàn chū zhòng shēng qiān tān zhī gòu cháng xíng dà shī wú yǒu qióng
生，善除众生悭贪之垢，常行大施无有穷
jìn bù shī ài yǔ lì xíng¹¹ tóng shì rú shì yī qiè zhū
尽。布施、爱语、利行¹¹、同事——如是一切诸
suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niàn sēng
所作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，
bù lí niàn tóng xíng pú sà bù lí niàn pú sà xíng bù lí niàn zhū bō
不离念同行菩萨，不离念菩萨行，不离念诸波
luó mì bù lí niàn zhū dì bù lí niàn lì bù lí niàn wú wèi bù
罗蜜，不离念诸地，不离念力，不离念无畏，不
lí niàn bú gòng fó fǎ nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè
离念不共佛法，乃至不离念具足一切种、一切
zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòng shēng zhōng wéi shǒu
智智。复作是念：‘我当于一切众生中为首、
wéi shèng wéi shū shèng wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú
为胜、为殊胜、为妙、为微妙、为上、为无
shàng wéi dǎo wéi jiāng wéi shuài nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ
上、为导、为将、为帅，乃至为一切智智依止
zhě shì pú sà ruò yù shě jiā yú fó fǎ zhōng qín xíng jīng jìn biàn
者。’是菩萨若欲舍家于佛法中勤行精进，便
néng shě jiā qī zǐ wǔ yù yī rú lái jiào chū jiā xué dào jì chū
能舍家、妻子、五欲，依如来教出家学道。既出
jiā yǐ qín xíng jīng jìn yú yī niàn qǐng dé bǎi sān mèi dé jiàn bǎi
家已，勤行精进，于一念顷，得百三昧，得见百
fó zhī bǎi fó shén lì néng dòng bǎi fó shì jiè néng guò bǎi fó shì
佛，知百佛神力，能动百佛世界，能过百佛世
jiè néng zhào bǎi fó shì jiè néng jiào huà bǎi shì jiè zhòng shēng néng
界，能照百佛世界，能教化百世界众生，能
zhù shòu bǎi jié néng zhī qián hòu jì gè bǎi jié shì néng rù bǎi fǎ mén
住寿百劫，能知前后际各百劫事，能入百法门，
néng shì xiàn bǎi shēn yú yī yī shēn néng shì bǎi pú sà yǐ wéi juàn shǔ
能示现百身，于一一身能示百菩萨以为眷属；

¹¹ 大正藏：益

ruò yǐ pú sà shū shèng yuàn lì zì zài shì xiàn guò yú shì shù bǎi jié
若以菩萨殊胜愿力自在示现，过于是数，百劫
qiān jié bǎi qiān jié nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shǔ
千劫、百千劫，乃至百千亿那由他劫不能数
zhī ”
知。”

ěr shí jīn gāng zàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

ruò rén jí zhòng shàn jù zú bái jìng fǎ
若人集众善具足白净法
gòng yǎng tiān rén zūn suí shùn cí bēi dào
供养天人尊随顺慈悲道
xìn jiě jí guǎng dà zhì yào yì qīng jìng
信解极广大志乐亦清净
wèi qiú fó zhì huì fā cǐ wú shàng xīn
为求佛智慧发此无上心
jìng yī qiè zhì lì jí yǐ wú suǒ wèi
净一切智力及以无所畏
chéng jiù zhū fó fǎ jiù shè qún shēng zhòng
成就诸佛法救摄群生众
wèi dé dà cí bēi jí zhuàn shèng fǎ lún
为得大慈悲及转胜法轮
yán jìng fó guó tǔ fā cǐ zuì shèng xīn
严净佛国土发此最胜心
yī niàn zhī sān shì ér wú yǒu fēn bié
一念知三世而无有分别
zhǒng zhǒng shí bù tóng yǐ shì yú shì jiān
种种时不同以示于世间
lūè shuō qiú zhū fó yī qiè shèng gōng dé
略说求诸佛一切胜功德
fā shēng guǎng dà xīn liàng děng xū kōng jiè
发生广大心量等虚空界
bēi xiān huì wéi zhǔ fāng biàn gòng xiāng yìng
悲先慧为主方便共相应
xìn jiě qīng jìng xīn rú lái wú liàng lì
信解清净心如来自量力

wú ài zhì xiàn qián zì wù bù yóu tā
无碍智现前 自悟不由他

jù zú tóng rú lái fā cǐ zuì shèng xīn
具足同如来 发此最胜心

fó zǐ shǐ fā shēng rú shì miào bǎo xīn¹²
佛子始发生 如是妙宝¹²心

zé chāo fán fū wèi rù fó suǒ xíng chù
则超凡夫位 入佛所行处

shēng zài rú lái jiā zhǒng zú wú xiá diàn
生在如来家 种族无瑕玷

yǔ fó gòng píng děng jué chéng wú shàng jué
与佛共平等 决成无上觉

cái shēng rú shì xīn jí dé rù chū dì
才生如是心 即得入初地

zhì yào bù kě dòng pì rú dà shān wáng
志乐不可动 譬如大山王

duō xǐ duō ài yào yì fù duō jìng xìn
多喜多爱乐 亦复多净信

jí dà yǒng měng xīn jí yǐ qìng yuè xīn
极大勇猛心 及以庆跃心

yuǎn lí yú dòu zhēng nǎo hài jí chēn huì
远离于斗诤 恼害及瞋恚

cán jìng ér zhì zhí shàn shǒu hù zhū gēn
惭敬而质直 善守护诸根

jiù shì wú děng zhě suǒ yǒu zhòng zhì huì
救世无等者 所有众智慧

cǐ chù wǒ dāng dé yì niàn shēng huān xǐ
此处我当得 忆念生欢喜

shǐ dé rù chū dì jí chāo wǔ bù wèi
始得入初地 即超五怖畏

bù huó sǐ è míng è qù zhòng wēi dé
不活死恶名 恶趣众威德

yǐ bù tān zhuó wǒ jí yǐ yú wǒ suǒ
以不贪著我 及以于我所

shì zhū fó zǐ děng yuǎn lí zhū bù wèi
是诸佛子等 远离诸怖畏

¹² 龙藏：实；永乐北藏：宝；大正藏：宝

cháng xíng dà cí mǐn 常 行 大 慈 愍	héng yǒu xìn gōng jìng 恒 有 信 恭 敬
cán kuì gōng dé bèi 惭 愧 功 德 备	rì yè zēng shàn fǎ 日 夜 增 善 法
yào fǎ zhēn shí lì 乐 法 真 实 利	bú ài shòu zhū yù 不 爱 受 诸 欲
sī wéi suǒ wén fǎ 思 惟 所 闻 法	yuǎn lí qǔ zhuó xíng 远 离 取 著 行
bù tān yú lì yǎng 不 贪 于 利 养	wéi yào fó pú tí 唯 乐 佛 菩 提
yī xīn qiú fó zhì 一 心 求 佛 智	zhuān jīng wú yì niàn 专 精 无 异 念
xiū xíng bō luó mì 修 行 波 罗 蜜	yuǎn lí chǎn xū kuáng 远 离 谄 虚 诳
rú shuō ér xiū xíng 如 说 而 修 行	ān zhù shí yǔ zhōng 安 住 实 语 中
bù wū zhū fó jiā 不 污 诸 佛 家	bù shě pú sà jiè 不 舍 菩 萨 戒
bù yào yú shì shì 不 乐 于 世 事	cháng lì yì shì jiān 常 利 益 世 间
xiū shàn wú yàn zú 修 善 无 厌 足	zhuǎn qiú zēngshèng dào 转 求 增 胜 道
rú shì hào yào fǎ 如 是 好 乐 法	gōng dé yì xiāng yìng 功 德 义 相 应
héng qǐ dà yuàn xīn 恒 起 大 愿 心	yuàn jiàn yú zhū fó 愿 见 于 诸 佛
hù chí zhū fó fǎ 护 持 诸 佛 法	shè qǔ dà xiān dào 摄 取 大 仙 道
chángshēng rú shì yuàn 常 生 如 是 愿	xiū xíng zuì shèng xíng 修 行 最 胜 行
chéng shú zhū qúnshēng 成 熟 诸 群 生	yán jìng fó guó tǔ 严 净 佛 国 土
yī qiè zhū fó chà 一 切 诸 佛 刹	fó zǐ xī chōng biàn 佛 子 悉 充 遍
píng děng gòng yī xīn 平 等 共 一 心	suǒ zuò jiē bù kōng 所 作 皆 不 空
yī qiè máo duān chù 一 切 毛 端 处	yī shí chéngzhèng jué 一 时 成 正 觉

rú shì děng dà yuàn wú liàng wú biān jì
如是等大愿 无量无边际

xū kōng yǔ zhòngshēng fǎ jiè jí niè pán
虚空与众生 法界及涅槃

shì jiān fó chū xīng fó zhì xīn jìng jiè
世间佛出兴 佛智心境界

rú lái zhì suǒ rù jí yǐ sān zhuǎn jìn
如来智所入 及以三转尽

bǐ zhū ruò yǒu jìn wǒ yuàn fāng shǐ jìn
彼诸若有尽 我愿方始尽

rú bǐ wú jìn qī wǒ yuàn yì fù rán
如彼无尽期 我愿亦复然

rú shì fā dà yuàn xīn róu ruǎn tiáo shùn
如是发大愿 心柔软调顺

néng xìn fó gōng dé guānchá yú zhòngshēng
能信佛功德 观察于众生

zhī cóng yīn yuán qǐ zé xīng cí niàn xīn
知从因缘起 则兴慈念心

rú shì kǔ zhòngshēng wǒ jīn yīng jiù tuō
如是苦众生 我今应救脱

wèi shì zhòngshēng gù ér xíng zhǒng zhǒng shī
为是众生故 而行种种施

wáng wèi jí zhēn bǎo nǎi zhì xiàng mǎ chē
王位及珍宝 乃至象马车

tóu mù yǔ shǒu zú nǎi zhì shēn xuè ròu
头目与手足 乃至身血肉

yī qiè jiē néng shě xīn dé wú yōu huǐ
一切皆能舍 心得无忧悔

qiú zhǒng zhǒng jīng shū qí xīn wú yàn juàn
求种种经书 其心无厌倦

shàn jiě qí yì qù néng suí shì suǒ xíng
善解其义趣 能随世所行

cán kuì zì zhuāng yán xiū xíng zhuǎn jiān gù
惭愧自庄严 修行转坚固

gòng yǎng wú liàng fó gōng jìng ér zūn zhòng
供养无量佛 恭敬而尊重

rú shì cháng xiū xí rì yè wú xiè juàn
如是常修习 日夜无懈怠

shàn gēn zhuǎn míng jìng rú huǒ liàn zhēn jīn
善根转明净 如火炼真金

pú sà zhù yú cǐ jìng xiū yú shí dì
菩萨住于此 净修于十地

suǒ zuò wú zhàng ài jù zú bú duàn jué
所作无障碍 具足不断绝

pì rú dà shāng zhǔ wèi lì zhū shāng zhòng
譬如大商主 为利诸商众

wèn zhī dào xiǎn yì ān wěn zhì dà chéng
问知道险易 安隐至大城

pú sà zhù chū dì yīng zhī yì rú shì
菩萨住初地 应知亦如是

yǒng měng wú zhàng ài dào yú dì shí dì
勇猛无障碍 到于第十地

zhù cǐ chū dì zhōng zuò dà gōng dé wáng
住此初地中 作大功德王

yǐ fǎ huà zhòng shēng cí xīn wú sǔn hài
以法化众生 慈心无损害

tǒng lǐng yán fú dì huà xíng mǐ bù jí
统领阎浮地 化行靡不及

jiē lìng zhù dà shě chéng jiù fó zhì huì
皆令住大舍 成就佛智慧

yù qiú zuì shèng dào shě jǐ guó wáng wèi
欲求最胜道 舍己国王位

néng yú fó jiào zhōng yǒng měng qín xiū xí
能于佛教中 勇猛勤修习

zé dé bǎi sān mèi jí jiàn bǎi zhū fó
则得百三昧 及见百诸佛

zhèn dòng bǎi shì jiè guāng zhào xíng yì ěr
震动百世界 光照行亦尔

huà bǎi tǔ zhòng shēng rù yú bǎi fǎ mén
化百土众生 入于百法门

néng zhī bǎi jié shì shì xiàn yú bǎi shēn
能知百劫事 示现于百身

jí xiàn bǎi pú sà yǐ wéi qí juàn shǔ
及现百菩萨 以为其眷属

ruò zì zài yuàn lì guò shì shù wú liàng
若自在愿力 过是数无量

wǒ yú dì yì zhōng lüè shù qí shǎo fèn
我于地义中 略述其少分
ruò yù guǎng fēn bié yì jié bù néng jìn
若欲广分别 亿劫不能尽
pú sà zuì shèng dào lì yì zhū qún shēng
菩萨最胜道 利益诸群生
rú shì chū dì fǎ wǒ jīn yǐ shuō jìng
如是初地法 我今已说竟

大方广佛华严经卷第三十四

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mò tuó nán ā bō là dì hē duō zhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺
mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dīng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.
wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
举赞

gāo shēng tā huà zì zài tiān gōng guǎng xuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无
qióng xíng bù jìn yuán róng huì yàn chóng chóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huā yán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

娑 ① 桑僧懋甦騷 腮西新珊心三涑娑

麼 ② 茫瞢蒙模毛 埋彌民瞞 ③ 咁姆麼 唱 娑

伽 ④ 強殄窮渠喬 ⑤ 奇勤虔琴鉗求伽 娑

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

四十二字妙陀羅字字包含義理多 娑 梵韻滿娑

婆功德大法界沐恩波 娑

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

16. 娑 shao shangsheng shong shushaoshai shi shinshanshinshan 桑僧懋甦騷腮西新珊心三

shoushao chànghao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě 涑娑 唱娑字时. 普愿法界众生. 入般若

bō luó mì mén 波罗蜜门.

17. 麼 māo 茫 mang 蕝 meng 蒙 mōng 模 mō 毛 mǎo 埋 mǎi 彌 mǐ 民 mǐn 瞞 mǎn 旻 mǎn 咄 mǎo

麼 mǎo 唱 chàng 麼 māo 字 zì 时 shí 普 pǔ 愿 yuàn 法 fǎ 界 jiè 众 zhòng 生 shēng 入 rù 般 bō 若 rě 波 bō 罗 luó

蜜 mì 门 mén

18. 伽 qāo 强 qiang 殄 qing 穷 qiong 渠 qu 乔 qiao 揩 kai 奇 qi 勤 qin 虔 qian 琴 qin 钳 qian 求 qiu 伽 qiao

唱 chàng 伽 qiao 字 zì 时 shí 普 pǔ 愿 yuàn 法 fǎ 界 jiè 众 zhòng 生 shēng 入 rù 般 bō 若 rě 波 bō 罗 luó 蜜 mì

门 mén

四 sì 十 shí 二 èr 字 zì 妙 miào 陀 tuó 罗 luó 字 zì 字 zì 包 bāo 含 hán 义 yì 理 lǐ 多 duō 娑 shāo

麼 māo 伽 qiao 梵 fàn 韵 yùn 满 mǎn 娑 sō 婆 pó 功 gōng 德 dé 大 dà 法 fǎ 界 jiè 沐 mù 恩 ēn 波 bō

四 sì 生 shēng 九 jiǔ 有 yǒu 同 tóng 登 dēng 华 huā 藏 zàng 玄 xuán 门 mén 八 bā 难 nán 三 sān 途 tú

共 gòng 入 rù 毗 pí 卢 lú 性 xìng 海 hǎi

南 nán 无 wú 华 huā 严 yán 海 hǎi 会 huì 佛 fó 菩 pú 萨 sà (合掌三称)

回向偈

(一遍)

愿 yuàn 以 yǐ 此 cǐ 功 gōng 德 dé 普 pǔ 及 jí 于 yú 一 yī 切 qiè

我 wǒ 等 děng 与 yǔ 众 zhòng 生 shēng 皆 jiē 共 gòng 成 chéng 佛 fó 道 dào

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí wǔ
大方广佛华严经卷第三十五

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī èr
十地品第二十六之二

zhū pú sà wén cǐ zuì shèng wēi miào dì
诸菩萨闻此最胜微妙地

qí xīn jìn qīng jìng yī qiè jiē huān xǐ
其心尽清净一切皆欢喜

jiē cóng yú zuò qǐ yǒngzhù xū kōngzhōng
皆从于座起踊住虚空中

pǔ sànshàngmiào huā tóng shí gòng chēng zàn
普散上妙华同时共称赞

shàn zāi jīn gāngzàng dà zhì wú wèi zhě
善哉金刚藏大智无畏者

shàn shuō yú cǐ dì pú sà suǒ xíng fǎ
善说于此地菩萨所行法

jiě tuō yuè pú sà zhī zhòng xīn qīng jìng
解脱月菩萨知众心清净

yào wén dì èr dì suǒ yǒu zhū xíng xiàng
乐闻第二地所有诸行相

jí qǐng jīn gāngzàng dà huì yuàn yǎn shuō
即请金刚藏大慧愿演说

fó zǐ jiē yào wén suǒ zhù dì èr dì
佛子皆乐闻所住第二地

ěr shí jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ xiū chū dì yù rù dì èr dì
“佛子！菩萨摩诃萨已修初地，欲入第二地，

dāng qǐ shí zhǒngshēn xīn hé děng wéi shí suǒ wèi zhèng zhí xīn
当起十种深心。何等为十？所谓：正直心、

róuruǎn xīn kānnéng xīn tiáo fú xīn jì jìng xīn chúnshàn xīn
柔软心、堪能心、调伏心、寂静心、纯善心、

bù zá xīn wú gù liàn xīn guǎng xīn dà xīn pú sà yǐ cǐ shí
不杂心、无顾恋心、广心、大心。菩萨以此十
xīn dé rù dì èr lí gòu dì
心，得入第二离垢地。

fó zǐ pú sà zhù lí gòu dì xìng zì yuǎn lí yī qiè shā
“佛子！菩萨住离垢地，性自远离一切杀

shēng bú xù dāozhàng bù huāiyuàn hèn yǒu cányǒu kuì rén shù
生，不畜刀杖，不怀怨恨，有惭有愧，仁恕

jù zú yú yī qiè zhòngshēng yǒu mìng zhī zhě chángshēng lì yì cí
具足，于一切众生有命之者，常生利益慈

niàn zhī xīn shì pú sà shàng bú è xīn nǎo zhū zhòngshēng hé kuàng yú
念之心；是菩萨尚不恶心恼诸众生，何况于

tā qǐ zhòngshēng xiǎng gù yǐ zhòng yì ér xíngshā hài xìng bù tōu
他起众生想，故以重意而行杀害！性不偷

dào pú sà yú zì zī cái cháng zhī zhǐ zú yú tā cí shù bú
盗，菩萨于自资财，常知止足，于他慈恕，不

yù qīn sǔn ruò wù shǔ tā qǐ tā wù xiǎng zhōng bù yú cǐ ér shēng
欲侵损；若物属他，起他物想，终不于此而生

dào xīn nǎi zhì cǎo yè bù yǔ bù qǔ hé kuàng qí yú zī shēng zhī jù
盗心，乃至草叶不与不取，何况其余资生之具！

xìng bù xié yín pú sà yú zì qī zhī zú bù qiú tā qī yú tā qī
性不邪淫，菩萨于自妻知足，不求他妻，于他妻

qiè tā suǒ hù nǚ qīn zú méi dìng jí wéi fǎ suǒ hù shàng bù shēng
妾、他所护女、亲族媒定及为法所护，尚不生

yú tān rǎn zhī xīn hé kuàng cóng shì kuàng yú fēi dào xìng bú
于贪染之心，何况从事？况于非道？性不

wàng yǔ pú sà cháng zuò shí yǔ zhēn yǔ shí yǔ nǎi zhì mèng
妄语，菩萨常作实语、真语、时语，乃至梦

zhōng yì bù rěn zuò fù cáng zhī yǔ wú xīn yù zuò hé kuàng gù fàn
中亦不忍作覆藏之语，无心欲作，何况故犯？

xìng bù liǎngshé pú sà yú zhū zhòngshēng wú lí jiàn xīn wú nǎo hài xīn
性不两舌，菩萨于诸众生无离间心、无恼害心，

bù jiāng cǐ yǔ wèi pò bǐ gù ér xiàng bǐ shuō bù jiāng bǐ yǔ wèi pò cǐ
不将此语为破彼故而向彼说，不将彼语为破此

gù ér xiàng cǐ shuō wèi pò zhě bú lìng pò yǐ pò zhě bù zēngzhǎng
故而向此说，未破者不令破，已破者不增长，

bù xǐ lí jiàn bú yào lí jiàn bú zuò lí jiàn yǔ bù shuō lí jiàn yǔ
不喜离间，不乐离间，不作离间语，不说离间语，

ruò shí ruò bù shí xìng bú è kǒu suǒ wèi dú hài yǔ cū guǎng
若实、若不实。性不恶口，所谓：毒害语、粗犷
yǔ kǔ tā yǔ lìng tā chēnhèn yǔ xiànrán yǔ bú xiànrán yǔ
语、苦他语、令他瞋恨语、现前语、不现前语、
bǐ è yǔ yōngjiàn yǔ bù kě lè wén yǔ wénzhě bú yuè yǔ chēn
鄙恶语、庸贱语、不可乐闻语、闻者不悦语、瞋
fèn yǔ rú huǒshāo xīn yǔ yuàn jié yǔ rè nǎo yǔ bù kě ài
忿语、如火烧心语、怨结语、热恼语、不可爱
yǔ bù kě lè yǔ néng huài zì shēn tā shēn yǔ rú shì děng yǔ jiē
语、不可乐语、能坏自身他身语，如是等语皆
xī shě lí cháng zuò rùn zé yǔ róuruǎn yǔ yuè yì yǔ kě lè
悉舍离，常作润泽语、柔软语、悦意语、可乐
wén yǔ wénzhě xǐ yuè yǔ shàn rù rén xīn yǔ fēng yǎ diǎn zé yǔ
闻语、闻者喜悦语、善入人心语、风雅典则语、
duō rén ài lè yǔ duō rén yuè lè yǔ shēn xīn yǒng yuè yǔ xìng bù
多人爱乐语、多人悦乐语、身心踊跃语。性不
qǐ yǔ pú sà cháng yào sī shěn yǔ shí yǔ shí yǔ yì yǔ
绮语，菩萨常乐思审语、时语、实语、义语、
fǎ yǔ shùn dào lǐ yǔ qiǎo tiáo fú yǔ suí shí chóu liáng jué dìng yǔ
法语、顺道理语、巧调伏语、随时筹量决定语，
shì pú sà nǎi zhì xì xiào shàng héng sī shěn hé kuàng gù chū sǎn luàn zhī
是菩萨乃至戏笑尚恒思审，何况故出散乱之
yán xìng bù tān yù pú sà yú tā cái wù tā suǒ zī yòng bù shēng
言？性不贪欲，菩萨于他财物、他所资用，不生
tān xīn bú yuàn bù qiú xìng lí chēn huì pú sà yú yī qiè zhòng shēng
贪心，不愿不求。性离瞋恚，菩萨于一切众生
héng qǐ cí xīn lì yì xīn āi mǐn xīn huān xǐ xīn hé rùn xīn
恒起慈心、利益心、哀愍心、欢喜心、和润心、
shè shòu xīn yǒng shě chēnhèn yuàn hài rè nǎo cháng sī shùn xíng
摄受心，永舍瞋恨、怨害、热恼，常思顺行，
rén cí yòu yì yòu lí xié jiàn pú sà zhù yú zhèng dào bù xíng zhān
仁慈佑益。又离邪见，菩萨住于正道，不行占
bǔ bù qǔ è jiè xīn jiàn zhèng zhí wú kuáng wú chǎn yú fó
卜，不取恶戒，心见正直，无诳无谄，于佛、
fǎ sēng qǐ jué dìng xìn
法、僧起决定信。

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì hù chí shí shàn yè dào
“佛子！菩萨摩诃萨如是护持十善业道，

cháng wú jiàn duàn fù zuò shì niàn yī qiè zhòng shēng duò è qù zhě
常 无 间 断， 复 作 是 念： ‘ 一 切 众 生 堕 恶 趣 者，
mò bù jiē yǐ shí bú shàn yè shì gù wǒ dāng zì xiū zhèng xíng yì quàn
莫 不 皆 以 十 不 善 业； 是 故 我 当 自 修 正 行， 亦 劝
yú tā lìng xiū zhèng xíng hé yǐ gù ruò zì bù néng xiū xíng zhèng xíng
于 他， 令 修 正 行。 何 以 故？ 若 自 不 能 修 行 正 行，
lìng tā xiū zhě wú yǒu shì chù
令 他 修 者， 无 有 是 处。 ’

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn shí bú
“ 佛 子！ 此 菩 萨 摩 诃 萨 复 作 是 念： ‘ 十 不
shàn yè dào shì dì yù chù shēng è guǐ shòu shēng yīn shí shàn
善 业 道， 是 地 狱、 畜 生、 饿 鬼 受 生 因； 十 善
yè dào shì rén tiān nǎi zhì yǒu dǐng chù shòu shēng yīn yòu cǐ shàng pǐn
业 道， 是 人、 天 乃 至 有 顶 处 受 生 因。 又 此 上 品
shí shàn yè dào yǐ zhì huì xiū xí xīn xiá liè gù bù sān jiè gù
十 善 业 道， 以 智 慧 修 习， 心 狭 劣 故， 怖 三 界 故，
quē dà bēi gù cóng tā wén shēng ér jiě liǎo gù chéng shēng wén shèng
阙 大 悲 故， 从 他 闻 声 而 解 了 故， 成 声 闻 乘。
yòu cǐ shàng pǐn shí shàn yè dào xiū zhì qīng jìng bù cóng tā jiào zì
又 此 上 品 十 善 业 道， 修 治 清 净， 不 从 他 教， 自
jué wù gù dà bēi fāng biàn bú jù zú gù wù jiě shēn shēn yīn yuán fǎ
觉 悟 故， 大 悲 方 便 不 具 足 故， 悟 解 甚 深 因 缘 法
gù chéng dú jué shèng yòu cǐ shàng pǐn shí shàn yè dào xiū zhì qīng
故， 成 独 觉 乘。 又 此 上 品 十 善 业 道， 修 治 清
jìng xīn guǎng wú liàng gù jù zú bēi mǐn gù fāng biàn suǒ shè gù
净， 心 广 无 量 故， 具 足 悲 愍 故， 方 便 所 摄 故，
fā shēng dà yuàn gù bù shě zhòng shēng gù xī qiú zhū fó dà zhì gù
发 生 大 愿 故， 不 舍 众 生 故， 希 求 诸 佛 大 智 故，
jìng zhì pú sà zhū dì gù jìng xiū yī qiè zhū dù gù chéng pú sà guǎng
净 治 菩 萨 诸 地 故， 净 修 一 切 诸 度 故， 成 菩 萨 广
dà xíng yòu cǐ shàng shàng¹³ shí shàn yè dào yī qiè zhǒng qīng jìng gù
大 行。 又 此 上 上¹³ 十 善 业 道， 一 切 种 清 净 故，
nǎi zhì zhèng shí lì sì wú wèi gù yī qiè fó fǎ jiē dé chéng jiù
乃 至 证 十 力、 四 无 畏 故， 一 切 佛 法 皆 得 成 就。
shì gù wǒ jīn děng xíng shí shàn yīng lìng yī qiè jù zú qīng jìng rú shì
是 故 我 今 等 行 十 善， 应 令 一 切 具 足 清 净； 如 是

¹³ 大正藏：品

fāngbiàn pú sà dāngxué
方便，菩萨当学。’

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn shí bú
“佛子！此菩萨摩诃萨又作是念：‘十不

shàn yè dào shàngzhě dì yù yīn zhōngzhě chùshēng yīn xià zhě è
善业道，上者地狱因，中者畜生因，下者饿

guǐ yīn yú zhōng shāshēng zhī zuì néng lìng zhòngshēng duò yú dì yù
鬼因。于中，杀生之罪能令众生堕于地狱、

chùshēng è guǐ ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě
畜生、饿鬼；若生人中，得二种果报，一者

duǎnmìng èr zhě duō bìng tōu dào zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
短命，二者多病。偷盗之罪亦令众生堕三恶

dào ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě pín qióng èr
道；若生人中，得二种果报，一者贫穷，二

zhě gòng cái bù dé zì zài xié yīn zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
者共财不得自在。邪淫之罪亦令众生堕三恶

dào ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě qī bù zhēn liáng
道；若生人中，得二种果报，一者妻不贞良，

èr zhě bù dé suí yì juànshǔ wàng yǔ zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
二者不得随意眷属。妄语之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě duō bèi fěi
恶道；若生人中，得二种果报，一者多被诽

bàng èr zhě wéi tā suǒ kuáng liǎngshé zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
谤，二者为他所谤。两舌之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě juànshǔ guāi
恶道；若生人中，得二种果报，一者眷属乖

lí èr zhě qīn zú bì è è kǒu zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
离，二者亲族弊恶。恶口之罪亦令众生堕三恶

dào ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě cháng wén è
道；若生人中，得二种果报，一者常闻恶

shēng èr zhě yán duō zhēng sòng qǐ yǔ zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
声，二者言多诤讼。绮语之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě yán wú rén
恶道；若生人中，得二种果报，一者言无人

shòu èr zhě yǔ bù míng liǎo tān yù zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
受，二者语不明了。贪欲之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēng rén zhōng dé èr zhǒng guǒ bào yī zhě xīn bù zhī
恶道；若生人中，得二种果报，一者心不知

zú èr zhěduō yù wú yàn chēn huì zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān è
足，二者多欲无厌。瞋恚之罪亦令众生堕三恶
dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhěchángbèi tā rén
道；若生人中，得二种果报，一者常被他人
qiú qí chángduǎn èr zhěhéngbèi yú tā zhī suǒnǎo hài xié jiàn zhī zuì
求其长短，二者恒被于他之所恼害。邪见之罪
yì lìngzhòngshēngduòsān è dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒ
亦令众生堕三恶道；若生人中，得二种果
bào yī zhěshēngxié jiàn jiā èr zhě qí xīn chǎn qū fó zǐ
报，一者生邪见家，二者其心谄曲。’佛子！

shí bú shàn yè dào néng shēng cǐ děng wú liàng wú biānzhòng dà kǔ jù
十不善业道能生此等无量无边众大苦聚，
shì gù pú sà zuò rú shì niàn wǒ dāng yuǎn lí shí bú shàn dào yǐ
是故菩萨作如是念：‘我当远离十不善道，以
shí shàn dào wéi fǎ yuán yuàn ài yào ān zhù zì zhù qí zhōng yì quàn
十善道为法园苑，爱乐安住，自住其中，亦劝
tā rén lìng zhù qí zhōng
他人令住其中。’

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù yú yī qiè zhòngshēngshēng
“佛子！此菩萨摩訶萨复于一切众生

lì yì xīn ān lè xīn cí xīn bēi xīn lián mǐn xīn shèshòu xīn
利益心、安乐心、慈心、悲心、怜愍心、摄受心、
shǒu hù xīn zì jǐ xīn shī xīn dà shī xīn zuò shì niàn yán
守护心、自己心、师心、大师心，作是念言：

zhòngshēng kě mǐn duò yú xié jiàn è huì è yù è dào chóu
‘众生可愍，堕于邪见、恶慧、恶欲、恶道稠
lín wǒ yīng lìng bǐ zhù yú zhèng jiàn xíng zhēn shí dào yòu zuò shì
林。我应令彼住于正见，行真实道。’又作是

niàn yī qiè zhòngshēng fēn bié bǐ wǒ hù xiāng pò huài dòu zhēng
念：‘一切众生分别彼我，互相破坏，斗争
chēn hèn chì rán bù xī wǒ dāng lìng bǐ zhù yú wú shàng dà cí zhī
瞋恨，炽然不息。我当令彼住于无上大慈之

zhōng yòu zuò shì niàn yī qiè zhòngshēng tān qǔ wú yàn wéi
中。’又作是念：‘一切众生贪取无厌，唯
qiú cái lì xié mìng zì huó wǒ dāng lìng bǐ zhù yú qīng jìng shēn yǔ
求财利，邪命自活。我当令彼住于清净身、语、

yì yè zhèng mìng fǎ zhōng yòu zuò shì niàn yī qiè zhòngshēng
意业正命法中。’又作是念：‘一切众生

cháng suí sān dú zhǒngzhǒngfán nǎo yīn zhī chì rán bù jiě zhì qiú chū
常随三毒，种种烦恼因之炽然，不解志求出
yào fāng biàn wǒ dāng lìng bǐ chú miè yī qiè fán nǎo dà huǒ ān zhì qīng
要方便。我当令彼除灭一切烦恼大火，安置清
liáng niè pán zhī chù yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēng wéi yú chī
凉涅槃之处。’又作是念：‘一切众生为愚痴
zhòng àn wàngjiàn hòu mó zhī suǒ fù gù rù yīn yì chóu lín shī zhì
重闇，妄见厚膜之所覆故，入阴翳稠林，失智
huì guāng míng xíng kuàng yě xiǎn dào qǐ zhū è jiàn wǒ dāng lìng bǐ
慧光明，行旷野险道，起诸恶见。我当令彼
dé wú zhàng ài qīng jìng zhì yǎn zhī yī qiè fǎ rú shí xiàng bù suí tā
得无障碍清净智眼，知一切法如实相，不随他
jiào yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēng zài yú shēng sǐ xiǎn dào
教。’又作是念：‘一切众生在于生死险道
zhī zhōng jiāng duò dì yù chùshēng è guǐ rù è jiàn wǎng zhōng
之中，将堕地狱畜生、饿鬼，入恶见网中，
wéi yú chī chóu lín suǒ mí suí zhú xié dào xíng diān dǎo xíng pì rú
为愚痴稠林所迷，随逐邪道，行颠倒行。譬如
máng rén wú yǒu dǎo shī fēi chū yào dào wéi wéi chū yào rù mó jìng jiè
盲人无有导师，非出要道谓为出要，入魔境界，
è zéi suǒ shè suí shùn mó xīn yuǎn lí fó yì wǒ dāng bá chū rú
恶贼所摄，随顺魔心，远离佛意。我当拔出如
shì xiǎn nàn lìng zhù wú wèi yī qiè zhì chéng yòuzuò shì niàn yī
是险难，令住无畏一切智城。’又作是念：‘一
qiè zhòngshēng wéi dà pù shuǐ bō làng suǒ mò rù yù liú yǒu liú wú
切众生为大瀑水波浪所没，入欲流、有流、无
míng liú jiàn liú shēng sǐ huí fú ài hé piāo zhuǎn tuān chí bēn
明流、见流，生死洄复，爱河漂转，湍驰奔
jī bù xiá guān chá wéi yù jué huì jué hài jué suí zhú bù shě
激，不暇观察；为欲觉、恚觉、害觉随逐不舍，
shēn jiàn luó chà yú zhōng zhí qǔ jiāng qí yǒng rù ài yù chóu lín yú
身见罗刹于中执取，将其永入爱欲稠林；于
suǒ tān ài shēnshēng rǎn zhuó zhù wǒ màn yuán fù ān liù chù jù luò
所贪爱深生染著，住我慢原阜，安六处聚落；
wú shàn jiù zhě wú néng dù zhě wǒ dāng yú bǐ qǐ dà bēi xīn yǐ
无善救者，无能度者。我当于彼起大悲心，以
zhū shàn gēn ér wéi jiù jì lìng wú zāi huàn lí rǎn jì jìng zhù yú
诸善根而为救济，令无灾患，离染寂静，住于

yī qiè zhì huì bǎozhōu yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēngchǔ shì
一切智慧宝洲。’ 又作是念： ‘一切众生处世
láo yù duōzhū kǔ nǎo cháng huāi ài zēng zì shēng yōu bù tān
牢狱，多诸苦恼，常怀爱憎，自生忧怖，贪
yù zhòng xiè zhī suǒ xì fù wú míng chóu lín yǐ wéi fù zhàng yú sān
欲重械之所系缚，无明稠林以为覆障，于三
jiè nèi mò néng zì chū wǒ dāng lìng bǐ yǒng lí sānyǒu zhù wú zhàng ài
界内莫能自出。我当令彼永离三有，住无障碍
dà niè pánzhōng yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēng zhí zhuó yú
大涅槃中。’ 又作是念： ‘一切众生执著于
wǒ yú zhū yùn kū zhái bù qiú chū lí yī liù chù kōng jù qǐ sì diān
我，于诸蕴窟宅不求出离，依六处空聚，起四颠
dǎoxíng wéi sì dà dú shé zhī suǒ qīn nǎo wǔ yùnyuàn zéi zhī suǒ shā hài
倒行，为四大毒蛇之所侵恼，五蕴怨贼之所杀害，
shòu wú liàng kǔ wǒ dāng lìng bǐ zhù yú zuì shèng wú suǒ zhuó chù suǒ
受无量苦。我当令彼住于最胜无所著处，所
wèi miè yī qiè zhàng ài wú shàng niè pán yòuzuò shì niàn yī
谓：灭一切障碍无上涅槃。’ 又作是念： ‘一
qiè zhòngshēng qí xīn xiá liè bù xíng zuì shàng yī qiè zhì dào suī yù
切众生其心狭劣，不行最上一切智道，虽欲
chū lí dàn yào shēng wén pì zhī fó shèng wǒ dāng lìng zhù guǎng dà
出离，但乐声闻、辟支佛乘。我当令住广大
fó fǎ guǎng dà zhì huì fó zǐ pú sà rú shì hù chí yú jiè
佛法广大智慧。’ 佛子！菩萨如是护持于戒，
shàn néng zēng zhǎng cí bēi zhī xīn
善能增长慈悲之心。

fó zǐ pú sà zhù cǐ lí gù dì yǐ yuàn lì gù dé jiàn
“佛子！菩萨住此离垢地，以愿力故，得见
duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó duō qiān fó duō bǎi qiān fó
多佛。所谓：见多百佛、多千佛、多百千佛、
duō yì fó duō bǎi yì fó duō qiān yì fó duō bǎi qiān yì fó
多亿佛、多百亿佛、多千亿佛、多百千亿佛，
rú shì nǎi zhì jiàn duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó yú zhū fó suǒ yǐ
如是乃至见多百千亿那由他佛。于诸佛所，以
guǎng dà xīn shēn xīn gōng jìng zūn zhòng chéng shì gòng yǎng yī
广大心、深心，恭敬尊重，承事供养，衣
fú yǐn shí wò jù yī yào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī
服、饮食、卧具、医药，一切资生悉以奉施，

yì yǐ gòngyǎng yī qièzhòngsēng yǐ cǐ shàngēn huíxiàng ā nòuduōluó
亦以供养一切众僧，以此善根回向阿耨多罗

sānmiǎosān pú tí yú zhū fó suǒ yǐ zūnzhòng xīn fù gèngshòuxíng
三藐三菩提。于诸佛所，以尊重心，复更受行

shí shàndào fǎ suí qí suǒshòu nǎi zhì pú tí zhōng bú wàng shī
十善道法，随其所受，乃至菩提，终不忘失。

shì pú sà yú wúliàngbǎiqiān yì nà yóu tā jié yuǎn lí qiān jí pò jiè
是菩萨于无量百千亿那由他劫，远离慳嫉破戒

gòu gù bù shī chí jiè qīngjìngmǎn zú pì rú zhēn jīn zhì fán shí
垢故，布施、持戒清净满足。譬如真金置矾石

zhōng rú fǎ liàn yǐ lí yī qiègòu zhuǎn fù míngjìng pú sà zhù
中，如法炼已，离一切垢，转复明净。菩萨住

cǐ lí gòu dì yì fù rú shì yú wúliàngbǎiqiān yì nà yóu tā jié
此离垢地，亦复如是，于无量百千亿那由他劫，

yuǎn lí qiān jí pò jiè gòu gù bù shī chí jiè qīngjìngmǎn zú fó
远离慳嫉破戒垢故，布施、持戒清净满足。佛

zǐ cǐ pú sà sì shè fǎ zhōng ài yǔ piānduō shí bō luó mì
子！此菩萨，四摄法中，爱语偏多；十波罗蜜

zhōng chí jiè piānduō yú fēi bù xíng dàn suí lì suí fèn
中，持戒偏多；余非不行，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì èr lí gòu
“佛子！是名：略说菩萨摩诃萨第二离垢

dì pú sà zhù cǐ dì duōzuò zhuàn lún shèngwáng wéi dà fǎ zhǔ
地。菩萨住此地，多作转轮圣王，为大法主，

jù zú qī bǎo yǒu zì zài lì néngchú yī qiè zhòngshēngqiāntān pò
具足七宝，有自在力，能除一切众生慳贪破

jiè gòu yǐ shàn fāngbiàn lìng qí ān zhù shí shàndào zhōng wéi dà shī zhǔ
戒垢，以善方便令其安住十善道中；为大施主，

zhōu jǐ wú jìn bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī
周给无尽。布施、爱语、利行、同事——如是一

qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niàn sēng
切诸所作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，

nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì yòu zuò shì niàn
乃至不离念具足一切种、一切智智。又作是念：

wǒ dāng yú yī qiè zhòngshēngzhōng wéishǒu wéishèng wéishūshèng
‘我当于一切众生中为首、为胜、为殊胜、

wéimiào wéiwēimiào wéishàng wéiwúshàng nǎi zhì wéi yī qiè
为妙、为微妙、为上、为无上，乃至为一切

zhì zhì yī zhǐ zhě shì pú sà ruò yù shě jiā yú fó fǎ zhōng qín xíng
智智依止者。’ 是菩萨若欲舍家于佛法中勤行
jīng jìn biànnéngshě jiā qī zǐ wǔ yù jì chū jiā yǐ qín xíng
精进，便能舍家、妻子、五欲。既出家已，勤行
jīng jìn yú yī niànqǐng dé qiānsānmèi dé jiànqiān fó zhī qiān
精进，于一念顷，得千三昧，得见千佛，知千
fó shén lì néngdòngqiān shì jiè nǎi zhì néng shì xiànciānshēn yú
佛神力，能动千世界，乃至能示现千身，于
yī yī shēnnéng shì xiànciān pú sà yǐ wéijùànshǔ ruò yǐ pú sà shū
一一身能示现千菩萨以为眷属；若以菩萨殊
shèngyuàn lì zì zài shì xiàn guò yú shì shù bǎi jié qiān jié nǎi zhì
胜愿力自在示现，过于是数，百劫、千劫乃至
bǎiqiān yì nà yóu tā jié bù néngshǔ zhī
百千亿那由他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

zhì zhí róu ruǎn jí kān néng 质直柔软及堪能	tiáo fú jì jìng yǔ chún shàn 调伏寂静与纯善
sù chūshēng sǐ guǎng dà yì 速出生死广大意	yǐ cǐ shí xīn rù èr dì 以此十心入二地
zhù cǐ chéng jiù jiè gōng dé 住此成就戒功德	yuǎn lí shā shēng bù nǎo hài 远离杀生不恼害
yì lí tōu dào jí xié yín 亦离偷盗及邪淫	wàng è guāi lí wú yì yǔ 妄恶乖离无义语
bù tān cái wù cháng cí mǐn 不贪财物常慈愍	zhèng dào zhí xīn wú chǎn wěi 正道直心无谄伪
lí xiǎn shě màn jí tiáo róu 离险舍慢极调柔	yī jiào ér xíng bú fàng yì 依教而行不放逸
dì yù chùshēngshòuzhòng kǔ 地狱畜生受众苦	è guǐ shāo rán chū měng yàn 饿鬼烧然出猛焰
yī qiè jiē yóu zuì suǒ zhì 一切皆由罪所致	wǒ dāng lí bǐ zhù shí fǎ 我当离彼住实法
rén zhōng suí yì dé shòushēng 人中随意得受生	nǎi zhì dǐng tiān chán dìng lè 乃至顶天禅定乐
dú jué shēngwén fó shèngdào 独觉声闻佛乘道	jiē yīn shí shàn ér chéng jiù 皆因十善而成就

rú shì sī wéi bú fàng yì 如是思惟不放逸	zì chí jìng jiè jiào tā hù 自持净戒教他护
fù jiàn qún shēng shòu zhòng kǔ 复见群生受众苦	zhuǎn gèng zēng yì dà bēi xīn 转更增益大悲心
fán yú xié zhì bú zhèng jiě 凡愚邪智不正解	cháng huāi fèn hèn duō zhēng sòng 常怀忿恨多诤讼
tān qiú jìng jiè wú zú qī 贪求境界无足期	wǒ yīng lìng bǐ chú sān dú 我应令彼除三毒
yú chī dà àn suǒ chán fù 愚痴大暗所缠覆	rù dà xiǎn dào xié jiàn wǎng 入大险道邪见网
shēng sǐ lóng jiàn yuàn suǒ jū 生死笼槛怨所拘	wǒ yīng lìng bǐ cuī mó zéi 我应令彼摧魔贼
sì liú piāo dàng xīn mò nì 四流漂荡心没溺	sān jiè fén rú kǔ wú liàng 三界焚如苦无量
jì yùn wéi zhái wǒ zài zhōng 计蕴为宅我在中	wèi yù dù bǐ qín xíng dào 为欲度彼勤行道
shè qiú chū lí xīn xià liè 设求出离心下劣	shě yú zuì shàng fó zhì huì 舍于最上佛智慧
wǒ yù lìng bǐ zhù dà shèng 我欲令彼住大乘	fā qín jīng jìn wú yàn zú 发勤精进无厌足
pú sà zhù cǐ jí gōng dé 菩萨住此集功德	jiàn wú liàng fó xián gòng yǎng 见无量佛咸供养
yì jié xiū zhì shàn gèng míng 亿劫修治善更明	rú yǐ hǎo yào liàn zhēn jīn 如以好药炼真金
fó zǐ zhù cǐ zuò lún wáng 佛子住此作轮王	pǔ huà zhòng shēng xíng shí shàn 普化众生行十善
suǒ yǒu shàn fǎ jiē xiū xí 所有善法皆修习	wéi chéng shí lì jiù yú shì 为成十力救于世
yù shě wáng wèi jí cái bǎo 欲舍王位及财宝	jí qì jū jiā yī fó jiào 即弃居家依佛教
yǒng měng jīng qín yī niàn zhōng 勇猛精勤一念中	huò qiān sān mèi jiàn qiān fó 获千三昧见千佛
suǒ yǒu zhǒng zhǒng shén tōng lì 所有种种神通力	cǐ dì pú sà jiē néng xiàn 此地菩萨皆能现
yuàn lì suǒ zuò fù guò cǐ 愿力所作复过此	wú liàng zì zài dù qún shēng 无量自在度群生
yī qiè shì jiān lì yì zhě 一切世间利益者	suǒ xiū pú sà zuì shèng xíng 所修菩萨最胜行

rú shì dì èr dì gōng dé wèi zhū fó zǐ yǐ kāi yǎn
如是第二地功德为诸佛子已开演
fó zǐ dé wén cǐ dì xíng pú sà jìng jiè nán sī yì
佛子得闻此地行菩萨境界难思议
mǐ bù gōng jìng xīn huān xǐ sàn huākōng zhōng wéi gòng yǎng
靡不恭敬心欢喜散华空中为供养
zàn yán shàn zāi dà shān wáng cí xīn mǐn niàn zhū zhòng shēng
赞言善哉大山王慈心愍念诸众生
shàn shuō zhì zhě lǜ yí fǎ dì èr dì zhōng zhī xíng xiàng
善说智者律仪法第二地中之行相
shì zhū pú sà wēi miào xíng zhēn shí wú yì wú chā bié
是诸菩萨微妙行真实无异无差别
wèi yù lì yì zhū qún shēng rú shì yǎn shuō zuì qīng jìng
为欲利益诸群生如是演说最清净
yī qiè rén tiān gòng yǎng zhě yuàn wèi yǎn shuō dì sān dì
一切人天供养者愿为演说第三地
yǔ fǎ xiāng yìng zhū zhì yè rú qí jìng jiè xī jù chǎn
与法相应诸智业如其境界希具阐
dà xiān suǒ yǒu shī jiè fǎ rěn rǔ jīng jìn chán zhì huì
大仙所有施戒法忍辱精进禅智慧
jí yǐ fāng biàn cí bēi dào fó qīng jìng xíng yuàn jiē shuō
及以方便慈悲道佛清净行愿皆说
shí jiě tuō yuè fù qǐng yán wú wèi dà shì jīn gāng zàng
时解脱月复请言无畏大士金刚藏
yuàn shuō qù rù dì sān dì róu hé xīn zhě zhū gōng dé
愿说趣入第三地柔和心者诸功德

ěr shí jīn gāng zàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ jìng dì èr dì yù rù dì sān
“佛子！菩萨摩诃萨已净第二地，欲入第三

dì dāng qǐ shí zhǒng shēn xīn hé děng wéi shí suǒ wèi qīng jìng
地，当起十种深心。何等为十？所谓：清净

xīn ān zhù xīn yàn shě xīn lí tān xīn bú tuì xīn jiān gù xīn
心、安住心、厌舍心、离贪心、不退心、坚固心、

míng shèng xīn yǒng měng xīn guǎng xīn dà xīn pú sà yǐ shì shí
明盛心、勇猛心、广心、大心。菩萨以是十

xīn dé rù dì sān dì
心，得入第三地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù dì sān dì yǐ guān yī qiè
“佛子！ 菩萨摩诃萨住第三地已， 观一切
yǒu wéi fǎ rú shí xiàng suǒ wèi wú cháng kǔ bú jìng bù ān
有为法如实相。 所谓： 无常、 苦、 不净、 不安
wēn bài huài bù jiǔ zhù chà nà shēng miè fēi cóng qián jì shēng
隐， 败坏、 不久住， 刹那生灭， 非从前际生，
fēi xiàng hòu jì qù fēi yú xiàn zài zhù yòu guān cǐ fǎ wú jiù wú
非向后际去， 非于现在住。 又观此法无救、 无
yī yǔ yōu yǔ bēi kǔ nǎo tóng zhù ài zēng suǒ xì chóu qī
依， 与忧、 与悲， 苦恼同住， 爱憎所系， 愁戚
zhuǎn duō wú yǒu tíng jī tān huì chí huǒ chì rán bù xī zhòng
转多， 无有停积， 贪、 恚、 痴火炽然不息， 众
huàn suǒ chán rì yè zēng zhǎng rú huàn bù shí jiàn rú shì yǐ
患所缠， 日夜增长， 如幻不实。 见如是已，
yú yī qiè yǒu wéi bèi zēng yàn lí qù fó zhì huì jiàn fó zhì huì bù kě
于一切有为倍增厌离， 趣佛智慧， 见佛智慧不可
sī yì wú děng wú liàng nán dé wú zá wú nǎo wú yōu zhì wú
思议、 无等无量、 难得无杂、 无恼无忧， 至无
wèi chéng bú fù tuì huán néng jiù wú liàng kǔ nǎn zhòng shēng pú
畏城， 不复退还， 能救无量苦难众生。 菩
sà rú shì jiàn rú lái zhì huì wú liàng lì yì jiàn yī qiè yǒu wéi wú liàng
萨如是见如来智慧无量利益， 见一切有为无量
guò huàn zé yú yī qiè zhòng shēng shēng shí zhǒng āi mǐn xīn hé děng
过患， 则于一切众生十种哀愍心。 何等
wéi shí suǒ wèi jiàn zhū zhòng shēng gū dú wú yī shēng āi mǐn xīn
为十？ 所谓： 见诸众生孤独无依， 生哀愍心；
jiàn zhū zhòng shēng pín qióng kùn fá shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng
见诸众生贫穷困乏， 生哀愍心； 见诸众生
sān dú huǒ rán shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng zhū yǒu láo yù zhī
三毒火然， 生哀愍心； 见诸众生诸有牢狱之
suǒ jìn bì shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng fán nǎo chóu lín héng suǒ
所禁闭， 生哀愍心； 见诸众生烦恼稠林恒所
fù zhàng shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng bú shàn guān chá shēng
覆障， 生哀愍心； 见诸众生不善观察， 生
āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng wú shàn fǎ yù shēng āi mǐn xīn jiàn
哀愍心； 见诸众生无善法欲， 生哀愍心； 见
zhū zhòng shēng shī zhū fó fǎ shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng suí
诸众生失诸佛法， 生哀愍心； 见诸众生随

shēng sǐ liú shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng shī jiě tuō fāng biàn
生死流，生哀愍心；见诸众生失解脱方便，
shēng āi mǐn xīn shì wéi shí pú sà rú shì jiàn zhòng shēng jiè wú liàng
生哀愍心。是为十。菩萨如是见众生界无量
kǔ nǎo fā dà jīng jìn zuò shì niàn yán cǐ děng zhòng shēng
苦恼，发大精进，作是念言：‘此等众生，
wǒ yīng jiù wǒ yīng tuō wǒ yīng jìng wǒ yīng dù yīng zhuó shàn chù
我应救，我应脱，我应净，我应度；应著善处，
yīng lìng ān zhù yīng lìng huān xǐ yīng lìng zhī jiàn yīng lìng tiáo fú yīng
应令安住，应令欢喜，应令知见，应令调伏，应
lìng niè pán pú sà rú shì yàn lí yī qiè yǒu wéi rú shì mǐn niàn yī
令涅槃。’ 菩萨如是厌离一切有为，如是愍念一
qiè zhòng shēng zhī yī qiè zhì zhì yǒu shèng lì yì yù yī rú lái zhì huì
切众生，知一切智智有胜利益，欲依如来智慧
jiù dù zhòng shēng zuò shì sī wéi cǐ zhū zhòng shēng duò zài fán nǎo
救度众生，作是思惟：‘此诸众生堕在烦恼
dà kǔ zhī zhōng yǐ hé fāng biàn ér néng bá jì lìng zhù jiū jìng niè pán
大苦之中，以何方便而能拔济，令住究竟涅槃
zhī lè biàn zuò shì niàn yù dù zhòng shēng lìng zhù niè pán bù
之乐？’ 便作是念：‘欲度众生令住涅槃，不
lí wú zhàng ài jiě tuō zhì wú zhàng ài jiě tuō zhì bù lí yī qiè fǎ
离无障碍解脱智；无障碍解脱智，不离一切法
rú shí jué yī qiè fǎ rú shí jué bù lí wú xíng wú shēng xíng huì guāng
如实觉；一切法如实觉，不离无行无生行慧光；
wú xíng wú shēng xíng huì guāng bù lí chán shàn qiǎo jué dìng guān chá zhì
无行无生行慧光，不离禅善巧决定观察智；
chán shàn qiǎo jué dìng guān chá zhì bù lí shàn qiǎo duō wén pú sà
禅善巧决定观察智，不离善巧多闻。’ 菩萨
rú shì guān chá liǎo zhī yǐ bèi yú zhèng fǎ qín qiú xiū xí rì yè wéi
如是观察了知己，倍于正法勤求修习，日夜唯
yuàn wén fǎ xǐ fǎ yào fǎ yī fǎ suí fǎ jiě fǎ shùn
愿闻法、喜法、乐法、依法、随法、解法、顺
fǎ dào fǎ zhù fǎ xíng fǎ pú sà rú shì qín qiú fó fǎ suǒ
法、到法、住法、行法。菩萨如是勤求佛法，所
yǒu zhēn cái jiē wú lìn xī bú jiàn yǒu wù nán dé kě zhòng dàn yú néng
有珍财皆无吝惜，不见有物难得可重，但于能
shuō fó fǎ zhī rén shēng nán zāo xiǎng shì gù pú sà yú nèi wài cái
说佛法之人生难遭想。是故，菩萨于内外财，

wèi qiú fó fǎ xī néngshě shī wú yǒugōngjìng ér bù néngxíng wú yǒu
为求佛法悉能舍施。无有恭敬而不能行，无有
jiāomàn ér bù néngshě wú yǒuchéng shì ér bù néngzuò wú yǒu qín kǔ
僣慢而不能舍，无有承事而不能作，无有勤苦
ér bù néngshòu ruò wén yī jù wèicéngwén fǎ shēng dà huān xǐ
而不能受。若闻一句未曾闻法，生大欢喜，
shèng dé sānqiān dà qiān shì jiè mǎnzhōngzhēnbǎo ruò wén yī jù wèi
胜得三千大千世界满中珍宝；若闻一偈未
wénzhèng fǎ shēng dà huān xǐ shèng dé zhuàn lún shèngwángwèi
闻正法，生大欢喜，胜得转轮圣王位；
ruò dé yī jù wèicéngwén fǎ néngjìng pú sà xíng shèng dé dì shì fàn
若得一偈未曾闻法，能净菩萨行，胜得帝释梵
wángwèi zhù wú liàng bǎi qiān jié ruò yǒu rén yán wǒ yǒu yī jù fó
王位住无量百千劫。若有人言：‘我有一句佛
suǒshuō fǎ néngjìng pú sà xíng rǔ jīn ruò néng rù dà huǒkēng¹⁴
所说法，能净菩萨行。汝今若能入大火坑¹⁴，
shòu jí dà kǔ dāng yǐ xiāng yǔ pú sà ěr shí zuò rú shì niàn
受极大苦，当以相与。’菩萨尔时作如是念：
wǒ yǐ yī jù fó suǒshuō fǎ jìng pú sà xíng gù jiǎ shǐ sānqiān dà
‘我以一句佛所说法，净菩萨行故，假使三千大
qiān shì jiè dà huǒmǎnzhōng shàng yù cóng yú fàn tiān zhī shàng tóu shēn
千世界大火满中，尚欲从于梵天之上投身
ér xià qīn zì shòu qǔ kuàngxiǎohuǒkēng ér bù néng rù rán wǒ jīn
而下，亲自受取，况小火坑而不能入！然我今
zhě wèi qiú fó fǎ yīngshòu yī qiè dì yù zhòng kǔ hé kuàng rén zhōng
者为求佛法，应受一切地狱众苦，何况人中
zhūxiǎo kǔ nǎo pú sà rú shì fā qín jīng jìn qiú yú fó fǎ rú
诸小苦恼？’菩萨如是发勤精进求于佛法，如
qí suǒwénguānchá xiū xíng cǐ pú sà dé wén fǎ yǐ shè xīn ān zhù
其所闻观察修行。此菩萨得闻法已，摄心安住，
yú kòngxiánchù zuò shì sī wéi rú shuō xiū xíng nǎi dé fó fǎ fēi
于空闲处作是思惟：‘如说修行乃得佛法，非
dàn kǒu yán ér kě qīngjìng
但口言而可清净。’”

fó zǐ shì pú sà zhù cǐ fā guāng dì shí jí lí yù è
“佛子！是菩萨住此发光地时，即离欲恶

¹⁴ 大正藏：院

bú shàn fǎ yǒu jué yǒu guān lí shēng xǐ lè zhù chū chán miè jué
不善法，有觉有观，离生喜乐，住初禅；灭觉
guān nèi jìng yī xīn wú jué wú guān dìng shēng xǐ lè zhù dì èr
观，内净一心，无觉无观，定生喜乐，住第二
chán lí xǐ zhù shě yǒu niàn zhèng zhī shēn shòu lè zhū shèng suǒ
禅；离喜住舍，有念正知，身受乐，诸圣所
shuō néng shě yǒu niàn shòu lè zhù dì sān chán duàn lè xiān chú kǔ
说能舍有念受乐，住第三禅；断乐，先除苦
xǐ yōu miè bù kǔ bú lè shě niàn qīng jìng zhù dì sì chán chāo
喜忧灭，不苦不乐，舍念清净，住第四禅；超
yī qiè sè xiǎng miè yǒu duì xiǎng bú niàn zhǒng zhǒng xiǎng rù wú biān
一切色想，灭有对想，不念种种想，入无边
xū kōng zhù xū kōng wú biān chù chāo yī qiè xū kōng wú biān chù rù
虚空，住虚空无边处；超一切虚空无边处，入
wú biān shí zhù shí wú biān chù chāo yī qiè shí wú biān chù rù wú
无边识，住识无边处；超一切识无边处，入无
shǎo suǒ yǒu zhù wú suǒ yǒu chù chāo yī qiè wú suǒ yǒu chù zhù fēi
少所有，住无所有处；超一切无所有处，住非
yǒu xiǎng fēi wú xiǎng chù dàn suí shùn fǎ gù xíng ér wú suǒ lè zhuó
有想非无想处。但随顺法故，行而无所乐著。

fó zǐ cǐ pú sà xīn suí yú cí guǎng dà wú liàng bú èr
“佛子！此菩萨心随于慈，广大无量不二，

wú yuàn wú duì wú zhàng wú nǎo biàn zhì yī qiè chù jìn fǎ jiè
无怨无对，无障无恼，遍至一切处，尽法界、
xū kōng jiè biàn yī qiè shì jiān zhù bēi xǐ shě yì fù rú shì
虚空界，遍一切世间；住悲、喜、舍亦复如是。

fó zǐ cǐ pú sà dé wú liàng shén tōng lì néng dòng dà
“佛子！此菩萨得无量神通力，能动大

dì yī yī shēn wéi duō shēn duō shēn wéi yī shēn huò yǐn huò xiǎn
地；以一身为多身，多身为一身，或隐或显；
shí bì shān zhàng suǒ wǎng wú ài yóu rú xū kōng yú xū kōng zhōng
石壁山障，所往无碍，犹如虚空；于虚空中
jiā fū ér qù tóng yú fēi niǎo rù dì rú shuǐ lǚ shuǐ rú dì shēn
跏趺而去，同于飞鸟；入地如水，履水如地；身
chū yān yàn rú dà huǒ jù fù yǔ yú shuǐ yóu rú dà yún rì yuè
出烟焰，如大火聚；复雨于水，犹如大云；日月
zài kōng yǒu dà wēi lì ér néng yǐ shǒu mēn mō mó chù qí shēn zì
在空，有大威力，而能以手扪摸摩触；其身自

zài nǎi zhì fàn shì cǐ pú sà tiān ěr qīngjìngguò yú rén ěr xī wén
在，乃至梵世。此菩萨天耳清净过于人耳，悉闻
rén tiānrùo jìn ruòyuǎnsuǒyǒu yīn shēng nǎi zhì wén ruì méngyíngděng
人、天若近若远所有音声，乃至蚊蚋 虻蝇等
shēng yì xī néngwén cǐ pú sà yǐ tā xīn zhì rú shí ér zhī tā zhòng
声亦悉能闻。此菩萨以他心智，如实而知他众
shēng xīn suǒ wèi yǒutān xīn rú shí zhī yǒutān xīn lí tān xīn
生心。所谓：有贪心，如实知有贪心；离贪心，
rú shí zhī lí tān xīn yǒuchēn xīn lí chēn xīn yǒu chī xīn lí
如实知离贪心；有瞋心、离瞋心，有痴心、离
chī xīn yǒufánǎo xīn wú fánǎo xīn xiǎo xīn guǎng xīn dà
痴心，有烦恼心、无烦恼心，小心、广心，大
xīn wú liàng xīn lüè xīn fēi lüè xīn sǎn xīn fēi sǎn xīn dìng
心、无量心，略心、非略心，散心、非散心，定
xīn fēi dìng xīn jiě tuō xīn fēi jiě tuō xīn yǒushàng xīn wú
心、非定心，解脱心、非解脱心，有上心、无
shàng xīn zá rǎn xīn fēi zá rǎn xīn guǎng xīn fēi guǎng xīn
上心，杂染心、非杂染心，广心、非广心，
jiē rú shí zhī pú sà rú shì yǐ tā xīn zhì zhī zhòngshēng xīn cǐ pú
皆如实知。菩萨如是以他心智知众生心。此菩
sà niàn zhī wú liàng sù mìngchābié suǒ wèi niàn zhī yī shēng niàn
萨念知无量宿命差别，所谓：‘念知一生，念
zhī èr shēng sānshēng sì shēng nǎi zhì shí shēng èr shí sān
知二生、三生、四生，乃至十生、二十、三
shí nǎi zhì bǎishēng wú liàngbǎishēng wú liàngqiānshēng wú liàng
十，乃至百生、无量百生、无量千生、无量
bǎiqiānshēng chéng jié huài jié chéng huài jié wú liàngchéng huài
百千生，成劫、坏劫、成坏劫、无量成坏
jié wǒ céng zài mǒuchù rú shì míng rú shì xìng rú shì zhǒng zú
劫，我曾在某处，如是名，如是姓，如是种族，
rú shì yǐn shí rú shì shòumìng rú shì jiǔ zhù rú shì kǔ lè wǒ
如是饮食，如是寿命，如是久住，如是苦乐。我
yú bǐ sǐ shēng yú mǒuchù cóngmǒuchù sǐ shēng yú cǐ chù
于彼死，生于某处，从某处死，生于此处，
rú shì xíng zhuàng rú shì xiàngmào rú shì yán yīn rú shì guò qù
如是形状，如是相貌，如是言音。’如是过去
wú liàngchābié jiē néng yì niàn cǐ pú sà tiānyǎnqīngjìngguò yú rén
无量差别，皆能忆念。此菩萨天眼清净过于人

yǎn jiàn zhū zhòng shēng shí sǐ shí hǎo sè è sè shàn
眼，见诸众生时、死时、好色、恶色，善
qù è qù suí yè ér qù ruò bǐ zhòng shēng chéng jiù shēn è xíng
趣恶趣，随业而去。若彼众生成就身恶行，
chéng jiù yǔ è xíng chéng jiù yì è xíng fěi bàng xián shèng jù zú
成就语恶行，成就意恶行，诽谤贤圣；具足
xié jiàn jí xié jiàn yè yīn yuán shēn huài mìng zhōng bì duò è qù shēng
邪见及邪见业因缘，身坏命终，必堕恶趣，生
dì yù zhōng ruò bǐ zhòng shēng chéng jiù shēn shàn xíng chéng jiù yǔ
地狱中。若彼众生成就身善行，成就语
shàn xíng chéng jiù yì shàn xíng bú bàng xián shèng jù zú zhèng jiàn
善行，成就意善行，不谤贤圣，具足正见；
zhèng jiàn yè yīn yuán shēn huài mìng zhōng bì shēng shàn qù zhū tiān zhī
正见业因缘，身坏命终，必生善趣诸天之
zhōng pú sà tiān yǎn jiē rú shí zhī cǐ pú sà yú zhū chán sān mèi
中。菩萨天眼皆如实知。此菩萨于诸禅三昧、
sān mó bō dǐ néng rù néng chū rán bù suí qí lì shòu shēng dàn suí
三摩钵底能入能出，然不随其力受生，但随
néng mǎn pú tí fèn chù yǐ yì yuàn lì ér shēng qí zhōng
能满菩提分处，以意愿力而生其中。

fó zǐ shì pú sà zhù cǐ fā guāng dì yǐ yuàn lì gù
“佛子！是菩萨住此发光地，以愿力故，
dé jiàn duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó jiàn duō qiān fó jiàn duō bǎi
得见多佛。所谓：见多百佛，见多千佛，见多百
qiān fó nǎi zhì jiàn duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó xī yǐ guǎng dà xīn
千佛，乃至见多百千亿那由他佛。悉以广大心
shēn xīn gōng jìng zūn zhòng chéng shì gòng yǎng yī fú yǐn shí
深心，恭敬尊重，承事供养，衣服、饮食、
wò jù tāng yào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòng yǎng yī
卧具、汤药，一切资生悉以奉施，亦以供养一
qiè zhòng sēng yǐ cǐ shàn gēn huí xiàng ā nù duō luó sān miǎo sān pú tí
切众僧，以此善根回向阿耨多罗三藐三菩提。
yú qí fó suǒ gōng jìng tīng fǎ wén yǐ shòu chí suí lì xiū xíng
于其佛所，恭敬听法，闻已受持，随力修行。
cǐ pú sà guān yī qiè fǎ bù shēng bú miè yīn yuán ér yǒu jiàn fù
此菩萨观一切法，不生不灭，因缘而有；见缚
xiān miè yī qiè yù fù sè fù yǒu fù wú míng fù jiē zhuǎn wēi
先灭，一切欲缚、色缚、有缚、无明缚皆转微

bó yú wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù jī jí gù xié tān xié
薄；于无量百千亿万那由他劫不积集故，邪贪、邪
chēn jí yǐ xié chī xī dé chú duàn suǒ yǒu shàn gēn zhuǎn gèng míng jìng
瞋及以邪痴，悉得除断，所有善根转更明净。
fó zǐ pì rú zhēn jīn shàn qiǎo liàn zhì chèn liǎng bù jiǎn zhuǎn
佛子！譬如真金善巧炼治，秤¹⁵两不减，转
gèng míng jìng pú sà yì fù rú shì zhù cǐ fā guāng dì bù jī jí
更明净。菩萨亦复如是，住此发光地，不积集
gù xié tān xié chēn jí yǐ xié chī jiē dé chú duàn suǒ yǒu shàn
故，邪贪、邪瞋及以邪痴，皆得除断，所有善
gēn zhuǎn gèng míng jìng cǐ pú sà rěn rǔ xīn róu hé xīn xié shùn xīn
根转更明净。此菩萨忍辱心、柔和心、谐顺心、
yuè měi xīn bù chēn xīn bú dòng xīn bù zhuó xīn wú gāo xià xīn
悦美心、不瞋心、不动心、不浊心、无高下心、
bú wàng bào xīn bào ēn xīn bù chǎn xīn bù kuáng xīn wú xiǎn
不望报心、报恩心、不谄心、不诳心、无谄
bì xīn jiē zhuǎn qīng jìng cǐ pú sà yú sì shè zhōng lì xíng piān duō
诳心皆转清净。此菩萨于四摄中，利行偏多；
shí bō luó mì zhōng rěn bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū dàn suí
十波罗蜜中，忍波罗蜜偏多；余非不修，但随
lì suí fèn
力随分。

fó zǐ shì míng pú sà dì sān fā guāng dì pú sà zhù cǐ
“佛子！是名菩萨第三发光地。菩萨住此
dì duō zuò sān shí sān tiān wáng néng yǐ fāng biàn lìng zhū zhòng shēng
地，多作三十三天王，能以方便，令诸众生
shě lí tān yù bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī qiè
舍离贪欲。布施、爱语、利行、同事，如是一切
zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niàn sēng
诸所作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，
nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn
乃至不离念具足一切种、一切智智。复作是念：

wǒ dāng yú yī qiè zhòng shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng wéi shū shèng
‘我当于一切众生中为首、为胜、为殊胜、
wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng nǎi zhì wéi yī qiè
为妙、为微妙、为上、为无上，乃至为一切

¹⁵ 大正藏：稱

zhì zhì yī zhǐ zhě ruò qín xíng jīng jìn yú yī niàn qǐng dé bǎi qiān
 智智依止者。’ 若勤行精进，于一念顷，得百千
 sān mèi dé jiàn bǎi qiān fó zhī bǎi qiān fó shén lì néng dòng bǎi qiān
 三昧，得见百千佛，知百千佛神力，能动百千
 fó shì jiè nǎi zhì shì xiàn bǎi qiān shēn yī yī shēn bǎi qiān pú sà yǐ
 佛世界，乃至示现百千身，一一身百千菩萨以
 wéi juàn shǔ ruò yǐ pú sà shū shèng yuàn lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ
 为眷属；若以菩萨殊胜愿力自在示现，过于此
 shù bǎi jié qiān jié nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shù
 数，百劫、千劫乃至百千亿那由他劫不能数
 zhī ”
 知。”

ěr shí jīn gāng zàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
 尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
 曰：

qīng jìng ān zhù míng shèng xīn yàn lí wú tān wú hài xīn
 清净安住明盛心 厌离无贪无害心

jiān gù yǒng měng guǎng dà xīn zhì zhě yǐ cǐ rù sān dì
 坚固勇猛广大心 智者以此入三地

pú sà zhù cǐ fā guāng dì guān zhū xíng fǎ kǔ wú cháng
 菩萨住此发光地 观诸行法苦无常

bú jìng bài huài sù guī miè wú jiān wú zhù wú lái wǎng
 不净败坏速归灭 无坚无住无来往

guān zhū yǒu wéi rú zhòng bìng yōu bēi kǔ nǎo huò suǒ chán
 观诸有为如重病 忧悲苦恼惑所缠

sān dú měng huǒ héng chì rán wú shǐ shí lái bù xiū xī
 三毒猛火恒炽然 无始时来不休息

yàn lí sān yǒu bù tān zhuó zhuān qiú fó zhì wú yì niàn
 厌离三有不贪著 专求佛智无异念

nán cè nán sī wú děng lún wú liàng wú biān wú bī nǎo
 难测难思无等伦 无量无边无逼恼

jiàn fó zhì yǐ mǐn zhòng shēng gū dú wú yī wú jiù hù
 见佛智已愍众生 孤独无依无救护

sān dú chì rán cháng kùn fá zhù zhū yǒu yù héng shòu kǔ
 三毒炽然常困乏 住诸有狱恒受苦

fán nǎo chán fù máng wú mù zhì yào xià liè sàng fǎ bǎo
 烦恼缠覆盲无目 志乐下劣丧法宝

suí shùn shēng sǐ bù niè pán wǒ yīng jiù bǐ qín jīng jìn
随顺生死怖涅槃 我应救彼勤精进

jiāng qiú zhì huì yì zhòngshēng sī hé fāng biàn lìng jiě tuō
将求智慧益众生 思何方便令解脱

bù lí rú lái wú ài zhì bǐ fù wú shēng huì suǒ qǐ
不离如来无碍智 彼复无生慧所起

xīn niàn cǐ huì cóng wén dé rú shì sī wéi zì qín lì
心念此慧从闻得 如是思惟自勤励

rì yè tīng xí wú jiàn rán wéi yǐ zhèng fǎ wéi zūn zhòng
日夜听习无间然 唯以正法为尊重

guó chéng cái bèi zhū zhēn bǎo qī zǐ juàn shǔ jí wáng wèi
国城财贝诸珍宝 妻子眷属及王位

pú sà wèi fǎ qǐ jìng xīn rú shì yī qiè jiē néng shě
菩萨为法起敬心 如是一切皆能舍

tóu mù ěr bí shé yá chǐ shǒu zú gǔ suǐ xīn xuè ròu
头目耳鼻舌牙齿 手足骨髓心血肉

cǐ děng jiē shě wèi wéi nán dàn yǐ wén fǎ wéi zuì nán
此等皆舍未为难 但以闻法为最难

shè yǒu rén lái yǔ pú sà shú néng tóu shēn dà huǒ jù
设有人来语菩萨 孰能投身大火聚

wǒ dāng yǔ rǔ fó fǎ bǎo wén yǐ tóu zhī wú qiè jù
我当与汝佛法宝 闻已投之无怯惧

jiǎ shǐ huǒ mǎn sān qiān jiè shēn cóng fàn shì ér tóu rù
假使火满三千界 身从梵世而投入

wèi qiú fǎ gù bù wéi nán kuàng fù rén jiān zhū xiǎo kǔ
为求法故不为难 况复人间诸小苦

cóng chū fā yì zhì dé fó qí jiān suǒ yǒu ā bí kǔ
从初发意至得佛 其间所有阿鼻苦

wèi wén fǎ gù jiē néng shòu hé kuàng rén zhōng zhū kǔ shì
为闻法故皆能受 何况人中诸苦事

wén yǐ rú lǐ zhèng sī wéi huò dé sì chán wú sè dìng
闻已如理正思惟 获得四禅无色定

sì děng wǔ tōng cì dì qǐ bù suí qí lì ér shòu shēng
四等五通次第起 不随其力而受生

pú sà zhù cǐ jiàn duō fó gòng yǎng tīng wén xīn jué dìng
菩萨住此见多佛 供养听闻心决定

duàn zhū xié huò zhuǎn qīng jìng rú liàn zhēn jīn tǐ wú jiǎn
断诸邪惑转清净 如炼真金体无减

zhù cǐ duō zuò dāo lì wáng	huà dǎo wú liàng zhū tiān zhòng
住此多作忉利王	化导无量诸天众
lìng shě tān xīn zhù shàn dào	yī xiàng zhuān qiú fó gōng dé
令舍贪心住善道	一向专求佛功德
fó zǐ zhù cǐ qín jīng jìn	bǎi qiān sān mèi jiē jù zú
佛子住此勤精进	百千三昧皆具足
jiàn bǎi qiān fó xiàng yán shēn	ruò yǐ yuàn lì fù guò shì
见百千佛相严身	若以愿力复过是
yī qiè zhòng shēng pǔ lì yì	bǐ zhū pú sà zuì shàng xíng
一切众生普利益	彼诸菩萨最上行
rú shì suǒ yǒu dì sān dì	wǒ yī qí yì yǐ jiě shì
如是所有第三地	我依其义已解释

大方广佛华严经卷第三十五

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yàn chóngchóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

鑠 社 他

◎ 頽僧敵蘇掃 認洗凶傘霖糕容鑠

● 常成慵蝓韶 思 時辰禪謀蟾酬社

◎ 湯鑿通琮叨 胎梯天灘澹貪偷他

唱

鑠 社 他

字

社 — 他

鑠 — 社 — 梵韻滿娑

19. ^{tao}他 湯 鑿 通 琮 叨 胎 梯 天 灘 澹 貪 偷 他

chàng ^{tao} 字 時 . pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng 普 願 法 界 眾 生 . rù bō rě bō luó mì 入 般 若 波 羅 蜜

mén 門 .

20. ^{chao}社 常 成 慵 蛛 韶 恣 時 辰 禪 諶

chanchouchao chàng^{chao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù
蟾 酬 社 唱 社 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入

bō rě bō luó mì mén
般 若 波 罗 蜜 门 .

21. ^{sao}鑊 顛 僧 敵 蘇 掃 譏 洗 凶 傘 霖 糶 窆 鑊

chàng^{sao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 鑊 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若 波 罗 蜜

mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō ^{tao}他 ^{chao}社 .

^{sao}鑊 . fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
梵 韵 满 娑 婆 . 功 德 大 . 法 界 沐 恩 波 .

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四 生 九 有 . 同 登 华 藏 玄 门 . 八 难 三 途 .

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南 无 华 严 海 会 佛 菩 萨 (合 掌 三 称)

huí xiàng jì
回 向 偈

(一 遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切

wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí liù
大方广佛华严经卷第三十六

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī sān
十地品第二十六之三

fó zǐ wén cǐ guǎng dà xíng kě yào shēn miào shū shèng fǎ¹⁶
佛子闻此广大行 可乐深妙殊胜法¹⁶

xīn jiē yǒng¹⁷ yuè dà huān xǐ pǔ sàn zhòng huā gòng yǎng fó
心皆勇¹⁷悦大欢喜 普散众华供养佛

yǎn shuō rú shì miào fǎ shí dà dì hǎi shuǐ jiē zhèn dòng
演说如是妙法时 大地海水皆震动

yī qiè tiān nǚ xián huān xǐ xī tǔ miào yīn tóng zàn tàn
一切天女咸欢喜 悉吐妙音同赞叹

zì zài tiān wáng dà xīn qīng yǔ mó ní bǎo gòng yǎng fó
自在天王大欣庆 雨摩尼宝供养佛

zàn yán fó wèi wǒ chū xīng yǎn shuō dì yī gōng dé xíng
赞言佛为我出兴 演说第一功德行

rú shì zhì zhě zhū dì yì yú bǎi qiān jié shèn nán dé
如是智者诸地义 于百千劫甚难得

wǒ jīn hū rán ér dé wén pú sà shèng xíng miào fǎ yīn
我今忽然而得闻 菩萨胜行妙法音

yuàn gèng yǎn shuō cōng huì zhě hòu dì jué dìng wú yú dào
愿更演说聪慧者 后地决定无余道

lì yì yī qiè zhū tiān rén cǐ zhū fó zǐ jiē yào wén
利益一切诸天人 此诸佛子皆乐闻

yǒng měng dà xīn jiě tuō yuè qǐng jīn gāng zàng yán fó zǐ
勇猛大心解脱月 请金刚藏言佛子

cóng cǐ zhuǎn rù dì sì dì suǒ yǒu xíng xiàng yuàn xuān shuō
从此转入第四地 所有行相愿宣说

ěr shí jīn gāng zàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

¹⁶ 大正藏：地

¹⁷ 大正藏：踊

fó zǐ pú sà mó hē sà dì sān dì shànqīngjìng yǐ yù
“佛子！菩萨摩诃萨第三地善清净已，欲
rù dì sì yàn huì dì dāng xiū xíng shí fǎ míngmén hé děngwéi shí
入第四焰慧地，当修行十法明门。何等为十？
suǒ wèiguāncházhòngshēng jiè guānchá fǎ jiè guānchá shì jiè guān
所谓观察众生界、观察法界、观察世界、观
chá xū kōng jiè guānchá shí jiè guānchá yù jiè guānchá sè jiè
察虚空界、观察识界、观察欲界、观察色界、
guānchá wú sè jiè guāncháguǎng xīn xìn jiě jiè guānchá dà xīn xìn
观察无色界、观察广心信解界、观察大心信
jiě jiè pú sà yǐ cǐ shí fǎ míngmén dé rù dì sì yàn huì dì
解界。菩萨以此十法明门，得入第四焰慧地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ yàn huì dì zé néng yǐ shí zhǒng zhì
“佛子！菩萨住此焰慧地，则能以十种智
chéngshú fǎ gù dé bǐ nèi fǎ shēng rú lái jiā hé děngwéi shí
成熟法故，得彼内法，生如来家。何等为十？
suǒ wèi shēn xīn bú tuì gù yú sānbǎozhōngshēngjìng xìn bì jìng bú
所谓：深心不退故；于三宝中生净信，毕竟不
huài gù guānzhū xíngshēngmiè gù guānzhū fǎ zì xìng wú shēng gù
坏故；观诸行生灭故；观诸法自性无生故；
guān shì jiān chéng huài gù guān yīn yè yǒu shēng gù guān shēng sǐ niè
观世间成坏故；观因业有生故；观生死涅槃
pán gù guānzhòngshēngguó tǔ yè gù guānqián jì hòu jì gù guān
槃故；观众生国土业故；观前际后际故；观
wú suǒ yǒu jìn gù shì wéi shí fó zǐ pú sà zhù cǐ dì sì dì
无所有尽故。是为十。佛子！菩萨住此第四地，
guān nèi shēn xún shēnguān qín yǒng niàn zhī chú shì jiān tān yōu guān
观内身循身观，勤勇念知，除世间贪忧；观
wài shēn xún shēnguān qín yǒng niàn zhī chú shì jiān tān yōu guān nèi wài
外身循身观，勤勇念知，除世间贪忧；观内外
shēn xún shēnguān qín yǒng niàn zhī chú shì jiān tān yōu rú shì guān
身循身观，勤勇念知，除世间贪忧；如是，观
nèi shòu wài shòu nèi wài shòu xún shòu guān guān nèi xīn wài xīn
内受、外受、内外受循受观，观内心、外心、
nèi wài xīn xún xīn guān guān nèi fǎ wài fǎ nèi wài fǎ xún fǎ guān
内外心循心观，观内法外法内外法循法观，
qín yǒng niàn zhī chú shì jiān tān yōu fù cì cǐ pú sà wèi shēng zhū
勤勇念知，除世间贪忧。复次，此菩萨未生诸

è bú shàn fǎ wèi bù shēng gù yù shēng qín jīng jìn fā xīn zhèng duàn
恶不善法为不生故，欲生勤精进发心正断；

yǐ shēng zhū è bú shàn fǎ wèi duàn gù yù shēng qín jīng jìn fā xīn
已生诸恶不善法为断故，欲生勤精进发心

zhèng duàn wèi shēng zhū shàn fǎ wèi shēng gù yù shēng qín jīng jìn fā
正断；未生诸善法为生故，欲生勤精进发

xīn zhèng xíng yǐ shēng zhū shàn fǎ wèi zhù bù shī gù xiū lìng zēng guǎng
心正行；已生诸善法为住不失故，修令增广

gù yù shēng qín jīng jìn fā xīn zhèng xíng fù cì cǐ pú sà xiū xíng
故，欲生勤精进发心正行。复次，此菩萨修行

yù dìng duàn xíng chéng jiù shén zú yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ
欲定断行，成就神足，依止厌，依止离，依止

miè huí xiàng yú shě xiū xíng jīng jìn dìng xīn dìng guān dìng duàn xíng
灭，回向于舍；修行精进定、心定、观定断行，

chéng jiù shén zú yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú
成就神足，依止厌，依止离，依止灭，回向于

shě fù cì cǐ pú sà xiū xíng xìn gēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí
舍。复次，此菩萨修行信根，依止厌，依止离，

yī zhǐ miè huí xiàng yú shě xiū xíng jīng jìn gēn niàn gēn dìng gēn
依止灭，回向于舍；修行精进根、念根、定根、

huì gēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě fù
慧根，依止厌，依止离，依止灭，回向于舍。复

cì cǐ pú sà xiū xíng xìn lì yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè
次，此菩萨修行信力，依止厌，依止离，依止灭，

huí xiàng yú shě xiū xíng jīng jìn lì niàn lì dìng lì huì lì
回向于舍；修行精进力、念力、定力、慧力，

yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě fù cì cǐ
依止厌，依止离，依止灭，回向于舍。复次，此

pú sà xiū xíng niàn jué fēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí
菩萨修行念觉分，依止厌，依止离，依止灭，回

xiàng yú shě xiū xíng zé fǎ jué fēn jīng jìn jué fēn xǐ jué fēn yǐ
向于舍；修行择法觉分、精进觉分、喜觉分、猗

jué fēn dìng jué fēn shě jué fēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ
觉分、定觉分、舍觉分，依止厌，依止离，依止

miè huí xiàng yú shě fù cì cǐ pú sà xiū xíng zhèng jiàn yī zhǐ
灭，回向于舍。复次，此菩萨修行正见，依止

yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě xiū xíng zhèng sī wéi
厌，依止离，依止灭，回向于舍；修行正思惟、

zhèng yǔ zhèng yè zhèngmìng zhèngjīng jìn zhèngniàn zhèng
正语、正业、正命、正精进、正念、正
dìng yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huíxiàng yú shě pú sà
定，依止厌，依止离，依止灭，回向于舍。菩萨
xiū xíng rú shì gōng dé wèi bù shě yī qiè zhòngshēng gù běnyuàn suǒ
修行如是功德，为不舍一切众生故，本愿所
chí gù dà bēi wéi shǒu gù dà cí chéng jiù gù sī niàn yī qiè zhì
持故，大悲为首故，大慈成就故，思念一切智
zhì gù chéng jiù zhuāngyán fó tǔ gù chéng jiù rú lái lì wú suǒ
智故，成就庄严佛土故，成就如来力、无所
wèi bú gòng fó fǎ xiànghǎo yīn shēng xī jù zú gù qiú yú shàng
畏、不共佛法、相好音声悉具足故，求于上
shàngshūshèngdào gù suí shùnsuǒ wénshēnshēn fó jiě tuō gù sī wéi
上殊胜道故，随顺所闻甚深佛解脱故，思惟
dà zhì shànqiǎofāngbiàn gù
大智善巧方便故。

fó zǐ pú sà zhù cǐ yàn huì dì suǒ yǒu shēn jiàn wéi shǒu
“佛子！菩萨住此焰慧地，所有身见为首，
wǒ rén zhòngshēng shòumìng yùn jiè chùsuǒ qǐ zhí zhuó
我、人、众生、寿命、蕴、界、处所起执著，
chū mò sī wéi guānchá zhì gù wǒ suǒ gù cái wù gù zhuó chù
出没思惟；观察治故，我所故，财物故，著处
gù yú rú shì děng yī qiè jiē lí cǐ pú sà ruò jiàn yè shì rú lái suǒ
故，于如是等一切皆离。此菩萨若见业是如来所
hē fán nǎo suǒ rǎn jiē xī shě lí ruò jiàn yè shì shùn pú sà dào
诃、烦恼所染，皆悉舍离；若见业是顺菩萨道、
rú lái suǒ zàn jiē xī xiū xíng
如来所赞，皆悉修行。

fó zǐ cǐ pú sà suí suǒ qǐ fāngbiàn huì xiū xí yú dào
“佛子！此菩萨随所起方便慧，修习于道
jí zhù dào fēn rú shì ér dé rùn zé xīn róu ruǎn xīn tiáo shùn xīn
及助道分，如是而得润泽心、柔软心、调顺心、
lì yì ān lè xīn wú zá rǎn xīn qiú shàng shàng shèng fǎ xīn qiú
利益安乐心、无杂染心、求上上胜法心、求
shū shèng zhì huì xīn jiù yī qiè shì jiān xīn gōng jìng zūn dé wú wéi jiào
殊胜智慧心、救一切世间心、恭敬尊德无违教
mìng xīn suí suǒ wén fǎ jiē shàn xiū xíng xīn cǐ pú sà zhī ēn zhī
命心、随所闻法皆善修行心。此菩萨知恩、知

bào ēn xīn jí hé shàn tóngzhù ān lè zhì zhí róuruǎn wú chóu
报恩，心极和善，同住安乐，质直柔软，无稠
lín xíng wú yǒu wǒ màn shànshòujiào huì dé shuōzhě yì cǐ pú
林行，无有我慢，善受教诲，得说者意。此菩
sà rú shì rěn chéng jiù rú shì tiáoróu chéng jiù rú shì jì mièchéng
萨如是忍成就，如是调柔成就，如是寂灭成
jiù rú shì rěn tiáoróu jì mièchéng jiù jìng zhì hòu dì yè
就，如是忍、调柔、寂灭成就；净治后地业，
zuò yì xiū xíng shí dé bù xiū xī jīng jìn bù zá rǎn jīng jìn bú tuì
作意修行时，得不休息精进、不杂染精进、不退
zhuǎnjīng jìn guǎng dà jīng jìn wú biānjīng jìn chì rán jīng jìn wú
转精进、广大精进、无边精进、炽然精进、无
děngděngjīng jìn wú néng huài jīng jìn chéngshú yī qiè zhòngshēng jīng
等等精进、无能坏精进、成熟一切众生精
jìn shàn fēn bié dào fēi dào jīng jìn shì pú sà xīn jiè qīng jìng shēn
进、善分别道非道精进。是菩萨心界清净，深
xīn bù shī wù jiě míng lì shàngēnzēngzhǎng lí shì gòuzhuó duàn
心不失，悟解明利，善根增长，离世垢浊，断
zhū yí huò míngduàn jù zú xǐ lè chōngmǎn fó qīn hù niàn
诸疑惑，明断具足，喜乐充满，佛亲护念，
wú liàng zhì yào jiē xī chéng jiù
无量志乐皆悉成就。

fó zǐ pú sà zhù cǐ yàn huì dì yǐ yuàn lì gù dé jiàn
“佛子！菩萨住此焰慧地，以愿力故，得见
duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó jiàn duō qiān fó jiàn duō bǎi qiān
多佛。所谓：见多百佛，见多千佛，见多百千
fó nǎi zhì jiàn duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó jiē gōng jìng zūn zhòng
佛，乃至见多百千亿那由他佛。皆恭敬尊重，
chéng shì gòng yǎng yī fú wò jù yǐn shí tāng yào yī qiè zī
承事供养，衣服、卧具、饮食、汤药，一切资
shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòng yǎng yī qiè zhòng sēng yǐ cǐ shàn gēn
生悉以奉施，亦以供养一切众僧，以此善根
jiē xī huí xiàng ā nù duō luó sān miǎo sān pú tí yú bǐ fó suǒ gōng
皆悉回向阿耨多罗三藐三菩提。于彼佛所，恭
jìng tīng fǎ wén yǐ shòu chí jù zú xiū xíng fù yú bǐ zhū fó fǎ zhōng
敬听法，闻已受持，具足修行。复于彼诸佛法中
chū jiā xiū dào yòngèng xiū zhì shēn xīn xìn jiě jīng wú liàng bǎi qiān yì
出家修道，又更修治深心信解，经无量百千亿

nà yóu tā jié lìng zhūshàngēnzhuǎn fù míngjìng fó zǐ pì rú jīn
那由他劫，令诸善根转复明净。佛子！譬如金
shī liàn zhì zhēn jīn zuòzhuāngyán jù yú suǒyǒu jīn jiē bù néng jí pú
师炼治真金作庄严具，余所有金皆不能及；菩
sà mó hē sà yì fù rú shì zhù yú cǐ dì suǒyǒushàngēn xià dì shàn
萨摩诃萨亦复如是，住于此地所有善根，下地善
gēnsuǒ bù néng jí rú mó ní bǎoqīngjìng guāng lún néng fàng guāng míng
根所不能及。如摩尼宝清净光轮能放光明，
fēi zhū yú bǎo zhī suǒnéng jí fēng yǔ děngyuán xī bù néng huài pú
非诸余宝之所能及，风雨等缘悉不能坏；菩
sà mó hē sà yì fù rú shì zhù yú cǐ dì xià dì pú sà suǒ bù néng
萨摩诃萨亦复如是，住于此地，下地菩萨所不能
jí zhòng mó fánnǎo xī bù néng huài cǐ pú sà yú sì shèzhōng
及，众魔烦恼悉不能坏。此菩萨于四摄中，
tóng shì piānduō shí bō luó mì zhōng jīng jìn piānduō yú fēi bù xiū
同事偏多；十波罗蜜中，精进偏多；余非不修，
dàn suí lì suí fèn
但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì sì yàn huì
“佛子！是名：略说菩萨摩诃萨第四焰慧

dì pú sà zhù cǐ dì duō zuò xū yè mó tiān wáng yǐ shàn fāng biàn
地。菩萨住此地，多作须夜摩天王，以善方便
néng chú zhòng shēng shēn jiàn děng gǔ lìng zhù zhèng jiàn bù shī ài yǔ
能除众生身见等惑，令住正见。布施爱语
lì xíng tóng shì rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó
利行、同事——如是一切诸所作业，皆不离念佛，
bù lí niàn fǎ bù lí niàn sēng nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng
不离念法，不离念僧，乃至不离念具足一切种、
yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòng shēng zhōng
一切智智。复作是念：‘我当于一切众生中
wéi shǒu wéi shèng wéi shū shèng wéi miào wéi wēi miào wéi shàng
为首、为胜、为殊胜、为妙、为微妙、为上、
wéi wú shàng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ zhě shì pú sà ruò fā
为无上，乃至为一切智智依止者。’是菩萨若发
qín jīng jìn yú yī niàn qǐng dé rù yì shù sān mèi dé jiàn yì shù fó
勤精进，于一念顷，得入亿数三昧，得见亿数佛，
dé zhī yì shù fó shén lì néng dòng yì shù shì jiè nǎi zhì néng shì xiàn
得知亿数佛神力，能动亿数世界，乃至能示现

yì shù shēn yī yī shēn yì shù pú sà yǐ wéi juàn shǔ ruò yǐ pú sà shū
 亿数身，一一身亿数菩萨以为眷属，若以菩萨殊
 shèng yuàn lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ shù bǎi jié qiān jié nǎi zhì
 胜愿力自在示现，过于此数，百劫、千劫乃至
 bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shù zhī
 百千亿那由他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāng zàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
 尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yán
 言：

pú sà yǐ jìng dì sān dì	cì guān zhòng shēng shì fǎ jiè
菩 萨 已 净 第 三 地	次 观 众 生 世 法 界
kōng jiè shí jiè jí sān jiè	xīn jiě xī liǎo néng qù rù
空 界 识 界 及 三 界	心 解 悉 了 能 趣 入
shǐ dēng yàn dì zēng shì lì	shēng rú lái jiā yǒng bú tuì
始 登 焰 地 增 势 力	生 如 来 家 永 不 退
yú fó fǎ sēng xìn bú huài	guān fǎ wú cháng wú yǒu qǐ
于 佛 法 僧 信 不 坏	观 法 无 常 无 有 起
guān shì chéng huài yè yǒu shēng	shēng sǐ niè pán chà děng yè
观 世 成 坏 业 有 生	生 死 涅 槃 刹 等 业
guān qián hòu jì yì guān jìn	rú shì xiū xíng shēng fó jiā
观 前 后 际 亦 观 尽	如 是 修 行 生 佛 家
dé shì fǎ yǐ zēng cí mǐn	zhuǎn gèng qín xiū sì niàn chù
得 是 法 已 增 慈 愍	转 更 勤 修 四 念 处
shēn shòu xīn fǎ nèi wài guān	shì jiān tān ài jiē chú qiǎn
身 受 心 法 内 外 观	世 间 贪 爱 皆 除 遣
pú sà xiū zhì sì qín xíng	è fǎ chú miè shàn zēng zhǎng
菩 萨 修 治 四 勤 行	恶 法 除 灭 善 增 长
shén zú gēn lì xī shàn xiū	qī jué bā dào yì rú shì
神 足 根 力 悉 善 修	七 觉 八 道 亦 如 是
wèi dù zhòng shēng xiū bǐ xíng	běn yuàn suǒ hù cí bēi shǒu
为 度 众 生 修 彼 行	本 愿 所 护 慈 悲 首
qiú yī qiè zhì jí fó tǔ	yì niàn rú lái shí zhǒng lì
求 一 切 智 及 佛 土	亦 念 如 来 十 种 力
sì wú suǒ wèi bú gòng fǎ	shū tè xiàng hǎo shēn měi yīn
四 无 所 畏 不 共 法	殊 特 相 好 深 美 音；
yì qiú miào dào jiě tuō chù	jí dà fāng biàn xiū xíng bǐ
亦 求 妙 道 解 脱 处	及 大 方 便 修 行 彼

shēn jiàn wéi shǒu liù shí èr 身 见 为 首 六 十 二	wǒ jí wǒ suǒ wú liàng zhǒng 我 及 我 所 无 量 种
yùn jiè chù děng zhū qǔ zhuó 蕴 界 处 等 诸 取 著	cǐ sì dì zhōng yī qiè lí 此 四 地 中 一 切 离
rú lái suǒ hē fán nǎo xíng 如 来 所 诃 烦 恼 行	yǐ wú yì lì jiē chú duàn 以 无 义 利 皆 除 断
zhì zhě xiū xíng qīng jìng yè 智 者 修 行 清 净 业	wèi dù zhòng shēng wú bú zuò 为 度 众 生 无 不 作
pú sà qín xiū bú xiè dài 菩 萨 勤 修 不 懈 怠	jí dé shí xīn jiē jù zú 即 得 十 心 皆 具 足
zhuān qiú fó dào wú yàn juàn 专 求 佛 道 无 厌 倦	zhì qī shòu zhí dù zhòng shēng 志 期 受 职 度 众 生
gōng jìng zūn dé xiū xíng fǎ 恭 敬 尊 德 修 行 法	zhī ēn yì huì wú yùn bào 知 恩 易 悔 无 愠 暴
shě màn lí chǎn xīn tiáo róu 舍 慢 离 谄 心 调 柔	zhuǎngèng jīng qín bú tuì zhuǎn 转 更 精 勤 不 退 转
pú sà zhù cǐ yàn huì dì 菩 萨 住 此 焰 慧 地	qí xīn qīng jìng yǒng bù shī 其 心 清 净 永 不 失
wù jiě jué dìng shàn zēng zhǎng 悟 解 决 定 善 增 长	yí wǎng gòu zhuó xī jiē lí 疑 网 垢 浊 悉 皆 离
cǐ dì pú sà rén zhōng shèng 此 地 菩 萨 人 中 胜	gòng nà yóu tā wú liàng fó 供 那 由 他 无 量 佛
tīng wén zhèng fǎ yì chū jiā 听 闻 正 法 亦 出 家	bù kě jǔ huài rú zhēn jīn 不 可 沮 坏 如 真 金
pú sà zhù cǐ jù gōng dé 菩 萨 住 此 具 功 德	yǐ zhì fāng biàn xiū xíng dào 以 智 方 便 修 行 道
bú wéi zhòng mó xīn tuì zhuǎn 不 为 众 魔 心 退 转	pì rú miào bǎo wú néng huài 譬 如 妙 宝 无 能 坏
zhù cǐ duō zuò yàn tiān wáng 住 此 多 作 焰 天 王	yú fǎ zì zài zhòng suǒ zūn 于 法 自 在 众 所 尊
pǔ huà qún shēng chú è jiàn 普 化 群 生 除 恶 见	zhuān qiú fó zhì xiū shàn yè 专 求 佛 智 修 善 业
pú sà qín jiā jīng jìn lì 菩 萨 勤 加 精 进 力	huò sān mèi děng jiē yì shù 获 三 昧 等 皆 亿 数
ruò yǐ yuàn zhì lì suǒ wéi 若 以 愿 智 力 所 为	guò yú cǐ shù wú néng zhī 过 于 此 数 无 能 知
rú shì pú sà dì sì dì 如 是 菩 萨 第 四 地	suǒ xíng qīng jìng wēi miào dào 所 行 清 净 微 妙 道

gōng dé yì zhì gòng xiāng yìng wǒ wèi fó zǐ yǐ xuān shuō
功德义智共相应 我为佛子已宣说

pú sà wén cǐ shèng dì xíng yú fǎ jiě wù xīn huān xǐ
菩萨闻此胜地行 于法解悟心欢喜

kōng zhōng yù huā zàn tàn yán shàn zāi dà shì jīn gāng zàng
空中雨华赞叹言 善哉大士金刚藏

zì zài tiān wáng yǔ tiān zhòng wén fǎ yǒng yuè zhù xū kōng
自在天王与天众 闻法踊跃住虚空

pǔ fàng zhǒng zhǒng miào guāng yún gòng yǎng rú lái xǐ chōng biàn
普放种种妙光云 供养如来喜充遍

tiān zhū cǎi nǚ zòu tiān yuè yì yǐ yán cí gē zàn fó
天诸彩¹⁸女奏天乐 亦以言辞歌赞佛

xī yǐ pú sà wēi shén gù yú bǐ shēng zhōng fā shì yán
悉以菩萨威神故 于彼声中发是言

fó yuàn jiǔ yuǎn jīn nǎi mǎn fó dào jiǔ yuǎn jīn nǎi dé
佛愿久远今乃满 佛道久远今乃得

shì jiā wén fó zhì tiān gōng lì tiān rén zhě jiǔ nǎi jiàn
释迦文佛至天宫 利天人者久乃见

dà hǎi jiǔ yuǎn jīn shǐ dòng fó guāng jiǔ yuǎn jīn nǎi fàng
大海久远今始动 佛光久远今乃放

zhòng shēng jiǔ yuǎn shǐ ān lè dà bēi yīn shēng jiǔ nǎi wén
众生久远始安乐 大悲音声久乃闻

gōng dé bǐ àn jiē yǐ dào jiāo màn hēi àn jiē yǐ miè
功德彼岸皆已到 憍慢黑闇皆已灭

zuì jí qīng jìng rú xū kōng bù rǎn shì fǎ yóu lián huā
最极清净如虚空 不染世法犹莲华

dà móu ní zūn xiàn yú shì pì rú xū mí chū jù hǎi
大牟尼尊现于世 譬如须弥出巨海

gòng yǎng néng jìn yī qiè kǔ gòng yǎng bì dé zhū fó zhì
供养能尽一切苦 供养必得诸佛智

cǐ yīng gòng chù gòng wú děng shì gù huān xīn gòng yǎng fó
此应供处供无等 是故欢心供养佛

rú shì wú liàng zhū tiān nǚ fā cǐ yán cí chēng zàn yǐ
如是无量诸天女 发此言辞称赞已

yī qiè gōng jìng xǐ chōng mǎn zhān yǎng rú lái mò rán zhù
一切恭敬喜充满 瞻仰如来默然住

¹⁸ 大正藏：采

shì shí dà shì jiě tuō yuè fù qǐng wú wèi jīn gāng zàng
是时大士解脱月 复请无畏金刚藏

dì wǔ dì zhōng zhū xíng xiàng wéi yuàn fó zǐ wèi xuān shuō
第五地中诸行相 唯愿佛子为宣说

ěr shí jīn gāng zàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà dì sì dì suǒ xíng dào shàn yuán
“佛子！菩萨摩诃萨第四地所行道善圆

mǎn yǐ yù rù dì wǔ nán shèng dì dāng yǐ shí zhǒng píng děng qīng jìng
满已，欲入第五难胜地，当以十种平等清净

xīn qù rù hé děng wéi shí suǒ wèi yú guò qù fó fǎ píng děng qīng
心趣入。何等为十？所谓：于过去佛法平等清

jìng xīn wèi lái fó fǎ píng děng qīng jìng xīn xiàn zài fó fǎ píng děng qīng
净心、未来佛法平等清净心、现在佛法平等清

jìng xīn jiè píng děng qīng jìng xīn xīn píng děng qīng jìng xīn chú jiàn yí
净心、戒平等清净心、心平等清净心、除见疑

huǐ píng děng qīng jìng xīn dào fēi dào zhì píng děng qīng jìng xīn xiū xíng zhì
悔平等清净心、道非道智平等清净心、修行智

jiàn píng děng qīng jìng xīn yú yī qiè pú tí fēn fǎ shàng shàng guān chá
见平等清净心、于一切菩提分法上上观察

píng děng qīng jìng xīn jiào huà yī qiè zhòng shēng píng děng qīng jìng xīn pú
平等清净心、教化一切众生平等清净心。菩

sà mó hē sà yǐ cǐ shí zhǒng píng děng qīng jìng xīn dé rù pú sà dì
萨摩诃萨以此十种平等清净心，得入菩萨第

wǔ dì
五地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì wǔ dì yǐ yǐ shàn
“佛子！菩萨摩诃萨住此第五地已，以善

xiū pú tí fēn fǎ gù shàn jìng shēn xīn gù fù zhuǎn qiú shàng shèng dào
修菩提分法故，善净深心故，复转求上胜道

gù suí shùn zhēn rú gù yuàn lì suǒ chí gù yú yī qiè zhòng shēng
故，随顺真如故，愿力所持故，于一切众生

cí mǐn bù shě gù jī jí fú zhì zhù dào gù jīng qín xiū xí bù xī gù
慈愍不舍故，积集福智助道故，精勤修习不息故，

chū shēng shàn qiǎo fāng biàn gù guān chá zhào míng shàng shàng dì gù
出生善巧方便故，观察照明上上地故，

shòu rú lái hù niàn gù niàn zhì lì suǒ chí gù dé bú tuì zhuǎn xīn
受如来护念故，念智力所持故，得不退转心。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà rú shí zhī cǐ shì kǔ shèng dì
“佛子！此菩萨摩诃萨如实知此是苦圣谛、
cǐ shì kǔ jí shèng dì cǐ shì kǔ mièshèng dì cǐ shì kǔ mièdào
此是苦集圣谛、此是苦灭圣谛、此是苦灭道
shèng dì shàn zhī sù dì shàn zhī dì yī yì dì shàn zhī xiàng dì
圣谛，善知俗谛，善知第一义谛，善知相谛，
shàn zhī chā bié dì shàn zhī chéng lì dì shàn zhī shì dì shàn zhī
善知差别谛，善知成立谛，善知事谛，善知
shēng dì shàn zhī jìn wú shēng dì shàn zhī rù dào zhì dì shàn zhī
生谛，善知尽无生谛，善知入道智谛，善知
yī qiè pú sà dì cì dì chéng jiù dì nǎi zhì shàn zhī rú lái zhì chéng
一切菩萨地次第成就谛，乃至善知如来智成
jiù dì cǐ pú sà suí zhòngshēng xīn yào lìng huān xǐ gù zhī sù dì
就谛。此菩萨随众生心乐令欢喜故，知俗谛；
tōng dá yī shí xiàng gù zhī dì yī yì dì jué fǎ zì xiàng gòng xiàng
通达一实相故，知第一义谛；觉法自相、共相
gù zhī xiàng dì liǎo zhū fǎ fēn wèi chā bié gù zhī chā bié dì shàn
故，知相谛；了诸法分位差别故，知差别谛；善
fēn bié yùn jiè chù gù zhī chéng lì dì jué shēn xīn kǔ nǎo gù
分别蕴、界、处故，知成立谛；觉身心苦恼故，
zhī shì dì jué zhū qù shēng xiāng xù gù zhī shēng dì yī qiè rè nǎo
知事谛；觉诸趣生相续故，知生谛；一切热恼
bì jìng miè gù zhī jìn wú shēng zhì dì chūshēng wú èr gù zhī rù
毕竟灭故，知尽无生智谛；出生无二故，知入
dào zhì dì zhèng jué yī qiè xíng xiàng gù shàn zhī yī qiè pú sà dì cì
道智谛；正觉一切行相故，善知一切菩萨地次
dì xiāng xù chéng jiù nǎi zhì rú lái zhì chéng jiù dì yǐ xìn jiě zhì
第相续成就，乃至如来智成就谛。以信解智
lì zhī fēi yǐ jiū jìng zhì lì zhī
力知，非以究竟智力知。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dé rú shì zhū dì zhì yǐ rú
“佛子！此菩萨摩诃萨得如是诸谛智已，如
shí zhī yī qiè yǒu wéi fǎ xū wàng zhà wěi kuáng huò yú fū pú sà
实知一切有为法虚妄、诈伪、诳惑愚夫。菩萨
ěr shí yú zhū zhòngshēng zhuǎnzēng dà bēi shēng dà cí guāng míng
尔时，于诸众生转增大悲，生大慈光明。
fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dé rú shì zhì lì bù shě yī qiè zhòng
佛子！此菩萨摩诃萨得如是智力，不舍一切众

shēng cháng qiú fó zhì rú shí guān yī qiè yǒu wéi xíng qián jì hòu
生，常求佛智，如实观一切有为行前际、后
jì zhī cóng qián jì wú míng yǒu ài gù shēng shēng sǐ liú zhuǎn
际。知从前际无明、有爱，故生生死流转，
yú zhū yùn zhái bù néng dòng chū zēng zhǎng kǔ jù wú wǒ wú shòu
于诸蕴宅不能动出，增长苦聚；无我、无寿
zhě wú yǎng yù zhě wú gèng shuò qǔ hòu qù shēn zhě lí wǒ wǒ
者、无养育者、无更数取后趣身者，离我、我
suǒ rú qián jì hòu jì yì rú shì jiē wú suǒ yǒu xū wàng
所。如前际，后际亦如是，皆无所有。虚妄、
tān zhuó duàn jìn chū lí ruò yǒu ruò wú jiē rú shí zhī fó zǐ
贪著，断尽出离；若有若无，皆如实知。佛子！

cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn cǐ zhū fán fū yú chī wú zhì
此菩萨摩诃萨复作是念：‘此诸凡夫愚痴无智，
shèn wéi kě mǐn yǒu wú shù shēn yǐ miè jīn miè dāng miè rú shì
甚为可愍。有无量身已灭、今灭、当灭，如是
jìn miè bù néng yú shēn ér shēng yàn xiǎng zhuǎng gèng zēng zhǎng jī guān
尽灭，不能于身而生厌想，转更增长机关
kǔ shì suí shēng sǐ liú bù néng huán fǎn yú zhū yùn zhái bù qiú chū lí
苦事，随生死流不能还返，于诸蕴宅不求出离，
bù zhī yōu wèi sì dà dú shé bù néng bá chū zhū màn jiàn jiàn bù néng
不知忧畏四大毒蛇，不能拔出诸慢见箭，不能
xī miè tān huì chī huǒ bù néng pò huài wú míng hēi àn bù néng
息灭贪、恚、痴火，不能破坏无明黑暗，不能
gān jié ài yù dà hǎi bù qiú shí lì dà shèng dǎo shī rù mó yì chóu
干竭爱欲大海，不求十力大导师；入魔意稠
lín yú shēng sǐ hǎi zhōng wéi jué guān bō tāo zhī suǒ piāo nì
林，于生死海中，为觉观波涛之所漂溺。’

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn cǐ zhū zhòng shēng
佛子！此菩萨摩诃萨复作是念：‘此诸众生
shòu rú shì kǔ gū qióng kùn pò wú jiù wú yī wú zhōu wú shě
受如是苦，孤穷困迫，无救无依，无洲无舍，
wú dǎo wú mù wú míng fù yì hēi àn cháng uǒ wǒ jīn wèi bǐ yī
无导无目，无明覆翳，黑暗缠裹。我今为彼一
qiè zhòng shēng xiū xíng fú zhì zhù dào zhī fǎ dú yī fā xīn bù qiú
切众生，修行福智助道之法，独一发心，不求
bàn lǚ yǐ shì gōng dé lìng zhū zhòng shēng bì jìng qīng jìng nǎi zhì huò
伴侣；以是功德，令诸众生毕竟清净，乃至获

dé rú lái shí lì wú ài zhì huì fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà
得如来十力、无碍智慧。’ 佛子！此菩萨摩诃萨
yǐ rú shì zhì huì guān chá suǒ xiū shàn gēn jiē wèi jiù hù yī qiè zhòng
以如是智慧观察所修善根，皆为救护一切众
shēng lì yì yī qiè zhòng shēng ān lè yī qiè zhòng shēng āi mǐn
生，利益一切众生，安乐一切众生，哀愍
yī qiè zhòng shēng chéng jiù yī qiè zhòng shēng jiě tuō yī qiè zhòng
一切众生，成就一切众生，解脱一切众
shēng shè shòu yī qiè zhòng shēng lìng yī qiè zhòng shēng lí zhū kǔ nǎo
生，摄受一切众生；令一切众生离诸苦恼，
lìng yī qiè zhòng shēng pǔ dé qīng jìng lìng yī qiè zhòng shēng xī jiē tiáo
令一切众生普得清净，令一切众生悉皆调
fú lìng yī qiè zhòng shēng rù bō niè pán
伏，令一切众生入般涅槃。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì wǔ nán shèng dì míng
“佛子！菩萨摩诃萨住此第五难胜地，名
wéi niàn zhě bú wàng zhū fǎ gù míng wéi zhì zhě néng shàn jué
为：念者，不忘诸法故；名为：智者，能善决
liǎo gù míng wéi yǒu qù zhě zhī jīng yì qù cì dì lián hé gù
了故；名为：有趣者，知经意趣，次第连合故；
míng wéi cán kuì zhě zì hù hù tā gù míng wéi jiān gù zhě
名为：惭愧者，自护、护他故；名为：坚固者，
bù shě jiè xíng gù míng wéi jué zhě néng guān shì chù fēi chù gù
不舍戒行故；名为：觉者，能观是处、非处故；
míng wéi suí zhì zhě bù suí yú tā gù míng wéi suí huì zhě shàn
名为：随智者，不随于他故；名为：随慧者，善
zhī yì fēi yì jù chā bié gù míng wéi shéntōngzhě shàn xiū chán
知义、非义句差别故；名为：神通者，善修禅
dìng gù míng wéi fāng biàn shàn qiǎo zhě néng suí shì xíng gù míng
定故；名为：方便善巧者，能随世行故；名
wéi wú yàn zú zhě shàn jí fú dé gù míng wéi bù xiū xi zhě
为：无厌足者，善集福德故；名为：不休息者，
cháng qiú zhì huì gù míng wéi bù pí juàn zhě jí dà cí bēi gù
常求智慧故；名为：不疲倦者，集大慈悲故；
míng wéi wèi tā qín xiū zhě yù lìng yī qiè zhòng shēng rù niè pán gù
名为：为他勤修者，欲令一切众生入涅槃故；
míng wéi qín qiú bú xiè zhě qiú rú lái lì wú wèi bú gòng fǎ gù
名为：勤求不懈者，求如来力、无畏、不共法故；

míngwéi fā yì néngxíngzhě chéng jiù zhuāngyán fó tǔ gù míngwéi
名为：发意能行者，成就庄严佛土故；名为：
qín xiū zhǒngzhǒngshàn yè zhě néng jù zú xiànghǎo gù míngwéi cháng
勤修种种善业者，能具足相好故；名为：常
qín xiū xí zhě qiú zhuāngyán fó shēn yǔ yì gù míngwéi dà
勤修习者，求庄严佛身、语、意故；名为：大
zūnzhònggōngjìng fǎ zhě yú yī qiè pú sà fǎ shī chù rú jiào ér xíng gù
尊重恭敬法者，于一切菩萨法师处如教而行故；
míngwéi xīn wú zhàng ài zhě yǐ dà fāngbiàn cháng xíng shì jiān gù
名为：心无障碍者，以大方便常行世间故；
míngwéi rì yè yuǎn lí yú xīn zhě chángyàojiàohuà yī qiè zhòngshēng
名为：日夜远离余心者，常乐教化一切众生
gù
故。

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì qín xiū xíng shí yǐ bù shī
“佛子！菩萨摩诃萨如是勤修行时，以布施
jiàohuàzhòngshēng yǐ ài yǔ lì xíng tóng shì jiàohuàzhòngshēng
教化众生，以爱语、利行、同事教化众生，
shì xiàn sè shēnjiàohuàzhòngshēng yǎnshuōzhū fǎ jiàohuàzhòngshēng
示现色身教化众生，演说诸法教化众生，
kāi shì pú sà xíngjiàohuàzhòngshēng xiǎn shì rú lái dà wēi lì jiàohuà
开示菩萨行教化众生，显示如来大威力教化
zhòngshēng shì shēng sǐ guòhuànjiàohuàzhòngshēng chēngzàn rú lái
众生，示生死过患教化众生，称赞如来
zhì huì lì yì jiàohuàzhòngshēng xiàn dà shéntōng lì jiàohuàzhòngshēng
智慧利益教化众生，现大神通力教化众生，
yǐ zhǒngzhǒngfāngbiàn xíngjiàohuàzhòngshēng fó zǐ cǐ pú sà mó
以种种方便行教化众生。佛子！此菩萨摩
hē sà néng rú shì qín fāngbiàn jiàohuàzhòngshēng xīn héng xiāng xù qù
诃萨能如是勤方便教化众生，心恒相续，趣
fó zhì huì suǒ zuò shàngēn wú yǒu tuì zhuǎn cháng qín xiū xué shū shèng
佛智慧，所作善根，无有退转，常勤修学殊胜
xíng fǎ
行法。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà wèi lì yì zhòngshēng gù shì
“佛子！此菩萨摩诃萨为利益众生故，世
jiān jì yì mǐ bù gāi xí suǒ wèi wén zì suànshù tú shū yìn
间技艺靡不该习。所谓：文字、算数、图书、印

xǐ dì shuǐ huǒ fēng zhǒngzhǒngzhū lùn xiánsuǒtōng dá
玺；地、水、火、风，种种诸论，咸所通达；
yòushànfāngyào liáo zhì zhū bìng diānkúang gānxiāo guǐ mèi
又善方药，疗治诸病——颠狂、干消、鬼魅、
gǔ dú xī néngchúduàn wén bǐ zànyǒng gē wǔ jì yuè
蛊毒，悉能除断；文笔、赞咏、歌舞、妓乐、
xì xiào tánshuō xī shàn qí shì guóchéng cūn yì gōngzhái
戏笑、谈说，悉善其事；国城、村邑、宫宅、
yuányuàn quán liú bēi chí cǎoshù huāyào fán suǒ bù liè
园苑、泉流、陂池、草树、花药，凡所布列，
xián dé qí yí jīn yín mó ní zhēnzhū liú lí luó bèi bì
咸得其宜；金银、摩尼、真珠、琉璃、螺贝、璧
yù shān hú dēngzàng xī zhī qí chù chū yǐ shì rén rì yuèxīng
玉、珊瑚等藏，悉知其处，出以示人；日月星
xiù niǎomíng dì zhèn yè mèng jí xiōng shēnxiàng xiū jiù xiánshàn
宿、鸟鸣地震、夜梦吉凶，身相休咎，咸善
guānchá yī wú cuòmiù chí jiè rù chán shéntōng wú liàng sì wú
观察，一无错谬；持戒入禅，神通无量，四无
sè děng jí yú yī qiè shì jiān zhī shì dàn yú zhòngshēng bú wéi sǔnnǎo
色等及余一切世间之事，但于众生不为损恼，
wèi lì yì gù xián xī kāi shì jiàn lìng ān zhù wú shàng fó fǎ
为利益故咸悉开示，渐令安住无上佛法。

fó zǐ pú sà zhù shì nánshèng dì yǐ yuàn lì gù dé
“佛子！菩萨住是难胜地，以愿力故，得
jiàn duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó jiàn duō qiān fó jiàn duō bǎi qiān
见多佛。所谓：见多百佛，见多千佛，见多百千
fó nǎi zhì jiàn duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó xī gōng jìng zūn zhòng
佛，乃至见多百千亿那由他佛。悉恭敬尊重，
chéng shì gòngyǎng yī fú yǐn shí wò jù tāngyào yī qiè zī
承事供养，衣服、饮食、卧具、汤药，一切资
shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī qiè zhòng sēng yǐ cǐ shàn gēn
生悉以奉施，亦以供养一切众僧，以此善根
huí xiàng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yú zhū fó suǒ gōng jìng tīng
回向阿耨多罗三藐三菩提。于诸佛所，恭敬听
fǎ wén yǐ shòu chí suí lì xiū xíng fù yú bǐ zhū fó fǎ zhōng ér
法，闻已受持，随力修行。复于彼诸佛法中而
dé chū jiā jì chū jiā yǐ yòu gèng wén fǎ dé tuó luó ní wéi wén
得出家；既出家已，又更闻法，得陀罗尼，为闻

chí fǎ shī zhù cǐ dì zhōng jīng yú bǎi jié jīng yú qiān jié nǎi
持法师。住此地中，经于百劫，经于千劫，乃
zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié suǒ yǒu shàngēn zhuǎngèng míng jìng
至无量百千亿那由他劫，所有善根转更明净。
fó zǐ pì rú zhēn jīn yǐ chē qú mó yíng zhuǎngèng míng jìng cǐ
佛子！譬如真金，以砗磲磨莹，转更明净；此
dì pú sà suǒ yǒu shàngēn yì fù rú shì yǐ fāng biàn huì sī wéi guān chá
地菩萨所有善根亦复如是，以方便慧思惟观察，
zhuǎngèng míng jìng fó zǐ pú sà zhù cǐ nán shèng dì yǐ fāng biàn
转更明净。佛子！菩萨住此难胜地，以方便
zhì chéng jiù gōng dé xià dì shàngēn suǒ bù néng jí fó zǐ rú rì
智成就功德，下地善根所不能及。佛子！如日
yuè xīng xiù gōng diàn guāng míng fēng lì suǒ chí bù kě jǔ huài
月星宿、宫殿光明，风力所持，不可沮坏，
yì fēi yú fēng suǒ néng qīng dòng cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàngēn yì fù
亦非余风所能倾动；此地菩萨所有善根亦复
rú shì yǐ fāng biàn zhì suí zhú guān chá bù kě jǔ huài yì fēi yī
如是，以方便智随逐观察，不可沮坏，亦非一
qiè shēng wén dú jué shì jiān shàngēn suǒ néng qīng dòng cǐ pú sà
切声闻、独觉世间善根所能倾动。此菩萨，
shí bō luó mì zhōng chán bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū dàn suí
十波罗蜜中，禅波罗蜜偏多；余非不修，但随
lì suí fèn
力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì wǔ nán shèng
“佛子！是名：略说菩萨摩诃萨第五难胜

dì pú sà zhù cǐ dì duō zuò dōu shuài tuó tiān wáng yú zhū zhòng shēng
地。菩萨住此地，多作兜率陀天王，于诸众生
suǒ zuò zì zài cuī fú yī qiè wài dào xié jiàn néng lìng zhòng shēng zhù shí
所作自在，摧伏一切外道邪见，能令众生住实
dì zhōng bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī qiè
谛中。布施、爱语、利行、同事——如是一切
zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niàn sēng
诸所作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，
nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn
乃至不离念具足一切种、一切智智。复作是念：

wǒ dāng yú zhòng shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng wéi shū shèng wéi
‘我当于众生中为首、为胜、为殊胜、为

miào wéiwēimiào wéishàng wéiwúshàng nǎizhìwéiyīqièzhì
 妙、为微妙、为上、为无上，乃至为一切智
 zhìyīzhǐzhě cǐpúsàruòfāqínjīngjìn yúyīniànrǎng dé
 智依止者。’此菩萨若发勤精进，于一念顷，得
 qiānyìsānmèi jiànqiānyìfó zhīqiānyìfóshénlì néngdòngqiān
 千亿三昧，见千亿佛，知千亿佛神力，能动千
 yìfóshìjiè nǎizhìshìxiànqiānyìshēn yīyīshēnshìqiānyìpú
 亿佛世界，乃至示现千亿身，一一身示千亿菩
 sà yǐwéijuànshǔ ruòyǐpúsàshūshèngyuàn lìzìzài shìxiàn guò
 萨以为眷属；若以菩萨殊胜愿力自在示现，过
 yú cǐshù bǎijié qiānjié nǎizhìbǎiqiānyì nà yóutā jié bùnéng
 于此数，百劫、千劫乃至百千亿那由他劫不能
 shǔzhī
 数知。”

ěrshí jīngāngzàngpúsà yùchóngxuānqíyì érshuōsòng
 尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
 曰：

púsà sìdì yǐ qīng jìng 菩萨四地已清净	sī wéi sān shì fó píng děng 思惟三世佛平等
jiè xīn chú yí dào fēi dào 戒心除疑道非道	rú shì guān chá rù wǔ dì 如是观察入五地
niàn chù wéi gōng gēn lì jiàn 念处为弓根利箭	zhèng qín wéi mǎ shén zú chē 正勤为马神足车
wǔ lì jiān kǎi pò yuàn dí 五力坚铠破怨敌	yǒng jiàn bú tuì rù wǔ dì 勇健不退入五地
cán kuì wéi yī jué fēn mán 惭愧为衣觉分鬘	jìng jiè wéi xiāng chán tú xiāng 净戒为香禅涂香
zhì huì fāng biàn miào zhuāng yán 智慧方便妙庄严	rù zǒng chí lín sān mèi yuàn 入总持林三昧苑
rú yì wéi zú zhèng niàn jǐng 如意为足正念颈	cí bēi wéi yǎn zhì huì yá 慈悲为眼智慧牙
rén zhōng shī zǐ wú wǒ hǒu 人中师子无我吼	pò fán nǎo yuàn rù wǔ dì 破烦恼怨入五地
púsà zhù cǐ dì wǔ dì 菩萨住此第五地	zhuǎn xiū shèng shàng qīng jìng dào 转修胜上清净道
zhì qiú fó fǎ bú tuì zhuǎn 志求佛法不退转	sī niàn cí bēi wú yàn juàn 思念慈悲无厌倦

jī jí fú zhì shèng gōng dé
积集福智胜功德

fó lì suǒ jiā jù niàn huì
佛力所加具念慧

shàn zhī shì dì shèng yì dì
善知世谛胜义谛

shì dì shēng jìn jí dào dì
事谛生尽及道谛

rú shì guān dì suī wēi miào
如是观谛虽微妙

yǐ cǐ néng shēng dà gōng dé
以此能生大功德

jì guān dì yǐ zhī yǒu wéi
既观谛已知有为

dé fó cí mǐn guāng míng fēn
得佛慈愍光明分

guān zhū yǒu wéi xiān hòu jì
观诸有为先后际

liú zhuǎn chí huí kǔ jù zhōng
流转迟回苦聚中

ài qǔ wéi yīn shòu lái kǔ
爱取为因受来苦

mí wàng piāo liú wú fǎn qī
迷妄漂流无返期

yùn zhái jiè shé zhū jiàn jiàn
蕴宅界蛇诸见箭

ài hé piāo zhuǎn bù xiá guān
爱河漂转不暇观

rú shì zhī yǐ qín jīng jìn
如是知己勤精进

míng wéi yǒu niàn yǒu huì zhě
名为有念有慧者

xí xíng fú zhì wú yàn zú
习行福智无厌足

guó tǔ xiāng hǎo jiē zhuāng yán
国土相好皆庄严

wèi yù jiào huà zhū shì jiān
为欲教化诸世间

jīng qín fāng biàn guān shàng dì
精勤方便观上地

liǎo zhī sì dì jiē rú shí
了知四谛皆如实

xiàng dì chā bié chéng lì dì
相谛差别成立谛

nǎi zhì rú lái wú ài dì
乃至如来无碍谛

wèi dé wú ài shèng jiě tuō
未得无碍胜解脱

shì gù chāo guò shì zhì huì
是故超过世智慧

tǐ xìng xū wěi wú jiān shí
体性虚伪无坚实

wèi lì zhòng shēng qiú fó zhì
为利众生求佛智

wú míng hēi àn ài chán fù
无明黑闇爱缠缚

wú wǒ wú rén wú shòu mìng
无我无人无寿命

yù qiú biān jì bù kě dé
欲求边际不可得

cǐ děng kě mǐn wǒ yīng dù
此等可愍我应度

xīn huǒ měng chì chí àn zhòng
心火猛炽痴闇重

kǔ hǎi lún xū quē míng dǎo
苦海沦胥阙明导

suǒ zuò jiē wèi dù zhòng shēng
所作皆为度众生

nǎi zhì jué jiě fāng biàn zhě
乃至觉解方便者

gōng jìng duō wén bù pí juàn
恭敬多闻不疲倦

rú shì yī qiè wèi zhòng shēng
如是一切为众生

shàn zhī shū shù yìn děng fǎ
善知书数印等法

yì fù shàn jiě zhū fāng yào liáo zhì zhòng bìng xī lìng yù
亦复善解诸方药 疗治众病悉令愈
wén cí¹⁹ gē wǔ jiē qiǎo miào gōng zhái yuán chí xī ān wěn
文辞¹⁹歌舞皆巧妙 宫宅园池悉安隐
bǎo zàng fēi yī xián shì rén lì yì wú liàng zhòng shēng gù
宝藏非一咸示人 利益无量众生故
rì yuè xīng xiù dì zhèn dòng nǎi zhì shēn xiàng yì guān chá
日月星宿地震动 乃至身相亦观察
sì chán wú sè jí shén tōng wèi yì shì jiān jiē xiǎn shì
四禅无色及神通 为益世间皆显示
zhì zhě zhù cǐ nán shèng dì gòng nà yóu fó yì tīng fǎ
智者住此难胜地 供那由佛亦听法
rú yǐ miào bǎo mó zhēn jīn suǒ yǒu shàn gēn zhuǎn míng jìng
如以妙宝磨真金 所有善根转明净
pì rú xīng xiù zài xū kōng fēng lì suǒ chí wú sǔn dòng
譬如星宿在虚空 风力所持无损动
yì rú lián huā bù zhuó shuǐ rú shì dà shì xíng yú shì
亦如莲华不著水 如是大士行于世
zhù cǐ duō zuò dōu shuài wáng néng cuī yì dào zhū xié jiàn
住此多作兜率王 能摧异道诸邪见
suǒ xiū zhū shàn wéi fó zhì yuàn dé shí lì jiù zhòng shēng
所修诸善为佛智 愿得十力救众生
bǐ fù xiū xíng dà jīng jìn jí shí gòng yǎng qiān yì fó
彼复修行大精进 即时供养千亿万佛
dé dìng dòng chà yì fù rán yuàn lì suǒ zuò guò yú shì
得定动刹亦复然 愿力所作过于是
rú shì dì wǔ nán shèng dì rén zhōng zuì shàng zhēn shí dào
如是第五难胜地 人中最上真实道
wǒ yǐ zhǒng zhǒng fāng biàn lì wèi zhū fó zǐ xuān shuō jìng
我以种种方便力 为诸佛子宣说竟

大方广佛华严经卷第三十六

¹⁹ 大正藏：詞

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎng xuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yàn chóng chóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

23. ^{shao}奢 傷 升 春 書 燒 篩 尸 伸 羶 琛 苦

shoushao chàn^{gshao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
收奢 唱奢字时。普愿法界众生。入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门。

24. ^{kao}佉 康 硯 空 枯 尻 開 欺 繫 看 欽 龕 羈 佉

chàn^{kao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱佉字时。普愿法界众生。入般若波罗蜜

mén
门。

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō ^{tao shao}拖奢。

^{kao}佉。 fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
佉。梵韵满娑婆。功德大。法界沐恩波。

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四生九有。同登华藏玄门。八难三途。

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海。

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我等与 众生 皆共成佛道

